

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXIV. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2008. DECEMBER 8.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

12.

TÜNTETÜNK, TILTAKOZUNK, KÖVETELÜNK

Galló Istvánnénak, a PSZ elnökének a pedagógusok 2008. november 29-i tiltakozó nagygyűlésén, az Oktatási és Kulturális Minisztérium épülete előtt elmondott beszéde

Kedves Kollégák!

József Attila szavaival élve: „Ím itt vagyunk, gyanakvón, s együtt...” mi, magyar pedagógusok: óvónők, tanítók, tanárok, nevelők, szakoktatók s az oktatásban dolgozó alkalmazottak, az abban érintettek.

Köszöntöm azokat, akik több mint 100 autóbusszal az ország legtávolabbi vidékéről is eljöttek, hogy együtt mondjuk:

- ELÉG VOLT!
- ELFOGYOTT A TÜRELMÜNKBEN, ELFOGYOTT A MEGÉRTÉSÜNKBEN!
- NEM KÍVÁNUNK TÖBB ÁLDOZATOT HOZNI MÁSOK HELYETT!

A közoktatásban dolgozók már eddig is jóval nagyobb terhet vállaltak az ország nehéz helyzetéből való kilábolásból, a konvergenciaprogramból, mint ezt társadalmi arányuk indokolná.

Az elmúlt két évben 10 ezer pedagógus-álláshely szűnt meg, bérünk reálértéke két éve csökken, kötelező óraszámunk emelkedett, egyéb pluszfeladatok ellátására köteleznek minket, ellenszolgáltatás nélkül.

A kormány szándéka szerint jövőre csökken az oktatási-nevelési intézmények működtetéséhez szükséges alapszükséglet, melynek következménye lesz, hogy intézményeket fognak bezárni, pedagógusok, az oktató-nevelő munkát segítő adminisztratív, technikai dolgozók kerülnek utcára.

A közoktatási törvény fenn hangoztatja: „a tanuló érdeke mindennekfelett”.

Ezek az intézkedések tényleg a gyerekek érdekét szolgálják?

Mi, itt és most, nem csak magunkért emeljük fel a hangunkat, hanem a gyerekekért is. Az oktatásügyről való gondoskodás a nemzet jövőjéről való gondoskodást jelenti.

- AKI MA NEM ÉPÍT ISKOLÁT, AZ HOLNAP MAJD BÖRTÖNT KELL HOGY ÉPÍTSEN.
- NINCS ERŐS MAGYARORSZÁG JÓL MŰKÖDŐ KÖZSZOLGÁLAT NÉLKÜL.
- NINCS ERŐS MAGYARORSZÁG JÓL MŰKÖDŐ ÓVODÁK, ISKOLÁK NÉLKÜL.
- NINCS ERŐS MAGYARORSZÁG ALULFIZETETT, AGYONTERHELT PEDAGÓGUSOKKAL.
- NE APELLÁLJANAK TOVÁBB A PEDAGÓGUSOK LELKIISMERETÉRE ÉS GYEREKSZERETETÉRE.
- EZ NEM TISZTESSÉGES!

A Magyar Közoktatási és Szakképzési Szakszervezet és a Pedagógusok Szakszervezete petíciót készített a Magyar Köztársaság oktatási és kulturális miniszteréhez. (A petíció szövegét lásd lapunk hátsó borítóján.)

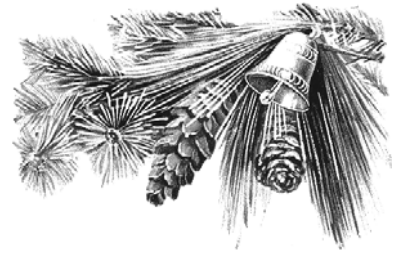
Kedves Kollégák!

1825-ben, amikor az ország nagy bajban volt, az ország leggazdagabb embere birtokainak egy évi jövedelmét ajánlotta fel a Magyar Tudományos Akadémia létrehozására.

2008-ban Magyarország megint nagy bajban van.

2008-ban a leggazdagabb magyarok egyike, a gazdasági bajok orvoslására a közszolgálati dolgozók egy részének elbocsátását, bérük befagyasztását, 13. havi illetményük elvonását ajánlotta fel.

AZÉRT VAGYUNK ITT, HOGY NE HAGYJUK!!!

*Kellemes karácsonyt
és boldog új évet kívánunk!*

A TARTALOMBÓL:

- A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI
- TÜNTETÉS, PETÍCIÓ, TÁRGYALÁS, SZTRÁJK?
- MINIMÁLBÉR-ALKU
- PSZ-TAGOZATOK ÚJJÁ-ALAKULÁSA
- A MAGYAR KÖZOKTATÁS NAPJÁN
- SZÜKÜLŐ FORRÁSOK AZ ISKOLÁBAN, ÓVODÁBAN
- A TERMÉSZETTUDOMÁNYOS OKTATÁS GONDJAI
- EÖTVÖS JÓZSEF-EMLÉK-PLAKETT
- JUNIOR PRIMA DÍJAK
- A GÁRDONYI GÉZA ALAPÍTVÁNYRÓL
- KÖNYV A KARÁCSONYFA ALATT
- PL-ÚTMUTATÓ:
 - A Kjt. módosításáról;
 - A közvetítői tevékenységről;
 - A távolléti díjról

In memoriam VERES ISTVÁNNÉ (1946-2008)

Fájdalommal és mély megrendüléssel fogadtuk a hírt, hogy *Veres Istvánné (Veresegyházy Klára)*, a debreceni Hatvani István Általános Iskola szakszervezeti titkára elhunyt. Hozzá tartozói, kollégái, tisztelői a debreceni temetőben 2008. július 25-én vettek tőle végső búcsút.

Kiváló felkészültségű biológia-mezőgazdasági ismeretek szakos tanár volt. Szakmai képességét rendszeresen fejlesztve, elsajátítva a legkorszerűbb pedagógiai ismereteket, tanári diplomája mellé tanítói képesítést is szerzett, hogy még jobban megismerje az alsós korosztályt.

Megmutatta, hogy a napközi nem a gyermekmegőrzés színtere, hanem a tanulás és a szabadidős tevékenységek korlátlan lehetősége: tanulmányi kirándulásokra vitte tanítványait, műsorokat és kiállításokat, erdei iskolát szervezett, manuális tevékenységre tanította őket, ötletekkel látta el munkatársait. Értékes munkáival több alkalommal első helyezést ért el a különböző pályázatokon.

Két évtizeden keresztül irányította munkaközösség-vezetőként napközis kollégáit. Nagy szeretettel és körültekintéssel támogatta és segítette a pályakezdeket. A gyerekek, a szülők és munkatársai szerették és tisztelték önzetlen magatartásáért.

1975-től 2007-ig volt a PSZ intézményi titkára. Tisztviselőként, valamint az iskolavezetés tagjaként törekedett kollégái élet- és munkakörülményeinek jobbítására, családias együttléte szervezésére, a pedagógusérdekek érvényesítésére.

Lételeme volt a tanítás: önzetlenül és szakmai alázattal végezte munkáját. Szerénysége példaértékű volt.

Friedrich Schiller szavaival búcsúzunk és emlékezünk volt kollégánkra: „Minden elműlik, mint az álom, / Elröptül, mint a vándormadár, / Csak az emlék marad meg a szívben, / Halványan, mint a holdsugár.”

Kondor Zsigmond,
a PSZ Debrecen Városi és Körzeti Bizottságának volt elnöke

Rátz Tanár Úr Életműdj

Öt vidéki és három budapesti pedagógus nyerte el ebben az évben a *Rátz Tanár Úr Életműdíjat*. Az elismeréseket az alapító cégek vezetői november 18-án, a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében adták át. A személyenként egymillió forint jutalommal járó díjat minden évben a középiskolai reáloklatás azon pedagógusai kapják, akik életművükkel, kiemelkedő munkásságukkal jelentősen hozzájárultak a hazai középiskolai természettudományos képzés színvonalának emeléséhez.

A díj névadója, *Rátz László* (1863–1930) a Budapesti (Fasori) Evangélikus Gimnázium legendás híri tanára volt. Nevéhez számos tehetség (pl. Wigner Jenő fizikus, Neumann János matematikus) műszaki és tudományos pályájának indulása fűződik.

A 2008-as díjátadó különlegessége, hogy egy idén százéves fizikatanárnő, Kugler Sándorné is a díjazottak között szerepelt.

Az elismeréseket 2008-ban *dr. Kálmán Attila* (Tata) és *dr. Surányi László* (Budapest) matematika-, *Vastagh György* (Balatonfüred), *Kugler Sándorné* (Budapest) fizika-, *Andrássy Péter* (Sopron) és *Stollmayer Ákosné* (Budapest) biológia- és *Kromek Sándor* (Pécs) és *dr. Orosz Ernőné* (Egerszalók) kémia tanárok kapták meg.

– Az Ericsson Magyarország Kft., a Graphisoft R&D Zrt. és a Richter Gedeon Nyrt. által létrehozott Alapítvány a Magyar Természettudományos Oktatásért célja, hogy ösztönözze a hazai képzést, ezen belül támogassa a középiskolákat az oktatással kapcsolatos személyi feltételek javításában. A díjazottak kiválasztásakor a kiváló szaktanári munka mellett a tan- és szakkönyvszerkesztői, -írói munkában elért siker is szempont volt – mondta prof. *dr. Kroó Norbert* akadémikus, az alapítvány elnöke. Kiemelte: a reálszakos oktatásban figyelemre méltó munkásságot napjainkban különösen fontos elismerni, hiszen a tanári pálya vonzása – főként a természettudományok tekintetében – folyamatosan csökken, tanári gárdánk rohamosan öregszik. Sok kiváló tanár kellene, de egyre kevesebb van. Kell, hogy minél többen lássák: a versenyszféra igényli a magas színvonalú természettudományos oktatást, ezért megbecsüli kiválóságait.

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja internetes honlapunkkal (www.pedagogusok.hu) együtt szakszervezetünk tisztviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Amennyiben több intézmény van egy településen, a helyi PSZ-szervezet terjeszti tovább a példányokat. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan olvassa el és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék minél több kollégával megismertetni. *Egyre több intézmény nevelőtestületi szobájában, könyvtári olvasótermében is hozzáférhető már lapunk. Jól bevált gyakorlat, ha egy-egy érdeklődést keltő, aktuális írás fénymásolata vagy a lapban olykor megjelenő miniplakát a hirdetőtáblára is kikerül. Jogszabályokat ismertető anyagainkat – amelyek a zöld PL-útmutatóban kapnak helyet – pedig tanácsos a PSZ-tisztviselőnek és az intézményvezetőnek együttesen áttekinteni, megbeszélni. Így sokkal kevesebb félreértés, esetleges konfliktus adódik.*

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetés díja 5% áfával 4 100 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendelőlevélük alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 90 000 forint, féloldalas 45 000, negyedoldalas 22 000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 45 forint. Minden egyes díjtelt 20 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap 3. napja.

Hitelek, támogatások!

Sok minden változott az utóbbi időben a hitelek terén, jó hír azonban, hogy a lakás célú támogatások változatlan formában élnek. Közalkalmazotti-köztisztviselői hitelek, szocpol és megelőlegező szocpol támogatások új lakásra, felszocpol használt lakásra továbbra is felvehetők. Sőt a forint alapú, állami támogatású lakáshitelek törlesztőrészei nem nőttek! Új lakásra akár saját önerő nélkül is felvehetők hitelek 20 évre, 5 842,- Ft (THM: 8,29%) induló havi törlesztőrésztől, millió forintonként. Fészekrakó hitelek használt lakásra is, 10% önerőtől! Hitelkiváltó devizahitelek 5 624,- Ft (THM: 7,77%) induló havi törlesztőrésztel millió forintonként, 20 évre. Mindez ráadásul díjmentes hitelügyintézés-sel elérhető nálunk. Budapesten és Pest megyében akár az Ön lakásán is tudunk tárgyalni. Időpont-egyeztetésért kérem, hívja a 20/556-3101-es telefonszámot, vagy írjon egy e-mailt a buongiorno01@t-online.hu címre!

Kellemes ünnepeket kíván a Buongiorno Hiteliroda.

A tudás könyvei

Harry Potter után nehéz olyan könyvet írni, amely valóban leköti az ifjú olvasókat. A Novum Verlag újdonsága, A tudás könyve I. rész éppen ilyen. A különbség persze a kettő között mérföldekben mérhető. Amíg a Harry Potter az angol iskolások életét mutatja be egy teljesen fiktív környezetben (varázslóiskola), addig *H. Vidra Gabriella* munkája a mai magyar iskoláskorokról szól, akik mai vagy régmúltbéli földrajzi utazáson vesznek részt.

Ajánljuk a könyvet minden felső tagozatos diáknak, pedagógusnak, és azoknak a gyermeklelkű felnőtteknek, akik még nem felejtették el az iskola életét és tudják, milyen jó is a tanulás és a tudás. Az első rész most jelent meg, a másodikra azonban még várni kell.

További információ: www.novumverlag.hu.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Arok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Dalos Gábor**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4 100,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

A SZEF V. (rendkívüli) kongresszusa 2008. november 15-én Budapesten tanácskozott. Módosította, pontosította a IV. kongresszuson elfogadott Alapszabály 49., 52., és 97. pontjait és meghallgatta *Varga László* elnök tájékoztatóját az előző kongresszus óta végzett érdekképviselői munkáról, valamint a pénzvilág válsága miatt szükségessé vált hazai kormányzati lépések elleni szakszervezeti tiltakozásokról. A kongresszus alapos érdemi vita után állásfoglalásban fogalmazta meg, miért elfogadhatatlanok a közszféra munkavállalói számára a kormány tervezett megszorító lépései.

Varga László egyebek közt arról is szólt, hogy már bizonyosra vehető: a világ pénzügyi válsága nyomán kibontakozó gazdasági recesszió meghatározó – negatív – befolyással lesz a IV. kongresszuson elfogadott program végrehajtásának egész időszakára. A bejelentett megszorító kormányzati tervek aránytalanul nagy terhet raknának 2009-ben a munkavállalókra, elsősorban a közszférában dolgozóakra és a nyugdíjasokra, ráadásul a kormány egyoldalúan felrúgta a 2007-es sztrájkmegállapodásban vállalt kötelezettségeit. A SZEF ezért kezdeményezte az Egységes Közzolgálati Sztrájkbizottság tevékenységének felújítását.

A felszólalók támogatták a SZEF eddigi lépéseit, megnyilatkozásait, amelyeket a fórum a válság kormányzati kezelésére adott. Egyetértettek azzal a megállapítással, hogy a közszféra egészét érintő kormányzati megszorító csomag túllépi azt a határt, amit a válságra hivatkozva még el lehetne fogadni. Ezért támogatást kapott az a kezdeményezés is, hogy november 29-én a közszféra valamennyi ágában dolgozók egységesen tüntessenek a Parlament előtt.

A PSZ Elnöksége 2008. november 17-ei ülésén elsősorban a november 29-i országos tüntetés szervezési, rendezési kérdéseivel és a közoktatásnapra előkészítésével foglalkozott.

A magyar közoktatás napja alkalmából rendezett országos fórumra 2008. november 24-én a PSZ szervezésében került sor, az Apáczai Kiadó fővárosi központjában. *Esztergályos Jenőnek*, a kiadó ügyvezető igazgatójának megnyitóját követően *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke adott tájékoztatást az országos érdekegyeztetés aktuális kérdéseiről, a sztrájkbizottság és a kormány tárgyalásairól. Ezt követően három szekcióban a következő témakörökben folyt konzultáció: szakképzés, iskolai erőszak, kistérségek-iskolák.

A munkacsoportok résztvevői markánsan megfogalmazták saját területük problémáit, amelyek közül a legégetőbbek megoldását feladatként jelölték meg a Pedagógusok Szakszervezete számára. Ezekről lapunk következő számában írunk.

Az **országos közzolgálati tüntetésen**, amelyre 2008. november 29-én a Parlament előtt, a Kossuth téren került sor, több mint 20 ezer ember vett részt. A demonstrációt megelőzően az ágazati szakszervezetek a főváros különböző helyszínein gyülekeztek, illetve tartottak nagygyűlést. Az oktatási ágazat szakszervezeteinek többsége az OKM épülete előtt, a Szalay utcában 12 órától rendezte meg tiltakozó fórumát. A nagygyűlés első szónoka *dr. Kis Papp László*, az FDSZ elnöke volt, majd *dr. Kuti László*, a TUDOSZ elnöke, *Földeák András*, a KKDSZ elnöke és *Tóth József*, az MKSZSZ elnöke szövegezte a mintegy nyolcezer tüntetőhöz. Végül *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke mondta el a közszféráról szóló beszédét (lásd lapunk címlapján), és olvasta fel a petíciót (lásd lapunk hátsó borítóján). A beszédek után a szakszervezetek vezetői átadták a petíciókat *dr. Szüdi János* államtitkárnak.

Az ETUCE és az EU több tagállamának oktatási szakszervezetei szolidaritást vállaltak velünk, amelyet írásban is megküldtek.

Ezt követően a tüntetők a Kossuth térre vonultak, ahol az Egységes Közzolgálati Sztrájkbizottságot alkotó 23 ágazati szakszervezet tüntetői elfogadták a kormányhoz intézett közös petíciót (lásd lapunk 5. oldalán), amelyet *Varga László*, a SZEF, illetve a sztrájkbizottság elnöke adott át *Maxim Péternek*, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkárnak.

A Közoktatás-politikai Tanács (KÖPT) ülését 2008. november 18-án rendezték. A miniszter tanácsadó testületében a PSZ-t *Szabó Zsuzsa* alelnök képviselte. Éles vita zajlott a 2009. évi költségvetési törvénytervezetről, amelyet a munkavállalói oldal javaslatára többségi szavazattal elutasítottak. Ezt követően több oktatási jogszabály-módosítás megvitatására került sor.

A Közoktatási Érdekegyeztető Tanács (KÖÉT) 2008. november 18-i ülésén a jövő évi költségvetési törvénytervezet oktatást érintő részeit tekintette át. A háromoldalú ágazati érdekegyeztetésben a PSZ képviselőjeként *dr. Horváth Péter* igazgató-titkár vett részt. A szakszervezeti oldal (PSZ, MZTSZ) kemény kritikát fogalmazott meg a közoktatást sújtó költségvetéssel szemben. Ezt követően a Kjt. ágazati végrehajtását szolgáló 138/1992. (X. 8.) sz. kormányrendelet módosítását vitatták meg.

Az **ETUCE** 2008. november 10. és 12. között tanácsulást szervezett Luxemburgban Oktatás és képzés – gyakorlati megvalósítás, 2010 címmel. A PSZ-t *Szabó Zsuzsa* alelnök képviselte, akit felkérték a magyarországi helyzet bemutatására. A harmadik munkanapon az Oktatási Internacionálé Európát érintő szervezeti változásairól folyt a vita. Ezen *Szabó Zsuzsa* Magyarország álláspontját ismertette, melyről a viseigrádi országok és Bulgária korábban már egyeztetett.

A sztrájkbizottság és a kormány tárgyalása

Az Egységes Közzolgálati Sztrájkbizottság október végén felújította tevékenységét. Azóta több fordulóban folytatott tárgyalást a kormánnyal. A tüntetést követően, 2008. december 1-jén került sor arra a találkozóra, amelyen a kormány – nyilván a demonstráció hatására – új javaslattal állt elő. E szerint a jövő évi költségvetésben 112 milliárd forint állna rendelkezésre a 13. havi illetmény részbeni pótlására. A teljes kompenzációra 184 milliárd kellene. Ezért a kormány javaslata szerint 2009-ben havi 140 ezer forint fizetéshatárban lenne maximálva a közszféra 13. havi járandósága, amelyet havi bérpótlékként (maximum 11 500 Ft/hó) fizetnének ki. Tehát a 13. havi nyugdíjkifizetéshez hasonlóan felső határt szabtak a bérpótléknak is.

A sztrájkbizottság a javaslatot nem fogadta el, és ha a kormány nem javít az ajánlaton, továbbra is szükségesnek tartja a 2009. január 12-i közzolgálati sztrájkot. A tárgyalások tovább folytatódnak, amelyeket két bizottság létrehozásával is segítenek.

Eredménytelen OÉT-tárgyalások

Az Országos Érdekegyeztető Tanácsban (OÉT) most éppen a jövő évi bérajánlásról és a minimálberről folyik az alku. Az OÉT-nek döntési joga van a kötelező legkisebb munkabér tekintetében, bár ezt az Alkotmánybíróság a köztársasági elnök kezdeményezése nyomán kifogásolta. (Lásd: lapunk előző számának „Alkotmányellenes érdekegyeztetés?” című írása.)

Emlékeztünk arra, hogy 2005 novemberében az OÉT három évre (2006, 2007, 2008) kötött megállapodást a minimálbér és a garantált bérminimumok tekintetében. Ennek eredményeként ebben az évben a minimálbér 69 000 Ft. A szakszervezetek eredeti javaslata, hogy ez 2009-ben 80 000 Ft legyen. Ezzel szemben a munkaadók minimum féléves tárgyalási moratóriumot hirdetnének. A kormány közbülső javaslata 70 900 forint. A többfordulós tárgyalássorozat eddig nem vezetett eredményre sem a minimálbér, sem a bérajánlás tekintetében, pedig a szakszervezetek már elfogadnák a 76 500 forintos minimálbért is. A munkaadók általános bérfelfüggyasztást javasolnak, a szakszervezetek ezt elfogadhatatlannak tartják, a kormány 4-5 százalékos bruttó bérnövekedést ajánl, miközben a közszférában befagyasztja a bértáblát és elvonja a 13. havi illetményt.

A PSZ ORSZÁGOS TAGOZATAINAK TISZTÚJÍTÓ ÜLÉSEI

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) XVIII. kongresszusát követően esedékes választói értekezleteket az országos tagozatok 2008. december elején tartották meg. Ezek az összejöveteleken az aktuális kérdések megvitatása mellett sor került az intézőbizottságok és az elnökök megválasztására. Az alábbiakban összefoglaló jelleggel adunk tájékoztatást a szakmai tagozatok üléseiről, valamint a PSZ Országos Nyugdíjasválasztmányának (ONYV) évváráról. (Az ONYV választói értekezletét a kongresszus előtt tartotta meg.)

A PSZ Gyermekvédelmi, Gyógypedagógiai és Óvodai Tagozata
2008. december 1-jén közös üléssel kezdte munkáját. Az ülés elején Szabó Zsuzsa, a PSZ alelnöke aktuális kérdésekről, egyebek között a november 29-i közalkalmazotti demonstráció eredményességéről és a költségvetési tárgyalások jelenlegi állásáról adott tájékoztatást. Ezt követően Kópatakiné Mészáros Mária, az OKI főmunkatársa a sajátos nevelési igény hazai és nemzetközi vonatkozásairól tartott előadást és sok hasznos információval gazdagította a jelenlévők ismereteit. Az előadás utáni konzultáción a résztvevők a három ágazatot érintő kérdésekkel kapcsolatban több olyan problémát vetettek fel, amely előrevetíti a szakmai tagozatok szerepének növekedését a jövőben. Az egyes ágazati területeket érintő kérdésekben kialakított véleményük segítséget nyújthat a PSZ országos vezetői számára abban, hogy az oktatási ágazat hosszú távú stratégiájának kialakításakor mely sarkalatos kérdésekben és milyen módon kell állást foglalniuk.

Végül a három tagozat külön-külön a jelölések alapján, titkos szavazással megválasztotta vezetőit.

A PSZ Gyermekvédelmi Tagozatának vezetősége: Takács Pál György elnök (Aszód). *Az intézőbizottság tagjai: dr. Káposztás Józsefné* (Pásztó), *Récsey Ágnes* (Alsóbélatelep), *Galba Marianna* (Miskolc), *Horváth Zsolt* (Sopron).

A PSZ Gyógypedagógiai Tagozatának vezetősége: Ammerné Nagymihály Emília elnök (Budapest). *Az intézőbizottság tagjai: Diós Pálné* (Mosonmagyaróvár), *Fekete Mária* (Pécs), *Márta Sándorné* (Eger), *Molnár Rózsa* (Tatabánya). *Póttagok: Gonda Csaba* (Iregszemcse), *Vértesné Törő Mária* (Dombóvár).

A PSZ Óvodai Tagozatának vezetősége: Makár Barnabásné elnök (Miskolc). *Az intézőbizottság tagjai: Haraszti Julianna* (Dunaújváros),

Lőrincz Csilla (Szombathely), *Németh Sándorné* (Ajka), *Réthy Zsuzsanna* (Pécs), *Tombor Józsefné* (Szolnok), *Verba Attiláné* (Oroszáza).

A PSZ Adminisztratív-technikai, ÁMK- és Ifjúsági Tagozata
2008. december 3-án, együttes üléssel kezdte munkáját. Galló Istvánné elnök felhívta a küldöttek figyelmét arra, hogy a PSZ tisztújító kongresszusának határozata értelmében erősíteni szeretnék a szakmai érdekvédelmet, aminek a megvalósításában jelentős szerep vár a tagozatokra.

Ezt követően dr. Dudás Lilian, a PSZ jogtanácsosa beszélt az aktuális jogszabály-módosításokról és a jogalkalmazásról, és vezetett konzultációt a Kjt. változásairól, a kiszervezésekről, a kinevezésről, a gyakornoki időről stb. Majd Szabó Zsuzsa alelnök számolt be a tüntetés előzményeiről, lebonyolításáról, köszönetet mondott mindazoknak, akik részt vettek a tüntetésen és ismertette a tárgyalások jelenlegi állását.

A közös program után került sor a tagozati választásokra.

A PSZ Ifjúsági Tagozatának vezetősége: Vrbovszki Beáta (Békés megye). *Az intézőbizottság tagjai: Fehérné Kajtár Hajnalka* (Bács-Kiskun megye), *Hegyesiné Vas Erika* (Miskolc), *Nagy István* (Jász-Nagykun-Szolnok megye), *Szálkai Csaba* (Debrecen). *Póttag: Baranyi Hajnalka* (Dunaújváros).

A PSZ Adminisztratív-technikai Tagozatának vezetősége: Gyera Mihály elnök (Békéscsaba). *Az intézőbizottság tagjai: Bodó Kornélia* (Dunaújváros), *Böröcsök Dezsőné* (Székesfehérvár), *Gyöngyi Mihályné* (Csongrád), *Nagy Bertalané* (Jászberény). *Póttagok: Antal Lászlóné* (Kecskemét), *Mizsei Pálné* (Jászberény).

A PSZ ÁMK-tagozatának vezetősége: Krizsán Mihály elnök (Földes). *Az intézőbizottság tagjai: Bozsó Andrea* (Rákóczi falva), *Fekete Istvánné* (Cserkeszőlő), *László Margit* (Pécs), *Váradai Lajosné* (Baja). *Póttagok: Horváth Péterné* (Moholy), *Mező Imréné* (Kunszentmiklós).

Nyugdíjasok évvárá találkozója

A PSZ Országos Nyugdíjasválasztmánya (ONYV) 2008. december 3-án tartotta évvárá ülést, amelynek legfőbb feladata a féléves munkaprogram és az új szervezeti-működési szabályzat elfogadása volt.

Bevezetőként Szabó Zsuzsa alelnök tájékoztatta a megjelenteket a PSZ érdekvédelmi munkájáról, különös részletességgel a november 29-i közszolgálati tüntetés eseményeiről. Fényképfelvétel segítségével követhették nyomon a hallgatók az eseményeket.

Szabó Zoltán elnök az Országos Idősügyi Tanács november 6-i eseményeit ismertette, ahol a nyugdíjasokat érintő megszorító intézkedések tárgyalása zajlott. Itt közölte a miniszterelnök a 13. havi nyugdíjra vonatkozó korlátozásokat, a korrekció szeptemberi elhalasztását. A jelenlévő nyugdíjasszervezeti vezetők kifejtették, hogy a gazdasági helyzet szorítását megértik, de az intézkedéseket nem tudják elfogadni. Szabó Zoltán egyetértett velük: ismét azok fizetik meg a gazdasági hanyatlás árát, akik eddig is felelősen viselték a terheket.

Kifejezte köszönetét azoknak a kollégáinknak, akik részt vesznek az Idősügyi Stratégia kidolgozásában az Idősügyi Tanács szervezésében: a jogbiztonsági bizottságban Gyurkáné Urbán Eszter, a kulturális bizottságban Csorba Józsefné, a képzési bizottságban Fehér Tibor, a nyugdíjrendszer átalakításának kidolgozásában Daróczi Gyuláné, Horváth Erzsébet, a szociális bizottságban Szép Ferencné és Plajbász Istvánné. Ezeknek a bizottságoknak a javaslatai alapján alakul majd ki 2009-ben az idősügyi törvény. Felhívta a figyelmet a december 13-án tartandó jubileumi ünnepségen való részvételre, ahol a PSZ 90 éves fennállását ünnepeljük.

Ezután a testület egyhangúlag elfogadta az ONYV 2008–2009. évi féléves munkaprogramját és az új szervezeti-működési szabályzatot.

Végül Horváth Erzsébet, a Gárdonyi Géza Alapítvány titkára ismertette a kuratórium új összetételét: dr. Simon Zsuzsa elnök (Budapest), Horváth Erzsébet titkár (Budapest), Horváth Tiborné (Gyön-

gyös), Habók Andrásné (Budapest), Proshék Gyuláné (Ózd) tagok. December 1-jén tartott ülésükön döntöttek az ez évi pályázatok elfogadásáról (lásd lapunk 13. oldalán). A választmányi ülés végén a LYONESS képviselője, Kocsik Enikő ismertette tevékenységüket. Végül a PSZ Országos Vezetősége jóvoltából a testület tagjait köszöntötte a Mikulás szép csomaggal és hangulatos karácsonyi jókívánságokkal. Mindnyájan meghatódva mondtunk köszönetet aktív tagtársainknak a kedves megemlékezésért, a szeretetért, amellyel gondoltak ránk. KÖSZÖNJÜK!!!
Rágyanszki Györgyné,
az ONYV titkára

ÁMK-vándorgyűlés, -fesztivál

• Az Általános Művelődési Központok Országos Egyesülete a Pedagógusok Szakszervezete ÁMK-tagozatával közösen rendezte meg 2008. november 20. és 22. között Sajóhábonban az ÁMK-vándorgyűlést. A vándorgyűlés ebben az évben „Hátrányos helyzet – Integráció – ÁMK-szerep” témakörben zajlott. A rendezvény második napján Galló Istvánné, a pedagógusok szakszervezetének elnöke tájékoztatta a résztvevőket az aktuális szakszervezeti témákról, majd a felvetődő kérdésekre válaszolt.

• 2008. november 26-án Rákóczi falván a II. Rákóczi Ferenc ÁMK volt a házigazdája a II. Regionális Kulturális ÁMK-találkozóknak, -fesztiválnak. Három megye: Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok ÁMK-inak tanulói vetélkedhettek – színdarab, zene, tánc, képzőművészet kategóriákban – egymással. A tartalmas, hangulatos találkozó szervezői a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Pedagógiai Intézet, az ÁMK Országos Egyesülete és a PSZ ÁMK-tagozata voltak.

A délutáni szakmai konzultáción a Pedagógusok Szakszervezete képviselőjében Krizsán Mihály, a tagozat elnöke számolt be az aktuális szakszervezeti kérdésekről (bér, 13. havi illetmény, demonstráció, esetleges sztrájk stb.). Ezt követően beszélt a tagozati munkáról, a feladatokról a szakmai érdekvédelemben.

PETÍCIÓ A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYÁHOZ

I.

1. Mi, a közszolgálat dolgozói súlyos hibának tartjuk, hogy a kormány előzetes egyeztetés nélkül, önkényesen és egyoldalúan felrúgta az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottsággal 2007. február 19-én kötött MEGÁLLAPODÁS-t. A MEGÁLLAPODÁS-t jóhiszeműen elfogadó szakszervezetek annak a kormányzati kötelezettségvállalásnak a fejében vették tudomásul a közszolgálati reálbérek 2007. évi csökkenését, majd a csökkent értékű bérek 2008. évi szinten tartását, hogy 2009-ben már érzékelhető mértékben emelkedik a munkavállalók reálkeresete. **Megtévesztő a kormánynak az a magyarázata, hogy nem felmondani, hanem módosítani akarja a MEGÁLLAPODÁS-t.**
2. **Elfogadhatatlan, hogy elvegyék a 13. havi illetményünket, amely nem jutalom, nem prémium, hanem a törvények rendelkezései szerint a közszolgálati bérrendszerek, a munkavállalók éves keresetének szerves része.**
3. **Tűrhetetlen, hogy a kormány újra a közszférát sarcolja meg, amelytől elbocsátásokkal és bércsökkentésekkel egyszer már elvette a konvergenciaprogram fedezetét. Hamis az a hivatkozás, hogy – a többszöri kíméletlen megszorítás, a sorozatos létszámcsoökkentések, kiszervezések, bérfelfagyasztások után – a közszféra még mindig túl van méretezve és fizetve.**
4. **Ma már lehetetlen, hogy újabb elbocsátások legyenek a közszférában, mert az elmúlt két évben 80 ezret meghaladó számú munkavállalót bocsátottak el közülünk, és több mint 120 ezer álláshely szűnt meg. A maradék helyzete is aggasztó, mert a sokasodó feladatok mellett egyre nehezebb a napi munka. Naponta hallani túlterhelt egészségügyi dolgozókról, pedagógusokról, vámosokról, fáradt mentősökről, ellehetetlenülő polgári védelemről, oktatási, kutatási, kulturális és művészeti intézményekről, kilátástalan helyzetben lévő szociális dolgozókról, börtönőrökről, ellentételezés nélküli túlmunkára kötelezett tűzoltókról, ingyen túlrázó köztisztviselőkről, az egyre nagyobb méreteket öltő orvos-, rendőr-, katonai-, bölcsődei szakdolgozó-hiányról, megszűnő óvodai férőhelyekről...**

Mínközben senki nem beszél az okokról, amelyek ezeket a jelenségeket előidézték. Senki nem beszél arról, hogy az állam, a közszolgálat feladatai az utóbbi időben nem csökkentek, hanem az Európai Unióhoz történő csatlakozással még növekedtek is. Ehhez azonban sem a létszám, sem a működési feltételrendszer nem igazodott. Senki nem beszél arról, hogy a parlamenti és az önkormányzati jogalkotás áttekinthetlensége, alacsony színvonala milyen helyzetbe hozza a jogalkalmazókat és a jogkövető állampolgárokat. Senki nem beszél arról, hogy a hatékonyság és az „olcsó állam” demagóg jelszava mögé bújva hányszor szervezik át, rosszabb esetben hányszor szervezik ki drágábban dolgozó magáncégekbe a közszolgálati feladatellátást, elbocsátva képzett közszolgálati dolgozókat. Továbbá senki nem beszél arról, hogy a közbeszerzés magyarországi gyakorlata milyen mértékben növeli a korrupciót.
5. **Tarthatatlan, hogy a közszférában tovább folytatódjanak a kiszervezések. Ezek következtében a dolgozók elvesztik a közszolgálati jogálláshoz tartozó garanciákat, és azokat a bérelemeket, amelyek nélkül tovább fog folytatódni és felgyorsulhat az ország jövője szempontjából fontos ágazatokból: az egészségügyből, az oktatásból, a tudomány, a kultúra valamint a fegyveres és rendvédelem területéről a fiatal munkavállalók elvándorlása, külföldi munkavállalása.**
6. **Az államnak teljesítenie kell alapfeladatait! Nem privatizálhatja tovább a közszolgálati ágazatokat, szektorokat! Nem nézhetjük tétlenül a közszférában, pl. az egészségügyben tapasztalható privatizációs folyamatokat. Tiltakozunk az ellen, hogy „a profitot privatizálják, a veszteséget államosítják”.**
7. **Megengedhetetlen, hogy a politikai és a gazdasági közélet szereplői – gyakran kormányzati megerősítéssel – a társadalmat megtévesztve, a statisztikai adatok hamis értelmezésével azt sulykolják, hogy a közszféra alkalmazottainak létszáma és munkabére az állami túlköltségek okozója. A valóság az, hogy közszolgálati munkavál-**

lálóként 20-30 évi tisztességes munka után jutunk annyi nettó jövedelemhez, mint az adómentes minimálbéren bejelentett több száz ezer - részben foglalkoztatónak is tekintett - vállalkozó. **Mi közalkalmazottak, köztisztviselők és szolgálati jogviszonyban állók igen nagy részt vállalunk az általános közteherviselésből, mert mi ténylegesen adózó állampolgárok vagyunk.**

II.

1. A közszolgálatok munkavállalóiként tisztában vagyunk azzal, hogy a drámaian megváltozott világgazdasági viszonyok, a pénzügyi válság és az ezzel összefüggően kibontakozó és tartósan ígérkező gazdasági recesszió - sok más országhoz hasonlóan - Magyarországon is rendkívüli intézkedéseket követel. A közszféra valamennyi ága és munkavállalója érdekelt abban, hogy a politikai, a társadalmi, és a gazdasági erők összefogásával, egy irányba ható cselekvésével mérsékelhető legyen a válság bennünket is elérő hatásának mélysége és terjedelme. Azt is tudjuk, hogy ez átmeneti áldozatokat követel az élet minden területén, köztük a közszférától és az ott foglalkoztatottaktól is.
2. Nem közömbös azonban, hogy az elkerülhetetlen áldozatvállalásból mennyit rak a kormány a társadalom, a gazdaság különböző szereplőire, és ezzel összefüggésben mennyire arányos és igazságos a közös terhek viselése. Az általunk ismert kormányzati intézkedéstervezetek szerinti teherviselés **aránytalan és igazságtalan, ezért meg kell változtatni!**
3. **Mi, a 2008. november 29-ei Országos Közszolgálati Demonstráció résztvevői határozottan tiltakozunk a közszolgálatban dolgozók életminőségét rontó, megélhetési feltételeit veszélyeztető állami-kormányzati intézkedéstervezetek ellen.**
 - **Követeljük** az aláírt hatályos MEGÁLLAPODÁS betartását, a közszféra munkavállalóinak erkölcsi és anyagi megbecsülését!
 - **Követeljük** a 13. havi illetmény és a teljes összegű 13. havi nyugdíj intézményének fenntartását, továbbá az önhibájukon kívül kiszervezett, közszolgálati feladatokat ellátó munkavállalók számára a 13. havi bér biztosítását!
 - **Követeljük** az igazságos közteherviselést! Az elkövetkező hónapok, évek elkerülhetetlen megszorításainak egyenletesebb elosztását! A tőkére is terheljenek, ne csak a munkára!
 - **Követelünk** olyan jogi környezet megteremtését, amellyel a kormány gátat vet az elbocsátásoknak, és megteremti a társadalom számára nélkülözhetetlen közszolgáltatások átlátható és biztonságos feltételeit!
 - **Követeljük** a közszolgálati intézmények privatizációinak leállítását és az eddigi felülvizsgálatát, valamint visszaszervezését!
 - **Követeljük**, hogy közfeladatot csak közintézményben, közszolgálati jogviszony keretében foglalkoztatott munkavállalókkal lehessen ellátni, mert ez szolgálja az igénybe vevő állampolgárok és a feladatot ellátók jogbiztonságát, mert ez kerül kevesebbe az adófizetőknek, ettől lesz magas színvonalú a szolgáltatás, és így válik ellenőrizhetővé a működés, a költségvetési kiadások felhasználása!

III.

1. Mi, a közszolgálat munkavállalói egy velünk együtt létrehozott, igazságosan működő társadalomban akarjuk ellátni az ország működőképessége szempontjából fontos feladatainkat.
2. Elvárjuk a Kormánytól, hogy – felelős döntéseket hozva – fejezze be a közszféra intézményeiben alkalmazott megszorításokat, mert hibás politikájának következményeit az egész magyar társadalom viselni fogja.
3. Az Országos Közszolgálati Demonstráció résztvevői és az általunk képviseltelt eltökéltek vagyunk abban, hogy jogos követeléseink teljesítése érdekében 2009. január 12-én sztrájkolunk, ha ezt a kormány kikényszeríti.

*A közszolgálatban dolgozók nevében:
az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottságot alkotó szakszervezetek,
köztük a Pedagógusok Szakszervezete*

A MAGYAR KÖZOKTATÁS NAPJÁN

A PSZ kezdeményezésére 1991 óta tartjuk számon a magyar közoktatás napját, amelyről több éve már a parlamenti képviselők is az aktuális oktatásiügyekhez kapcsolódóan megemlékeznek. Ezúttal Tatai-Tóth András napirend előtti felszólalását és Arató Gergely államtitkár reagálását mutatjuk be.

TATAI-TÓTH ANDRÁS: Jobb gyertyát gyújtani, mint szidni a sötétséget. Tisztelt Országgyűlés! *Konfucius* örök érvényű gondolatával köszöntöm az MSZP parlamenti frakciója nevében a magyar közoktatás napja alkalmából a gyermekeket, a szülőket, a pedagógusokat és mindazokat, akik intézményeinkben bármilyen módon segítik munkájukkal gyermekeink felnevelését. November 22-e a Pedagógusok Szakszervezete kezdeményezésére 1991 óta a magyar közoktatás napja. Az előző években a közoktatás napján parlamenti képviselőket hívtak meg országsszerte különböző oktatási intézményekre. Komolyan vettük a látogatások során elhangzott felvetéseket, parlamenti és kormányzati munkánkba beépítettük a találkozón elhangzott javaslatokat.

Az idén sajátos körülmények között emlékezünk meg a magyar közoktatás napjáról. 2008. szeptember 18-át követően hihetetlen gyorsasággal terjedt, világméretűvé vált, bennünket is elérte a pénzügyi válság, majd az azt követő gazdasági visszaesés. Kiderült, hogy sebezhetőek vagyunk, és hogy meg kell változtatnunk terveinket, elgondolásainkat. A válság körülményei között most azon kell dolgoznunk, hogy megvédjük a pedagógusok és minden oktatásban dolgozó állását, hogy megőrizzük fizetésüket, munkahelyüket. E célok érdekében kényszerültünk a közszférában a 13. havi juttatások visszavonására, valamint arra, hogy a korábban kidolgozott oktatásfejlesztési terveinkből, az „Új tudás”-programból néhány fontos elem bevezetését későbbre halasszuk.

A nehéz körülmények ellenére sem mond le frakciónk és a kormányzat a gyermekek és az ifjúság magas színvonalú óvodai és iskolai ellátásáról. A válság ellenére is 2009-ben megtartjuk az „Új tudás”-program alapvető céljait: a költségvetésből 27 milliárd forintot, uniós támogatásokból pedig csaknem 100 milliárd forintot fordítunk megvalósításukra. Az „Új tudás”-program legfontosabb célja, hogy a magyar közoktatás teljes rendszere, a kiemelkedők tehetségének kibontakoztatása mellett, váljon alkalmasabbá a leghátrányosabb szociális és kulturális helyzetű gyermekek felnevelésére is. A költségvetési többleteket elsősorban ezekre a célokra használjuk fel 2009-ben. Külön juttatásban részesülnek tehát a leghátrányosabb helyzetű gyermekekkel foglalkozó pedagógusok, másfélszeresére növeljük 60 ezer osztályfőnök pótlékát: ők az iskolai nevelésben kulcsszerepet töltenek be. Kiemelten támogatjuk a legkiseb-
bek ellátását a védőnői hálózat fejlesztésével és a korai óvodáztatással. Új, hatékony módszereket vezetünk be az iskolai nevelésben és oktatásban. Folytatódik a szakképzés megújítása, alapvető változásokra készülünk a szakmunkásképzésben is. A következő évben megújul több száz óvoda- és iskolaépület.

Köztudott, hogy a magyar közoktatás számtalan gonddal küzd. Igen sokszor, néha a bajokat eltulozva foglalkozik ezekkel a közbeszéd. Nem véletlenül kezdtem a mai megemlékezésemet *Konfucius* intelmével: jobb gyertyát gyújtani, mint szidni a sötétséget. Egy ilyen gyertyagyújtásnak tekintem azt a munkát, amelyet az elmúlt két évben a miniszterelnök által összehívott Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal végzett. Tudós szakértői segítették az „Új tudás”-program kidolgozását is. Éppen ma mutatják be a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében összefoglalójukat, a Zöld könyvet. E tanulmánykötet átfogja a magyar közoktatás legfontosabb területeit, és a felhalmozott gondok megoldására javaslatokat is tartalmaz. Alapvető feladatunknak tartom, hogy a kerekasztal ajánlásai alapján folytatódjék az oktatáspolitikai döntések előkészítése, a közoktatási rendszer korszerűsítése. Ennek keretében elkerülhetetlennek látom a közoktatás finanszírozási rendszerének átalakítását, a pedagógusképzés és -továbbképzés teljes megújítását.

Képviselőcsoportunk nevében megköszönöm a gyermekeinkkel szeretettel és hivatástudattal foglalkozó pedagógusok és az őket segítők munkáját. Kérjük türelmüket. Mi minden erőnkkel azért dolgozunk, hogy feladataink ellátásának feltételei javuljanak.

ARATÓ GERGELY *oktatási és kulturális minisztériumi államtitkár*: Amikor a Pedagógusok Szakszervezete néhány évvel ezelőtt útnak indította a magyar közoktatás napja rendezvénysorozatát, az volt a célja, hogy a pedagógusok ünnepe, a pedagógusnap mellett legyen egy olyan nap is, amelyik nem az ünneplésé, nem önmagában a pedagógusok megbecsülésé-

nek a napja - miközben persze arra is alkalmas, hogy beszéljünk arról: mennyire fontos közös ügyünk, a közoktatás, az oktatás fejlesztése -, hanem alkalmas arra is, hogy számot vessünk a gondokkal, a problémákkal.

Egyetértek a képviselő úrral abban, hogy a közoktatás helyzetét ma számos nehézség és persze számos lehetőség is jellemzi. Amikor ennek a tanévnek az elején számot vetettünk, azt mondtuk, hogy ez már egy nyugodt tanév lehet, amelyik alapvetően a fejlesztésről, a rendelkezésre álló lehetőségek jó felhasználásáról, az életkörülmények lassú javításáról szól. Sajnos, a gazdasági világválság keresztülírta ezt a számításunkat. Mint képviselőtársaim is tudják és éppen a mai napon szavazásra kerülő költségvetés is mutatja, számos tervünket, számos elképzelésünket nem tudjuk megvalósítani a közoktatásban, vagy legalábbis halasztanunk kell őket, mint például a pedagógusok juttatásait, jövedelmét érintő egyes elképzeléseinket.

Ugyanakkor éppen az ilyen nehéz helyzetben fontos, hogy próbáljunk megfelelő egyensúlyt találni, próbáljunk megtalálni azt, hogy a nem könnyű körülmények között miként tudunk ma is befektetni a jövőbe, ma is beruházni a közoktatás területén azokba az ügyekbe, azokba az elképzelésekbe, amelyek a közoktatás hosszú távú megújulását és ennek egyik alapfeltételként a pedagógusok helyzetének javítását szolgálják.

A képviselő úr is említette, de nekem is fontos szóba hoznom, hogy legalább két ilyen nagyon fontos eszköz van. Az egyik ezek közül az európai uniós források célszerű felhasználása. Mert nemcsak az igaz, amiről sokat beszélünk és joggal, hogy a közoktatás területén soha nem látott nagyságú források állnak rendelkezésre az infrastruktúra megújítására, épületek építésére, felújítására, rendbetételére vagy korszerű informatikai, kommunikációs, tanítási eszközök felhasználására, korszerű tanulási módszerek kifejlesztésére és elterjesztésére, jó minőségű, korszerű tananyagok bevezetésére az iskolákban, de ezek az uniós pályázatok abban is különböznek az elődeiktől és abban is többletlehetőséget nyújtanak, hogy jóval rugalmasabb, jóval könnyebben felhasználható lehetőséget kínálnak az intézmények számára; például a most kiírt legnagyobb pályázatunk, a közoktatás kompetencia-alapú oktatását szolgáló pályázat, amelyik reményeink szerint minden iskolába korszerű, felhasználható tudást juttat el. Hiszen a kompetencia-alapú oktatás egyszerűen azt jelenti, hogy a gyerekeknek ne csak ismereteket tanítsunk, hanem azt is tanítsuk meg, hogy ezeket az ismereteket hogy tudják eredményesen felhasználni az életük folyamán. A kompetencia-alapú oktatási program a korábbi programoknál jóval rugalmasabb, jóval nagyobb lehetőséget nyújt az intézményeknek arra, hogy maguk válasszanak egy úgynevezett szolgáltatói kosárból: milyen típusú képzésre, milyen típusú fejlesztésre, szakértelemre van szükségük, vagy éppen mi az, amit saját maguk az intézmény pedagógusaival tudnak kifejleszteni, felhasználni.

A másik nagyon fontos eszköz a költségvetésben az „Új tudás”-program kapcsán megfogalmazódó intézkedések. A képviselő úr jól látja, hogy ezek számos ponton elmaradnak attól, amit szerettünk volna, amit eredetileg terveztünk, mert a közoktatás területe sem vonhatja ki magát a kötelező költségvetési takarékoság alól. Mégis több mint jelzésértékű az az intézkedéscsoport, amelyik például a halmozottan hátrányos helyzetű diákokkal dolgozó pedagógusoknak nyújt többletjövédelmet, amelyik az osztályfőnöki pótlék emelésével fejezi ki ennek a munkának a fontosságát, amelyik számos területen többletforrásokat, többletlehetőségeket biztosít a közoktatás szakmai fejlesztésére.

Abban is igaz van a képviselő úrnak, és azzal is egyetértek - mint ahogy erre a kerekasztal Zöld könyve is felhívja a figyelmet -, hogy nem térhetünk ki a közoktatás stratégiai problémáinak megoldása elől sem. Mert miközben az önkormányzatok többsége jó gazdája, támogatója a rábízott intézményeknek, aközben itt, a költségvetési vitában is mindannyian arról beszélünk, hogy ebben a rendszerben ma nem jól, nem hatékonyan hasznosulnak a források, hogy egyszerre hiányzik a forrás az intézményben és az önkormányzatnál, hogy egyszerre elégedetlen fenntartó, intézmény és pedagógus. Ezt a rendszert az alapoktól kell értékelni, levonni a húsz év oktatásfejlesztési működésének a tapasztalatait, és ezután a szakma és a politika konszenzusával közösen meghozni a szükséges döntéseket.

A TERMÉSZETTUDOMÁNYOS KÖZOKTATÁS HELYZETE ÉS PROBLÉMÁINAK MEGOLDÁSI LEHETŐSÉGEI

Az Országos Köznevelési Tanács (OKNT) által felkért bizottság áttekintette a magyarországi természettudományos közoktatás helyzetét és javaslatokat dolgozott ki a problémák megoldására. Az erre vonatkozó vitaanyag a PSZ honlapján (www.pedagogusok.hu) is elérhető volt, és kollégáink véleményt mondhattak a dokumentumtervezetről, amelynek záró vitájára 2008. november 5-én a Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium dísztermében került sor. Lapunkban a véglegesített dokumentum összefoglalóját tesszük közzé. A teljes anyag elérhető a www.phy.bme.hu/~termtud honlapon.

A felgyorsult társadalmi-gazdasági változások következtében Magyarországon tíz év alatt csaknem ötszörösére nőtt a felsőoktatásban részt vevők száma, az érettségizőké pedig megháromszorozódott. A tömegessé vált oktatással szemben a társadalom egymással ellentmondó követelményeket állít. Magyarországon a fejlett országokhoz történő felzárkózás, a versenyképesség érdekében alapvetően fontos, hogy növekedjék a természettudományos, műszaki végzettségű szakemberek aránya és javuljon felkészültségük. A felsőoktatás szempontjai e célok eléréséhez olyan természettudományos közoktatást feltételeznek, amely biztosítja a megfelelő számú és felkészültségű jelentkezőt ezekre a képzési területekre. Ugyanakkor a tanulók széles rétegei számára a közoktatás által közvetített általános természettudományos műveltség elengedhetetlen ahhoz, hogy felelős állampolgárként tudjanak viszonyulni a modern társadalmakban mindennapos, természettudományt érintő kérdésekhez, sőt, esetenként közvetlenül részt tudjanak venni a döntésekben, valamint ahhoz is, hogy gátat lehessen szabni a gyakran egészséget és vagyont veszélyeztető áltudományok terjedésének. Az iskolán kívüli közoktatásnak (erdei iskolai program, tanulmányi kirándulások, múzeumi programok, Csodák Palotája) fontos szerep jut a természettudományos nevelésben, de az ezekkel kapcsolatos kérdéseket itt csak érintjük.

A természettudományos tantárgyak óraszámai az elmúlt 10-13 évben – különösen a kémia és a fizika területén – radikálisan csökkentek, de az óraszámok átlaga nem marad el a fejlett országokban szokásostól. Az óraszámokban nagyok az eltérések, de gyakoribb az átlagosnál jóval kevesebb természettudományos óra, mint a jóval több: így a tényleges (a gyakorisággal súlyozott) átlagos óraszám alacsony. A tananyag csökkentése nem vette figyelembe az oktatás tömeges jellegét. A követelmények változatlanul elsősorban a könnyen ellenőrizhető lexikális tudást részesítik előnyben, szemben a kompetenciákat fejlesztő, az ismeretszerzés technikáit közvetítő, a gyakorlati problémákhoz közvetlenül kapcsolódó oktatással. Az egyes tantárgyak közötti utalás ritka, és a matematikával való szinkronizálás tovább romlott az elmúlt időszakban (az utóbbi főleg a fizikát érinti hátrányosan). Az így létrejött tananyagok, tankönyvek rendkívül zsúfoltak, túl sok ismeretet, fogalmat tartalmaznak és nehezen emészthetők a tanulók többsége számára. A kevés tagozatos osztályban a felkészítés a felsőoktatás igényeit figyelembe véve folyik. A tehetséggondozó tanterveknek megfelelő tagozatos órák számának emelése a többi tárgy rovására történik, de az érettségi követelmények még nincsenek illesztve az esetenként lényegesen csökkentett óraszámokhoz.

A kimeneti szabályozás alapvető eszköze az érettségi. A bevezetett kétszintű érettségi szintjei jól elkülönülnek, a tananyag és az érettségi jól össze vannak hangolva. Az utóbbi időben megjelentek (főleg biológia és kémia érettségien) a gyakorlat-orientált, sőt, (a biológia esetében) projekt jellegű feladatok. Az iskolák többségében az eredetileg az emelt szintű érettségire való felkészülést szolgáló fakultációs órák a természettudományos tárgyak esetén csak a középszintű érettségire való felkészüléshez elegendőek. Sajnos ez ma általában elég is a felsőoktatásba való bejutáshoz. A fizika- és kémiatanárok jelentős része szerint az anyagot az adott idő alatt nem lehet eredményesen megtanítani; e tárgyaknál az érettségi túl magas szintjével és az alacsony óraszámokkal magyarázzák, hogy többnyire nem alkalmaznak modern módszereket, és új, érdekes, ismeretterjesztő tartalmakat is csak ritkán tudnak tanítani.

A természettudományos tantárgyakat oktató tanárok jelentős része jelenleg nem rendelkezik nemzetközi összehasonlításban korszerűnek mondható módszertani kultúrával, de a megismert változatos munkaformákat a szűk időkeret és a nagy tananyag miatt sem látja alkalmazhatónak. A módszertani hiányosságokért alapvetően nem a tanárok, hanem a munkakörülmények hibáztathatók. Differenciálás alig van a tanórákon. A forgalomban lévő tankönyvek döntő többsége sem tükröz modern módszertani szemléletet.

A természettudományos oktatásban különösen fontos a közvetlen tapasztalatszerzés. A tanórákon elsősorban a tanári demonstrációk dominálnak, a kiscsoportos tanulói kísérletezés háttérbe szorul. A bemutatott kísérletek gyakran elavult eszközökkel folynak. Kevés a mindennapi technikai tapasztalatokhoz közvetlenül kapcsolódó, korszerű kísérlet. Nagyon kevés iskolában van a tanároknak asszisztense, órakedvezményt mindössze néhány kolléga kap a kísérletek előkészítésére. A tanulókísérletek rendszeressé tételét nehezíti továbbá az átlagosan igen magas csoportlétszám is. A vegyszeres és állatkísérletek költségigényesek, és további nehézséget okoznak a szigorú, nem az oktatásra szabott környezet- és balesetvédelmi előírások.

A tehetséggondozás a természettudományos oktatás hagyományosan sikeres területe: Magyarországon néhány általános, illetve középiskolához kötődik. Elegendő számú és különböző szintű versenyt rendeznek. Ezekben, valamint a nemzetközi megmérettetésekben a magyar diákok jól szerepelnek. A jól teljesítő tanulókat kiváló, ismert tanár kollégák készítik fel, a tanárutánpótlás problémája azonban itt is rendkívül súlyos, a hagyomány folytathatósága bizonytalan. A tehetséggondozásban végzett munkát a kollégák jó része csupán lelkesedésből végzi, tevékenységük általános anyagi elismerése nincs megoldva.

A tágabb értelemben vett tehetséggondozásban, a tanulók akár 20%-át is érintő rátermettek segítségével gyengébbek vagyunk, nem beszélve a hátrányos helyzetűek támogatásának egész közoktatást érintő kérdéséről. A tanárok kis hányada alkalmaz differenciált, modern módszereket, amelyek ezt a célt szolgálják, kevés a tanórán kívüli oktatási tevékenység, kevesen tartanak szakköröket. Az okok között szerepel a csoportbontás lehetőségének gyakori hiánya, a tanárok nagymértékű leterheltsége, és az ilyen jellegű tevékenység anyagi elismerésének hiánya.

A három vizsgált tantárgy közül a fizika és a kémia elfogadottsága, népszerűsége hagyományosan nagyon rossz, nemcsak a többi tárgyhöz viszonyítva, hanem nemzetközi összehasonlításban is. A humán tantárgyak a biológiát is megelőzik a népszerűségi listán. A népszerűtlenség összefügg a modern tartalmak, módszerek hiányával, valamint a követelmények túlzott voltával.

A természettudományos oktatás eredményességét elsősorban nemzetközi vizsgálatokban tanulmányozták. A hagyományos, az ismeretek tudását mérő teszteken a magyar tanulók nagyon jól szerepelnek. A PISA-felmérés gondolkozásmódra vonatkozó elméleti, és az elméletet alkalmazni tudó gyakorlati ismereteket és készségeket vizsgáló tesztjein viszont sokkal rosszabb eredményeket értek el. A természettudományos-műszaki szakember-utánpótlás szempontjából különösen aggasztó az a megállapítás, hogy két felső kategóriába soroltak teljesítménye a megfelelő nemzetközi átlag alatt marad (itt nem a nemzetközi versenyeken kiemelkedően szereplő kevés számú kiválóságról van szó).

Biológiából, földrajzból és informatikából középszinten viszonylag sokan érettségiznek. Kémiából kevesen, fizikából alig többen tesznek érettségit. A fizika esetében egyértelműen csökken az

érettségizők száma, míg a többi tantárgy esetében állandónak tekinthető. Minden tantárgyból egyre kevesebben érettségiznek emelt szinten, de fizikából és kémiából számuk igen jelentős mértékben csökkent, kevesebb mint a felére esett vissza 3 év alatt. A természettudományos felsőoktatási szakokra általában már középfokú érettségivel is be lehet kerülni.

A felsőoktatásba jelentkezők száma 2004 óta jelentősen csökken, ami a kedvezőtlen demográfiai tendencián túl főképpen a levelező és az esti szakok visszaszorulásának tudható be. Mára az egy generációból a felsőoktatásba kerülők aránya eléri az európai szintet, de a műszaki-természettudományos területre jelentkezők és különösen az ilyen szakokon végzők aránya nagyon alacsony. A lemorzsolódás aránya magas, amit a felsőoktatás főképpen a közoktatás rovására ír. A felmérések alapján a belépő hallgatók ismeretei nagyon hiányosak.

A tanárok társadalmi státusát és a tanárképzést különösen érzékenyen érintették a közelmúlt imént említett változásai. A biológia kivételével a természettudományos tanári szakokra jelentkezők száma vérszesen alacsony, a tanári korfa erősen torzult, és az utánpótlás nincs biztosítva. A negatív folyamatok már korábban elkezdődtek; a kétszintes képzésre való áttérés azonban újabb problémákat vetett fel. A tanárok terhelése nominálisan megfelel a nemzetközi átlagnak, de általában nem számítják bele a kísérletek előkészítését, asszisztencia pedig csak elvétve akad. A szaktanácsadás csak kevés helyen működik. Az érdemi természettudományos továbbképzés általában nincs megoldva. A szakmódszertani szakemberek, oktatók jelentős része az utóbbi időben nyugdíjba vonult, vagy éppen utolsó aktív éveit tölti a felsőoktatásban. A gyakorló tanárok közül nagyon kevesen vesznek részt PhD-képzésben.

A természettudományos közoktatás komplex rendszer, amelyben ellentmondó feltételeknek kell eleget tenni. A tömeges oktatásban élvezetes, hasznosítható műveltséget kell közvetíteni, ugyanakkor teljesíteni kell a műszaki-természettudományos értelmiség magas színvonalú tudással rendelkező és megfelelő létszámú utánpótlását biztosító feltételeket; lehetővé kell tenni az érdeklődők, a tehetségesek gyors haladását, de előre kell lépni az esélyegyenlőség irányába is. A kihívásoknak úgy kell megfelelni, hogy közben a fizika és a kémia területén a tanárképzés válságba került. Mindezeket a problémákat egyszerre kell kezelni, tudva azt, hogy a változtatások hatása késleltetett.

Javaslatok a megoldásra

Az OKM készíttessen új kerettanterveket az általános iskolák és a középiskolák számára: az utóbbiaknál az „általános” mellett készüljön „humán” és „reál” kerettanterv is. Az új kerettantervekben az összehangolt tantárgyi koncentráció révén valósuljon meg a természettudományos tantárgyak tananyagának „integrált szemléletű” modernizációja, és készüljenek megfelelő korszerű módszertani szemléletet tükröző tankönyvek, oktatási segédanyagok, program-csomagok.

Egy természettudományos tantárgyból (biológia, fizika, kémia, vagy természettudomány) legyen minden középiskolás számára kötelező az érettségi vizsga. Javasoljuk továbbá a természettudományi tantárgyak érettségi vizsgakövetelményeinek a módosítását. A középszintű érettségi összpontosítson elsősorban a természettudományos műveltség ellenőrzésére, míg az emelt szintű érettségi térjen ki az alapvető technischer ismeretek ellenőrzésére, de egészüljön ki alkalmazásokhoz közel álló, korszerű tartalmakkal. A kötelező humán tárgyak középszintű vizsgáit a reál-kerettantervek szerint tanulók csökkentett humán óraszámainak megfelelően kell meghatározni. A felsőoktatási intézményeket be kell vonni a követelmények kialakításába és az érettségi feladatok összeállításába.

Legyen Magyarországon a természettudományos tantárgyakból rendszeres és általános kompetenciamérés. Az OKM hozzon létre az általános és középiskolai tanárok, a pedagógiai, módszertani és szaktudományi felsőoktatási szakemberek, valamint a munkaerőpiac képviselőinek az együttműködésén alapuló, intézményes szervezetet a természettudományos közoktatás megújulási folyamatának koordinálása, ellenőrzése, a munkaerőpiaci jelzések elemzése és az esetleges korrekciók szükségességének a megállapítása céljából.

Javasoljuk a szaktanácsadói rendszer beillesztését a közoktatás minőségbiztosítási rendszerébe, működési feltételeinek megteremtését, javítását. A természettudományos területen javasoljuk elektronikus szaktanácsadói rendszer létrehozását és finanszírozását.

Javasoljuk, hogy a felsőoktatás bevonásával, szakmai alapon újuljon meg a természettudományos tanárok továbbképzésének akkreditációs rendszere. A 7 éves továbbképzési ciklusok végén a tanárok munkáját komplex szinten minősítsék, előmenetlők és minőségi bérpótlékek ehhez kötődjen. A minősítésben játsszon szerepet a továbbképzési kötelezettségek teljesítése, a szaktanácsadói vélemény, a tanítás eredményessége (rendszeres monitorozás eredményeként), a tanulók esetleges versenyeredményei, cikkek, előadások, a tanár szakmai-társadalmi aktivitása.

A természettudományos szaktanárok óraterhelésénél vegyék figyelembe a kísérleti munkával járó sajátosságokat, valamint a tanórákon kívüli tehetség gondozásra fordított időt. Támogatni kell az asszisztensek alkalmazását. Az órarend összeállításánál legyen szempont a nevelőmunkához szükséges minimális kontakt-óra kialakítása.

A kormányzat a költségvetésből, illetve európai uniós forrásokból a természettudományos közoktatás fejlesztésére rövid és középtávon különösen el jelentős támogatási összeget. Ennek pályázati eszközökkel történő, irányított eljuttatása az iskolákhoz és a tanárokhoz széles körű szakmai ellenőrzéssel történjen.

A természettudományos tanári pályára készülő, jó képességű egyetemi hallgatókat kollégiumi kedvezményekkel és fokozott mértékű speciális ösztöndíjakkal támogassa az OKM.

A javaslatrendszer a természettudományos közoktatás egészének lényeges átalakítását célozza, és érinti a közoktatás más részeit is. Mindez hosszú előmunkálatokat, alapos szakmai egyeztetést, óvatos, körültekintő intézkedéseket, folyamatos ellenőrzést és korrigálást tesz szükségessé. Az átalakulás hosszú folyamat, amely kiterjed a tanárképzésre is, ennek megfelelően 5-10 éves távlatban kell gondolkodni. A bemutatott problémák súlyossága határozott cselekvést igényel. Abban bízunk, hogy az oktatási kormányzat ezt felismeri, felelős döntést hoz a javaslatok megvalósításáról, és ennek megfelelő programot hirdet. Erre szükség van, ha azt akarjuk, hogy a felnövekvő nemzedék természettudományos műveltsége és ezáltal állampolgári kompetenciája európai színvonalú legyen, ha azt akarjuk, hogy memőkeink, tudományos kutatóink segítségével növekedjen a versenyképességünk, és ha azt akarjuk, hogy legyenek lelkes, korszerű módszerekkel érdekes természettudományt tanító tanáraink. Meggyőződésünk, hogy az itt bemutatott javaslatok ezeket a célokat szolgálják.

A bizottság tagjai: *Csermely Péter* társelnök (Simmelweis Egyetem Vegytani Intézet); *Kertész János* társelnök (BME Fizikai Intézet); *Ádám Péter*, a fizika munkacsoport vezetője (PTE Fizikai Intézet); *Baranyai József*, a biológia munkacsoport vezetője (Nyugat-Magyarországi Egyetem, Bolyai Gyakorló Gimnázium); *Görbe László* (Piarista Gimnázium); *Hadházy Tibor* (Nyíregyházi Főiskola); *Iker János* (Nyugat-Magyarországi Egyetem Regionális Pedagógiai Szolgáltató Központ); *Nahalka István* (ELTE PPK Neveléstudományi Intézet); *Réti Mónika* (Boronkay György Műszaki Középiskola és Pikéthy Tibor Zenei Szakközépiskola, Vác); *Szabó Gábor* (SZTE Fizikai Intézet); *Szalay Luca*, a kémia munkacsoport vezetője (ELTE Kémiai Intézet).

Csak a tájékozott ember tud élni jogaival, csak a felkészült szakszervezeti vezetőnek van esélye az érdekérvényesítésre, kollégái meggyőzésére!

Rendszeresen olvasd a PEDAGÓGUSOK LAPJÁT; folyamatosan figyeld a www.pedagogusok.hu honlapot!

SZÜKÜLŐ FORRÁSOK A KÖZOKTATÁSBAN

Lapunk tanév eleji, 2008/8-9. számában megjelentettük az „Egyezés a pedagógusok jobb megbecsüléséért” c. dokumentumot, amelyet 2008. június 25-én az oktatási és kulturális miniszter és az ágazatban működő reprezentatív szakszervezetek (PSZ, MZTSZ, MKSZSZ) elnökei ünnepélyes keretek között, a sajtó nyíltóságára előtt írtak alá. Az ehhez kapcsolódó kommentár még arról szólt, hogy „Kell vagy nem kell a 25 milliárd?”. A pedagógusok javítására 2009-ben ugyanis 25 milliárd forint jutott volna. A szeptember végén beterjesztett költségvetési törvényjavaslatban még szerepeltek is ezek a források. Ám azóta sokat változott a helyzet. Nemcsak abban, hogy most már a harmadik költségvetési változatot tárgyalja a parlament, hanem hogy a közoktatás, a közszféra egésze viseli a nemzetközi és a hazai pénzügyi válság legsúlyosabb terheit, amelyeket a pedagógusoknál sem ellensúlyoznak az „Új tudás”-program kiegészítő bérintézkedései. Az alábbiakban az oktatási tárca közleményét és az ehhez fűzött szakszervezeti véleményt adjuk közre.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium közleménye

Az egész világot érintő nemzetközi pénzügyi válság jelentős áldozatot követel a közszféra valamennyi dolgozójától – pedagógusoktól, rendőröktől, tűzoltóktól, orvosoktól – 13. havi bérük elvonása miatt.

A válság miatt módosított költségvetési javaslat 39,4 milliárd forinttal csökkenti a közoktatási normatív hozzájárulások összegét. Ez a csökkenés kizárólag a 13. havi közalkalmazotti bér elvonását tükrözi. Az „Új tudás”-program azonban 120 milliárd forint többletet biztosít a közoktatásnak 2009-ben. Ebből 27 milliárd forint költségvetési forrás, míg 93 milliárd forint európai uniós pályázati forrás. Az oktatási tárca az „Új tudás”-program keretében másfélszeresére emeli az osztályfőnöki pótlékot, és külön pótlékot hoz létre a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket oktató pedagógusoknak.

A közoktatásra fordítható állami források egy részét a közoktatási normatív hozzájárulások adják. A pénzügyi válság miatt módosított költségvetési javaslat összesen 39,4 milliárd forinttal csökkenti az Önkormányzati Minisztérium költségvetésében található közoktatási normatív hozzájárulások összegét. Ez azonban a közszolgáltatásokat nem veszélyezteti.

A 39,4 milliárd forintos csökkenés nem áll másból, mint a 13. havi közalkalmazotti bér elvonásából. A normatívába beépített bérjellegű juttatások miatt a normatíva összege csökken, de csak és kizárólag a 13. havi bérek és járulékainak összegével.

A 13. havi bér vagy juttatás elmaradása valóban fájdalmasan érinti a pedagógusokat is, csakúgy, mint a közszféra többi dolgozóját. Az oktatási tárca az elkerülhetetlen csökkenést 2009-ben más források bevonásával próbálja ellensúlyozni, mivel továbbra is célja, hogy a pénzügyi válság ellenére fokozottabban ismerjék el a pedagógusok munkáját. Az „Új tudás”-program 2009-ben 120 milliárd forint pluszforrást biztosít a közoktatásnak.

Az „Új tudás”-program keretében a 13. havi bérelvonások és az általános kiadáscsökkentések ellenére az oktatási tárcának sikerült elérnie, hogy jobban ismerjék el az osztályfőnökök munkáját. Ma Magyarországon 65 ezer osztályfőnök dolgozik. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium az osztályfőnökök pótlékát, kiegészítő illetményét az „Új tudás”-program keretén belül 2009 januárjától másfélszeresére emeli. Az a 65 ezer pedagógus, aki ilyen kiemelkedő munkát végez és az osztályfőnöki feladatok ellátásával többletterhet vállal, a jelenlegi havi 6 ezer forintos pótlék helyett mintegy 9 ezer forintot kap minden hónapban.

Hasonlóan fontosnak tartja a tárca a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek oktatását-nevelését vállaló pedagógusok munkáját is, ezért 2009-től számukra is külön pótlékot hoz létre. Az „Új tudás”-programban meghirdetett módon, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket oktató-nevelő pedagógusok többletjuttatásait 3,7 milliárd forintos pluszforrás beépítésével támogatja az oktatási tárca. Az összeg a költségvetésben az Önkormányzati Minisztérium és az Oktatási és Kulturális Minisztérium fejezetében található meg.

Az oktatási tárca emellett 2 milliárd forinttal növeli a teljesítmény-motivációs pályázati alap forrását. A minőségi munkát végző és esélyteremtő pedagógusok elismerésére létrehozott alapról az utóbbi két évben 26 ezer pedagógus kapott jutalmat. A 3 milliárd forintra megemelt összeg azt jelenti, hogy 2009-ben – az alap forrásához hasonlóan – az elismert pedagógusok száma is várhatóan a háromszorosára emelkedik.

A közlemény – szakszervezeti nézőpontból

A globális pénzügyi válság következményei szinte mindenkit negatívan érintenek. A közszféra béreit például Franciaországban is befagyasztják. A versenyszférában szerte a világban rengeteg munkahely szűnik meg. Nálunk is ez prognosztizálható. Ám a hazai közszférában dolgozókat érintő, tervezett lépések – nem elsősorban a bérfagyasztás, hanem a 13. havi illetmény elvétele – aránytalanul nagy terhet rónak az oktatási ágazatban dolgozókra is. Ráadásul a közoktatásban az a kormányzati ígéret sem érvényesülhet, amely a közszféra álláshelyeinek megtartására vonatkozik. A nevelési-oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok ugyanis saját belátásuk és a gyermeklétszám alakulásának függvényében dönthetnek az iskolák összevonásáról, bezárásáról, ami mindenképpen elbocsátásokhoz vezethet. Ráadásul a normatívák csökkentése az önkormányzatokat még inkább ilyen lépésekre serkenti.

Az OKM közleményében szereplő 39,4 milliárd forintos normatívacsökkentés, amely szerintük kizárólag a 13. havi bér elvonását tükrözi, a valóságnak nem felel meg. Ez az elvonás olyan látszatot kelt, mintha a közoktatásban a béreket a központi költségvetés direkt módon finanszírozná. Pedig nem így van! A normatívák ugyanis az intézményfenntartás általános költségeire fordítható összegek, amelyek csak részben fedezik az óvodák, az iskolák fenntartásának költségeit. A hiányzó hányadot az intézményfenntartónak kell hozzátennie. A bérköltségek ugyan a fenntartási összeg nagyobb részét képezik (országos átlagban a 65-70%-át), ám a települések között jelentős eltérések lehetnek annak függvényében, hogy az önkormányzat mennyivel és milyen céllal egészíti ki a normatívákat a saját forrásából. Tehát a 13. havi illetmény elvonására hivatkozó normatívacsökkentés nem egyformán érinti a településeket. Megint az elmaradott térségek, a kevés pénzzel rendelkező kistérségek önkormányzatai járnak rosszabbul. Tovább nyílik tehát a „közoktatási olló”.

Az OKM-közlemény ráadásul olyan látszatot kelt, mintha az „Új tudás”-program pedagógusbérekre vonatkozó lépései ellensúlyoznák a tizenharmadik havi illetmény elvesztését. Ez ügyben mindenekelőtt arról kell szólni, hogy az előző tanév végén a miniszter és általunk is aláírt „Egyezés a pedagógusok jobb megbecsüléséért” című dokumentumban rögzített lépések a megszorító intézkedések miatt nem, illetve csak részben valósulnak meg. A változásokról és a későbbi (a válság utáni) időszak lehetséges lépéseiről nem folytató tárgyalások. Ezt a mulasztást sürgősen pótolni kell!

Az osztályfőnöki pótlékok emelését a PSZ-bérkonceptió is megkülönböztetett helyen szerepeltette. Örülhetnénk, hogy ebből megvalósul valami. Ám, ha a növekedés mértékét nézzük, akkor elszomorító a helyzet. Mi a bérkonceptiónkban a 40 ezer forintra való emelést javasoltuk, tavasszal a tárgyalások és a számítások 20 000 Ft/hó osztályfőnöki pótlékról szóltak. Most pedig az OKM-közlemény 9 000 forintra ír. Mikközben a legutóbbi javaslat szerint 2009. január 1-jétől 6 000 forintra 7 600 forintra emelkedik az osztályfőnöki pótlék. A közleményben úgy tüntetik fel, hogy ez a növekmény 65 ezer pedagógus esetében ellensúlyozna valamit a 13. havi illetmény elvesztéséből, amelynek összege átlagosan 13 800 Ft/hó. Örvendetes a halmozottan hátrányos és az SNI-s gyermekekkel foglalkozó pedagógusok többletjuttatásának a finanszírozása és a teljesítménymotivációs pályázati alapnak a növelése. Ám ez csak szerény szépségtapaszt az érintett pedagógusok vesztéseinek pótlására. A közszférával együtt a pedagógustársadalmat is súlyos veszteség éri. Messze vagyunk az elvárástól: olyan reformot kellene végrehajtani, amely egyszerre növeli az oktatás színvonalát és javítja a pedagógusok élet- és munkakörülményeit. *Árok Antal*

EÖTVÖS JÓZSEF-EMLEKPLAKETT A 125. ÉVFORDULÓRA

A PSZ által alapított Eötvös József-emlékplakett kitiűntetést a magyar közoktatás napjához kapcsolódva az idén is több intézmény, kollektíva kapta meg. Elsőként a fennállásának 125. évfordulóját ünneplő **nyíregyházi Inczedy György Középiskola** 2008. november 4-én vehette át az elismerést. Az intézmény múltját, jelenét ebből az alkalomból mutatjuk be.

Ünnepelni gyűlt össze a nyíregyházi Inczedy György Középiskola, Szakiskola és Kollégium nevelőtestülete, az oktatást segítő dolgozók, a diákok képviselői és a meghívott vendégek 2008. november 4-én. A meghívottak között foglalt helyet a város polgármestere, jegyzője, alpolgármesterek, a PSZ alelnöke, az Iparkamara képviselője és a középiskolák intézmények vezetői, valamint a TISZK vezetője.

A polgármester asszony köszöntő szavai után *Gazda Sándor Mihály* igazgató tekintett vissza az eltelt 125 évre. Az összeállítás ennek alapján készült.

Nyíregyháza 1883-ban egyike a történelmi Magyarország 10 leggyorsabban fejlődő városának. Felmerült az igény, hogy a jól működő középiskolai oktatás mellé meg kell teremteni az ipari oktatást is. A kérdés vizsgálatára létrehozott bizottság a képviselő-testület elé terjesztett jelentésében 1883. január 19-én sürgősnek minősítette az ipari iskola létrehozását. Ám az akkori testület markánsan más véleményen volt. Elhatározta, hogy a nevelésügyi szakosztály az ipartársulatok küldötteivel mielőbb tanácskozzék e tárgyban.

Ezután néhány hónap szervezőmunka következett és iskolánk végül 1883. november 4-én megkezdte hivatalos működését két előkészítő, két első és egy második osztállyal. Azokat a tanulókat, akik korábban nem jártak iskolába, előkészítő osztályba vették fel. Az első osztályba azokat sorolták be rögtön, akik az elemi iskolát elvégezték, vagy „akik folyékonyan olvasni, olvashatóan írni tudtak, és a négy alapműveletet egész számokkal értik”. A tanulók szerdán és szombaton este 6-tól 8-ig és vasárnap délután 2-től 4-ig voltak iskolában. Már a korai időkben gondot okozott, hogy sok tanonc vidékről járt be. Ezért a város 1913-ban otthont épített nekik a Hatzel téren. A tanulók száma egyébként 1911-ben már 792 főre emelkedett. 1922-ben újjászervezték Magyarországon és így Nyíregyházán is az ipari oktatást. A Hatzel téri épületet 1934-ben iskolává alakították, fő hivatású tanerőkkel. 1935-ben az intézmény felveszi a Baross Gábor nevet. A második világháború idején csak a front közeledtével zárta be kapuit.

A tanítás csak 1945 áprilisában indult el újra. Az 1945-46-os tanévben már 556 tanulója volt ismét az iskolának.

A háború utáni első fontos esemény 1951-ben történt, amikor a miskolci járműjavító vállalat 30. sz. tanműhelyét Nyíregyházára telepítették. A gépekkel, felszerelésekkel jött 17 felnőtt dolgozó és 23 másodéves tanuló. Az új tanműhely az Árok u. 53. szám alatt létesült. Az 1952-53-as tanévtől az iskola új nevet kapott az MTH 110. sz. Iparitanuló-intézete lett. Az 1960-as években megnövekvő igények következtében az Árok utcában új, 20 tantermes iskola épült. Végül 1968. december 16-ra elkészült. Néhány év múlva az új iskolaépület mellé új kollégium és új tanműhely is létesült. Ezzel lehetővé vált, hogy az iskola 1969. január 1-jével kettéváljon. A szolgáltató jellegű szakmák

számára új iskola nyitotta meg kapuit, a 107. sz. Ipari Szakmunkás-képző Intézet.

Az 1970-es évek volt a fénykor, több mint 2000 szakmunkástanuló járt az iskolába. Az iskola felvette a legnagyobb magyar, Széchenyi István nevét. 1985 az újabb fordulópontra, megkezdte működését a szakközépiskola. A 90-es évek már az átalakulás kora, ennek az időszaknak már nagyon sokan a résztvevői, átélői voltunk.

Az ezredforduló után új nevet választottunk, Inczedy Györgyről, városunk első polgármesteréről neveztük el iskolánkat. Ennyi volt dióhéjban a múltunk.

Iskolánk jelenleg is átalakulóban van. A képzés ismét eltolódik a szakiskolai szakmák felé. Új szakmákat vezetünk be, az idén elindult az ács-állványozók és a hűtő- és klímaberendezés-szerelők képzése. Jövőre ilyenkor reméljük már szerkezetlakatos és motorkerékpár-szerelő tanulóink is lesznek.

De az átalakulás nem csak szerkezeti jellegű.

Nevelőtestületünk tagjai az elmúlt 3 évben több továbbképzésen vettek részt, mint az előző 30 évben. Részt veszünk a Szakmai Fejlesztési Programban és tagjai vagyunk mindkét TISZK-nek. A szakképzés nálunk is és országos szinten is a kínos-keserves átalakulás korszakát éli.

Befejezésül engedjék meg, hogy idézzem annak a beszédnek az utolsó mondatát, mely 1883. november 4-én az iskola megalakulásának ünnepségén hangzott el: „Legyen az ég áldása ez iskola működésén mind az idők végeiglen!”

Ezt követően *Gégény János* – aki 25 évig volt vezetője intézményünknek – emléklapot vehetett át, majd *Szabó Zsuzsa*, a PSZ alelnöke adta át az **Eötvös József-emlékplakett kitiűntetést** az intézmény igazgatójának és az itt működő PSZ-alapszervezet titkárának, *Názon Sándornak*.

A hosszú ideje kiemelkedő szakszervezeti-érdekvédelmi tevékenységet és magas színvonalú oktató-nevelő munkát végző intézményi kollektívát a PSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei bizottságának titkára, *Miklósi István* terjesztette fel a kitiűntetésre.

Kiváló az intézmény alapszervezete és vezetése között az együttműködés, ebből fakadóan több országos PSZ-kezdemenyezésnek, -akciónak adott helyet az iskola (pl.: november 22.: országgyűlési képviselők közoktatásnapjához meghívása). Ilyenre megyénkben kevés más intézmény jelentkezett. Az alapszervezet tagjai aktívan részt vesznek Ifjúsági Tagozatunk, valamint Intéző Bizottság munkájában és a PSZ országos tevékenységében is.

Ezt követően a végzős osztályok kulturális műsorát láthatták a résztvevők. A szépen összeállított műsort követően állófogadáson cserélték ki emlékeiket a meghívottak.

Názon Sándor,

az intézmény PSZ-titkára

PSZ-LYONESS: HA EGYÜTT LÉPSZ, TÖBBRE MÉSZ

A Lyoness Holding Europe AG már tíz EU-tagállamban eredményesen működő vásárlói közösség. Nálunk is több mint 110 ezer tagja van, akik vásárlásukkor költségük jelentős részét készpénzben visszakapják, valamint aktivitással további bevételekből részesednek. A rendszer teljesen átlátható és nyomon követhető a www.lyoness.hu weboldalon és a regisztráció után a saját webirodán.

GYORSAN, EGYSZERŰEN, INGYENESEN TAGJA LEHETSZ A RENDSZERNEK. LÉPJ BE! JÓL JÁRSZ!

**Nemcsak saját anyagi helyzeteden javítasz, hanem ezzel
a Pedagógusok Szakszervezetét (PSZ) és a nyugdíjas kollégáinkat támogató
Gárdonyi Géza Alapítványt is segíted!**

További információ: 20/591-9590; e-mail: eniko.kocsik@mail.datanet.hu

JUNIOR PRIMA DÍJ AZ OKTATÁSBAN

Másodszor díjazta a Prima Primiissima Alapítvány és a Vodafone Magyarország az oktatás iránt elkötelezett fiatalok munkásságát. A hétezer euróval járó díjat minden évben tíz, 30 év alatti fiatal tehetségnek ítélik oda.

„Az oktatás igen fontos terület, amelyet megér kiemelten kezelni, hiszen hazánk sikerének kulcsa van a tanárok, nevelők kezében. A Vodafone Magyarország ezért az elmúlt évhez hasonlóan az idén is a magyar oktatás és köznevelés kategóriában ismert el tíz, nagyon tehetséges fiatalot, akik koruk ellenére már nagyon sokat tettek a szakma presztízsének és elfogadottságának növelése érdekében” – mondta dr. Beck György, a Vodafone Magyarország vezérigazgatója, az 2008. november 20-án rendezett átadási ünnepségen.

Elismerésre vonatkozó javaslatokat a PSZ is küldött. Örömmel értesültünk, hogy felterjesztett ifjú kollégáink közül ebben az évben is egyet elfogadtak: ő Réti Evelin Egerből. Az alábbiakban röviden bemutatjuk a tíz junior prima díjast, és közöljük a 2008. november 23-i Vasárnapi Hírekben megjelent interjút Réti Evelinnel.

A Junior Prima díjazottjai a magyar oktatás és köznevelés kategóriában:

➤ **Adorjáni Zsolt**, a Magyar Tudományos Akadémia Ókortudományi Kutatócsoportjának tudományos munkatársa és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Klasszika Filológia Tanszékének óraadó tanára. Oktatott tárgyai: görög és latin nyelv- és stílusgyakorlat, görög metrika. Tanulmányai magyar és német nyelven jelennek meg az Antik Tanulmányok és az Acta Antiqua kötetekben. Tevékeny tagja az Ókortudományi Társaságnak, a Societas Europea Studiorum Classicae Philologiae magyarországi szervezetének és a Pro Scientia Aranyérmesek Társaságának.

➤ **Bíróné Juhász Veronika**, a Mozgássérültek Pető András Nevelőképző és Nevelőintézetének konduktor-tanítója. Az intézmény munkatársaként matematikát és ének-zenét tanít központi idegrendszeri sérült gyermekeknek. Tevékeny részt vállal a gyermekek szabadidős programjainak szervezésében és lebonyolításában, rendhagyó foglalkozásokat és különböző tanórán kívüli programokat szervez.

➤ **Deli Gergely**, a győri Széchenyi István Egyetem Jog- és Államtudományi Karán egyetemi tanársegéd. Oktatott tárgyai: római jog, európai magánjogtörténet és latin forrásszöveg olvasása. A Mathias Corvinus Collegium igazgatóhelyettese; 108 egyetemi és 15 középiskolás tehetséges, többnyire szociálisan hátrányos helyzetű hallgató képzéséért felel.

➤ **Győri Balázs**, a Nádudvari Népi Kismesterségek Szolgáltató Mesterségek Szakiskolájában fafaragó-oktató. Célja, hogy a diákok elméletben és gyakorlatban egyaránt elmélyedve, a régi fogásokhoz ragaszkodva sajátítsák el a fafaragást, ezáltal képesek legyenek a fafaragás ősi népi hagyományát fenntartani és továbbörökíteni.

➤ **Kornai Júlia**, az ELTE Radnóti Miklós Gyakorlóiskola matematika-biológia szakos középiskolai tanára. Irányítja az iskola diákönkormányzatának működését, meghatározó szereplője az iskola szakmai fejlesztéseinek. Tevékenyen részt vesz a tantervfejlesztésben, illetve a kompetencia-alapú oktatás és a kooperatív módszerek elterjesztésében.

➤ **Réti Evelin**, az egri Szalparti Egységes Gyógynevelési Módszertani Intézmény, Szakiskola és Diákotthon logopédusa, a PSZ tagja. A nem beszélő gyermekek számára egyik kollégájával létrehozta a „Tátika” színjátszó csoportot, céljuk az akadályozott beszédfejlődésű gyermekek sikerélményhez juttatása.

➤ **Várkonyi Péter**, a Budapesti Műszaki Egyetem Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszékén egyetemi adjunktus. Kutatási területe a szilárd testek mechanikája, illetve e mechanika mérnöki, biológiai és geológiai alkalmazásai. 2004-ben Pro Scientia aranyéremmel jutalmazták, 2007-ben a „Gömböc” fantázianevű test egyik felfedezőjeként a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjével tüntették ki.

➤ **Vizi Bernadett**, a Nógrádsipeki Keresztény Általános Iskola és Óvoda általános és középiskolai magyar és gép- és gyorsírás szakos tanára. Az iskola diákönkormányzatának tanári vezetője, az iskolaújság és a falusi Hírmondó szerkesztője, a községi könyvtár működtetője.

➤ **A Nyíregyházi Főiskola Színházi Műhelye** - hallgatói kezdeményezésre alakult 2003-ban. Vezetője **Belinszki József** tanár, drámapedagógus, oktatási szakértő. Az elmúlt öt évben tíz darabot mutattak be, melyekkel a falusi és városi iskolákban lépnek fel. Céljuk, hogy az általuk előadott színdarabokon keresztül a szórakoztatás mellett tanítsák is a diákokat.

➤ **A Ssemelweis Egyetem I. számú Gyermekklinika kutató laboratóriuma** – fiatal kutatók alkotóközössége. Tagjai az elmúlt öt évben csaknem 100 nemzetközi tudományos közleményt, öt szabadalmat jelentettek be. Az elmúlt években 21 fiatal kutató részesült hazai és nemzetközi díjazásban, mielőtt 30. életévüket betöltötték volna.

Vasárnapi Hírek, 2008. november 23. Hogy érzi magát Réti Evelin?

Gyógynevelési Módszertani Intézmény, Szakiskola és Diákotthon tanára. A héten vehette át a Vodafone Junior Prima Díját, amely a Prima Primiissima Alapítvány mintegy kiterjesztéseként jött létre kategóriaként tavaly az oktatás és köznevelés iránt elkötelezett fiatalok számára.

– *A hivatalos köszöntőben ez áll: a „Tátika” színjátszócsoporthoz miatt érdemelte ki a díjat...*

– Három éve szereztem meg a diplomámat, azóta tanítok. Az intézményben van speciális óvoda, két csoporttal – mi vagyunk az egyetlenek a városban; iskolánkban szakmát is tanulhatnak az értelmi képességeikben vagy a tanulásban akadályozott gyerekek. Sokan közülük bentlakók, csak a hétvégekre mennek haza. A nem beszélő gyermekek számára kollégáimmal – ketten vagyunk logopédusok –, **Kengyelné Tusor Magdolnával** hoztam létre a csoportot, hisz’ így az ebben részt vevő kicsik, akiknek valamely okból akadályozva van a beszédfejlődése, a közös játékokban sikerélményhez jutnak. Alsósokkal és ovisokkal foglalkozom: mondókat, mozgássorokat, apróbb táncokat tanítok – s persze míg a szöveget többnyire csak magam mondom, ügyesen mozdulnak, eljátsszák a történeteket. Egy idő után ki tudnak állni a társaik elé! Nagyon, de nagyon várják a foglalkozásokat, hogy végre ők is megmutathassák, amit már tudnak, nem is munkának-tanulásnak fogják fel igazából, hanem egyfajta jutalomnak: ha valaki éppen hiányzik, igyeksenek „beugrani” helyette. Nagyon hosszadalmas a fejlődési folyamat, már az egészen icpicpi eredményeknek is rettentően lehet ám örülni! Fejlődési ütemük gyakorta nincs arányban a befektetett munkával, de amikor kinyílik, meglódul egy-egy kicsi, azt közös érdemnek, igazi fegyverténynek könyveljük el. Minden gyerek más: hihetetlen eseteket produkál az élet... Van olyan autista gyerekünk, aki hatévesen hihetetlenül jól és folyamatosan olvas – ugyanakkor, ha bármiről kérdezzük, nem válaszol, nem felel... Mindegyikükhöz más kulcs kell, más viszonyulás, megközelítés – hozzá való közeledés – az üdvözítő!

– *Nagyon lendületben van... Ez a pályakezdők lelkesedése, bombaenergiája?*

– Remélem, nem! Mindig erre a pályára készültem, s bízom benne, hogy a lelkesedés és a kedv kitart egészen nyugdíjig. Hiszen olyan aranyosak és szeretnivalóak! Annyira ragaszkodók! Sokat agyalok rajta: mit tehetnék még jobban? Így a nagyon szép summa szakmai díjat is részben a szakmára, tanfolyamokra fogom költeni, hogy olyan dolgokat is megtanuljak, amiket még nem tudok. A módszertani repertoár bővítésének az útja pedig bizony elég költséges... S hogy mikor pihenek? Jut idő arra is. Édesanyám már meghalt, apu hivatásos gépkocsivezető, Balázs öcsém szakácsnak tanul – kicsi a família, de összetart. Hétvégeken összejövünk a jóbarátokkal, s kikapcsolódunk – semmi begubózás! Jó beülni valahová és egyre jobb jó hosszan beszélgetni. Bulizni, táncolni is szoktam persze, de mintha már egy kicsit kezdenénk lecsillapodni...

Az országos pedagógus szavalóversenyről

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) és a Pro Lingua Hungariae Alapítvány az idén is meghirdette az országos pedagógus szavalóversenyt, amelyre a magyar közoktatás napján, 2008. november 22-én a PSZ-székházban került sor. A zsűri tagjai: dr. Tüske Mártonné (elnök), a Pro Lingua Hungariae Alapítvány képviselője, Kovács Martina, a Vígszínház színésznője és dr. Pécsi Ágnes irodalomtanár, a PSZ alelnöke voltak.

A verseny szabályai nem változtak: ezúttal is három, a magyar és a világirodalomból választott verssel kellett felkészülni, ám ezekből ebben az évben a jelentkező választhatta ki a bemutatandó művet.

A győztes dr. Fülöp Ferencné (Budapest) lett Pusztai Sándor: Pók a tükrön című versének előadásával, s nyert kéthetes nyaralást a PSZ balatonföldvári üdülőjébe. Második helyezést ért el Kerti Teréz (Balatonkenese) Parancs János: A nyelv dicsérete című versével, a harmadik helyen Kotán Sándorné (Dabas) végzett Rónay György: A világ legszebb délelőtti című versének tolmácsolásával. Ők egy-egyhetes üdülést, a többiek emléklapot és könyvvásárlási utalványt kaptak.

Világtörténelmi enciklopédia, 16/3-16. kötet

A Pedagógusok Lapja 2007/5. számában hírt adtunk a Kossuth Kiadó nagyszabású vállalkozásáról, a *Világtörténelmi enciklopédiáról*, és részletesen elemeztük a sorozat első (Őstörténet és a korai civilizációk), valamint második (Az ókor nagy birodalmi) könyvét. Azóta immár kézbe vehető mind a 16 kötet: jeles külföldi és hazai szerzőgárda tekinti át a kezdetektől napjainkig az egyetemes történetét.

A cél olyan enciklopédikus történeti *összefoglaló* elkészítése volt, amely a történelem és a kultúra iránt fogékony közönségnek *egyszerre kínál vizuális és intellektuális élményt*. A kiadó szándéka szerint „megtudhatjuk, hogyan születtek, formálódtak és fejlődtek a régi társadalmak, civilizációk és kultúrák, s mindez az okulásunkat szolgálja. Ahogy személyes életünkben is sokat tanulunk az elmúlt idők eseményeiből, az emberiség közös múltjának megismerése is segít jelenünk megértésében és jövőnk megtervezésében.”

Az eredeti mű négy éve a spanyol *Editorial Sol 90* kiadásában látott napvilágot; ezt egészítették ki magyar vonatkozású fejezetekkel. A Római Birodalmat bemutató könyvben például olvashatunk Pannónia provincia életéről.

Az újabb kötetekben tehát élénk tárul az antik görög civilizáció, Róma fénykora és bukása, a Kolumbusz előtti Amerika, a keleti kultúrák virágzása, a „sötét” középkor, az iszlám születése és térhódítása, a reneszánsztól az ellenreformációig terjedő időszak. Külön kötetek foglalkoznak a spanyol hódítókkal és a gyarmatosítással, az abszolutizmus korával és a barokkal, a forradalmak évszázadával, a XIX. százai Európával és Amerikával, a kapitalizmus kialakulásával, az első és a második világháborúval és a globalizálódó világgal.

Természetesen a terjedelmi korlátok nem teszik lehetővé, hogy minden könyvről alapos, átfogó ismertetést adjunk, annyit azonban összefoglalóan leszögezhetünk, hogy amit már az első két kötet tanulmányozása után megállapítottunk, immár a teljes sorozatra érvényes: a Világtörténelmi enciklopédia *legnagyobb erénye a képek, térképek, rajzok és egyéb illusztrációk valóban szemtől gyönyörködtető gazdagsága*. Különösen jól sikerültek az ókort bemutató fejezetek.

Cicero szerint „a történelem az igazság fáklyája, az emlékezet továbbélése, az élet tanítója”. És valóban: végigolvasva az igényesen közérthető ismertetéseket, újra megállapíthatjuk, hogy mindannyiunk közös múltjának tanulmányozásával, megismerésével könnyebben értjük meg a jelen eseményeit, és így biztonságosabban, eredményesebben tervezhetjük, alakíthatjuk jövőnket.

A Világtörténelmi enciklopédia tanárnak-diáknak egyaránt hasznos segédeszköz, „képtár”, tankönyv, lexikon, amely olvasmányélményként is megállja a helyét. Igazi családi karácsonyi ajándék! (Ára: kötetenként 1 490 Ft) *Dalos Gábor*

Kerülj a térképre!

www.keruljaterkepre.hu

Magyarország diák szemmel

A kőbányai Szent László Általános Iskola és a Szent László Gimnázium a Brüsszeli Magyar Kulturális Intézet (BMKI) támogatásával pályázatot hirdet a 2008/2009-es tanévben általános és középiskolás tanulóknak.

A pályázat célja a résztvevők településének természeti, építészeti, kulturális és/vagy gasztronómiai bemutatása. A szerkesztők azt szeretnék elérni, hogy létrejöjjön egy olyan honlap, amely Magyarországot a diákok szemszögéből mutatja be. A tanulók digitális technikai ismereteinek fejlesztése mellett a honlap segítheti a helytörténeti ismeretek bővítését is. Jó lehetőséget nyújt az ország idegenforgalmi nevezetességeinek megismertetésére, illetve figyelemkeltő munkát készítő iskoláknak arra, hogy kevésbé ismert lakóhelyüket az egész világnak bemutassák.

Arra törekszünk, hogy kezdeményezésünk országos mozgalommá növekedjék. Megkeressük a régiók, megyék, települések vezetőit, hogy ők is nyújtsanak támogatást iskoláinknak a pályázat megvalósításában. Biztosak vagyunk abban, hogy felismerik a településük színvonalas bemutatásában rejlő lehetőségeket, és erejük-höz mérten díjaznak a területükről készült legjobb alkotásokat.

A diákok által készített pályaművekben szerepelhetnek korábban készült képek, metszetek – a forrás megjelölésével. Ugyanakkor termékek vagy cégek nyílt illetve burkolt reklámja nem kaphat bennük helyet, kivéve a tájhoz kötődő speciális termékeket, például borokat, stb.

A pályázat szerkesztői a pályaműveket általános anyanyelvi, idegen nyelvi, történelmi és földrajzi ellenőrzést követően jelenítik meg a honlapon. Az esetlegesen vitatott részekkel kapcsolatban konzultációt kezdeményeznek a készítővel. Nem kerülhet honlapunkra az általános közizlést sértő munka. A döntés jogát a szerkesztők fenntartják maguknak.

Az országos értékelést a szervezők által felkért zsűri végzi. Keressük annak a technikai lehetőségét, hogy miképp lehetne a honlapra látogatók értékelése alapján közönségdíjat odaítélni.

Minden pályázó maga döntheti el, hogy milyen sajátos nézőpontból ismerteti meg iskoláját, környékét vagy a települését. **A pályázaton lehet indulni rövid videofilmel vagy fotósorozattal is. A feltételek között szerepel, hogy a pályaműnek legyen szöveges vagy rövid feliratos része. Kiemelt cél, hogy a honlapot a nem magyar anyanyelvűek is böngészhessék, ezért már a pályázat indulásakor a BMKI négy nyelvű honlapján is kattintással elérhetővé tesszük. A pályázatot kiíró iskolák gondoskodnak arról, hogy a pályaművek más idegen nyelven is olvashatók legyenek.**

A folyamatosan bővülő honlap jó reklámja lehet Magyarországnak, egyben egyedülálló közoktatási vállalkozás. Itthon és külföldön egyaránt szolgálja hazánk megismerését. Várjuk azon közintézmények, vállalatok és magánszemélyek jelentkezését, amelyek-akik felismerik a pályázatban rejlő lehetőségeket, és támogatni kívánják ezt a nagyszabású kezdeményezést.

Sárkány Péter és Menyhárt Sándor igazgatók
Szent László Gimnázium, Szent László Általános Iskola

A pályázatot a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) is nagyszerű kezdeményezésnek tartja. Kérjük a PSZ tisztségviselőit, hogy területeükön hívják fel kollégáik figyelmét e pályázati lehetőségekre!

Mátyás corvinái a nemzet könyvtárában

Egy kötet a reneszánsz kori könyvmásolók egyedülálló munkáiról a Kossuth Kiadó gondozásában. A színes illusztrációkban páratlanul gazdag kötet az Országos Széchényi Könyvtár corvináit mutatja be. A Bibliotheca Corviniana – amely a vatikáni könyvtár után a reneszánsz kori Európa második legnagyobb könyvgyűjteménye volt – Mátyás (1458–1490) számára írt műveket tartalmazott, de megtalálhatók voltak benne a kor legfontosabb munkáinak példányai is. Mátyás király könyvtára felkerült az UNESCO Világemlékezet listájára. (A kötet ára: 6 740 Ft)

A GÁRDONYI GÉZA ALAPÍTVÁNY HÍREI

Szociális támogatás

A Gárdonyi Géza Alapítvány Kuratóriuma a 2008. december 1-jei ülésen döntött a számláján lévő adományozott összeg és az APEH-től átutalt 1% szja-részesedés felhasználásáról.

Részletezés:

Befizetések (2007. 11. 29-től 2008. 11. 20-ig):	247 350 Ft
Kamat:	2 079 Ft
A PSZ Országos Iroda támogatása:	200 000 Ft
APEH 1%:	344 743 Ft
OTP-költségek:	-10 579 Ft
Összesen:	783 593 Ft

A kuratórium úgy határozott, hogy ebből az összegből 595 000 Ft-ot használ fel pályázatokra és a szükséges postaköltségre.

A kuratórium a beérkezett 37 pályázatból 30 nyugdíjas kolléga pályázatát fogadta el. Közülük 5 tízezer, 15 tizenötezer, 10 pedig húszezer forint szociális támogatásban részesült.

Klubtámogatásra pályázatot nyújtott be: a *Békéscsabai Nyugdíjas Pedagógus Klub*, a *Szentesi Pedagógus Klub*, a *PSZ Makó Városi Körzeti Szakszervezete Nyugdíjas Tagozata*, a *Püspökladányi Pedagógus Nyugdíjas Klub*, a *Jászberényi Nyugdíjas Klub*.

A kuratórium mind az 5 pályázatot elfogadta, és 2 klubot 30 000 – 30 000 Ft-ban, 3 klubot pedig 20 000 – 20 000 Ft-ban részesített.

Az összeg kiutalása, postázása folyamatban van. Reméljük, hogy a pénz karácsony előtt még időben megérkezik, s ezzel is örömet szerezhetünk 30 nyugdíjas tagtársunknak és az 5 nyugdíjas csoport tagjainak.

Befizetések, köszönet

2007. 11. 29-től 2007. 12. 31-ig az alapítvány számlájára 132 000 Ft összegű adományt fizettek be a felsoroltak: Makár Barnabásné, a PSZ Borsod-A.-Z. Megyei Bizottsága (100 000 Ft!), a PSZ Bács-Kiskun Megyei Bizottsága, a PSZ balatonfüzfői és pápai alapszervezete.

2008. 01. 01-től 2008. 11. 20-ig 115 350 Ft érkezett az alapítvány számlájára, amely összeget az alább felsoroltak fizették be: a *PSZ Vas Megyei Bizottsága*, a *PSZ Kecskeméti Városi Bizottsága*, a *PSZ Székesfehérvár Városi Bizottsága*, *Pápa – Vajda ltp.-i Óvoda*, a *PSZ Tapolca Városi és Körzeti Bizottsága*, a *PSZ Nádudvar Városi Bizottsága*, a *PSZ Győr Városi Bizottsága*, a *PSZ kismarjai alapszervezete*, a *PSZ Debrecen Városi és Körzeti Bizottsága*, *Pál Ferencné – Szigetvár*. Tizenhárom kolléga pólóvásárláskor adott támogatást.

Köszönjük támogató adományait! Továbbá köszönetet mondunk mindazoknak, akik a 2007. évi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány számlaszámára utaltatták!

Kéréseink

Ez alkalommal is felhívjuk kollégáink figyelmét arra, hogy az alapítványunk céljait (a nyugdíjas pedagógusok és egyéb közoktatási dolgozók szociális és kulturális célú támogatása) csak úgy tudjuk megvalósítani, ha a tőkénk gyarapodik, ha az adományok növekednek.

*

Kérjük az adózó oktatásügyi dolgozókat, hogy a 2008-as összevont adóalapjuk adójának – a kedvezmények levonása után fennmaradt – összegéből egy százalékot a Gárdonyi Géza Alapítványnak szíveskedjenek átutalni. A rendelkező nyilatkozatot az APEH mintanyomtatványa szerint kell kitölteni, és önadózás esetén egyénileg eljuttatni az adóbevallással együtt az adóhatósághoz, a munkáltatói elszámolás esetén pedig az illetékes hivatalnak kell megküldenie.

Az alapítvány neve: Gárdonyi Géza
Címe: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10.
Adószáma: 18011586-1-42

Segítségüket, támogatásukat előre is köszönjük!

*Erdős Gáborné (dr. Simon Zsuzsa),
a kuratórium elnöke*

Helység	A beérkezett	Az elfogadott	Az elutasított	A klubtámogatások száma	Elfogadott klubtámogatás	A támogatási összeg felosztása
	pályázatok száma					
Baranya megye	–	–	–	–	–	–
Pécs	–	–	–	–	–	–
Bács-Kiskun megye	–	–	–	–	–	–
Kecskemét	2	2	–	–	–	40 000 Ft
Békés megye	–	–	–	–	–	–
Békéscsaba	–	–	–	1	1	30 000 Ft
Borsod-A.-Z. megye	–	–	–	–	–	–
Miskolc	–	–	–	–	–	–
Csongrád megye	1	1	–	2	2	70 000 Ft
Szeged	–	–	–	–	–	–
Fejér megye	–	–	–	–	–	–
Székesfehérvár	–	–	–	–	–	–
Győr-M.-Sopron megye	–	–	–	–	–	–
Győr	–	–	–	–	–	–
Hajdú-Bihar megye	7	5	2	1	1	100 000 Ft
Debrecen	3	3	–	–	–	50 000 Ft
Heves megye	–	–	–	–	–	–
Eger	–	–	–	–	–	–
Jász-N.-Szolnok megye	–	–	–	–	–	–
Szolnok	–	–	–	1	1	20 000 Ft
Komárom-Esztergom m.	–	–	–	–	–	–
Tatabánya	–	–	–	–	–	–
Nógrád megye	2	2	–	–	–	40 000 Ft
Pest megye	–	–	–	–	–	–
Somogy megye	–	–	–	–	–	–
Kaposvár	–	–	–	–	–	–
Szabolcs-Sz.-Bereg megye	–	–	–	–	–	–
Nyíregyháza	–	–	–	–	–	–
Tolna megye	–	–	–	–	–	–
Vas megye	–	–	–	–	–	–
Szombathely	–	–	–	–	–	–
Veszprém megye	16	11	5	–	–	155 000 Ft
Zala megye	–	–	–	–	–	–
Budapest	6	6	–	–	–	90 000 Ft
Összesen	37	30	7	5	5	595 000 Ft

FDSZ Nyugdíjas Segélyalapítvány 18018473-1-42

Minden kedves támogatónkak köszönjük, hogy 2007. évi adója 1%-ával támogatta a felsőoktatási intézmények nehéz helyzetben lévő nyugdíjas tagjait. A befolyt 518 355 Ft-ot segélyezésre használtuk fel.

*Dr. Balogh Tiborné,
a kuratórium elnöke*

A Pedagógusok Szakszervezete Budapesti Szervezete

Reichl Mária Alapítvány

kuratóriuma köszönetet mond mindazoknak, akik adójuk 1%-ával a rászoruló nyugdíjas pedagógusokat támogatták.

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózza a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt – csokorba gyűjtve – áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2008. XI. 2.)

Tiltakoznak a pedagógusok is

Petíció átadására az Oktatási és Kulturális Minisztérium elé vonulnak a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) tagjai november 29-én, hogy így tiltakozzanak a szférát érintő megszorítások ellen. Ezután csatlakoznak majd az aznapi, a közszolgálati sztrájkbizottság által szervezett Kossuth téri rendezvényhez. Ugyanezen okból január 12-én, hétfőn részt vesznek az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság által meghirdetett sztrájkban. Az érdekképviselet tagjai többek közt erről egyeztek meg a magyar közoktatás napja alkalmából rendezett tegnapi konferenciájukon. Ezen három szekcióban az iskolai agresszióról, a szakképzés helyzetéről és a közoktatási társulásokról is megosztották gondolataikat a szakszervezeti tagok, illetve javaslatokat fogalmaztak meg a PSZ vezetősége, helyi tisztségviselői számára, hogy milyen kezdeményezésekkel éljenek a feltárt problémák orvoslására.

(2008. XI. 12.)

Alkotmányellenes az OÉT?

(Árok Antal írásából)

(...) Kétségtelen tény, hogy a köztársasági elnök már alkotmánybíró korában a demokratikus legitimitáció hiányáról polemizált. Változatlanul ezt teszi a 2006. évi indítványában is. Őt az egyetértési jog kizárólag abból a szempontból érdekli, hogy azt a szerinte nem legitimált OÉT gyakorolja. Valószínűsíthető, hogy a nemzeti csústól való távolmaradása is a legitimitációs dilemmával hozható összefüggésbe.

Tisztázatlan az alkotmányossági vizsgálat a nemzetközi jogi kötelezettséggel való összefüggés tekintetében is. A belső jogok összhangban vannak-e a nemzetközi jogi kötelezettségekkel? Milyen módon harmonizál a hazai jogszabály, a nemzetközi szerződés és az alkotmány? Az Alkotmánybíróság határozata ugyan utalást tesz néhány külföldi példára, ám figyelmen kívül hagyja az Európai Szociális Charta kollektív alkukhoz való jogának előírásait. (...)

(2008. XI. 14.)

Elutasítják a megszorításokat

Elfogadhatatlannak tartja a közoktatás számára a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) a költségvetési tervezetben leírt állami hozzájárulás mértékét. Eszerint ugyanis jelentősen csökkenne a közoktatási normatívák, az óvodai, napközis teljesítményszorzók pedig nem változnak az előző évihez képest. Minderről *Galló Istvánné*, a PSZ elnöke számolt be, aki hozzátette, ha a büdzsét jelenlegi formájában fogadná el a parlament, az intézményfenntartó önkormányzatok további megszorításokra kényszerülnének, ez pedig a közoktatás színvonalának csökkentését jelentené.

Elmondta, a megszorítások indoka ismert, a pénzügyi és gazdasági helyzet kényszere azonban jobban kivédhető lenne, ha – ahogy a PSZ évek óta kéri – a közoktatási finanszírozást átalakították volna. Megjegyezte, ma a közoktatási intézmények finanszírozása az önkormányzatok anyagi lehetőségétől függ, és már most érkeznek visszajelzések sorozatos törvénysértésekről, sok helyen ugyanis a pénzügyi hiány miatt nem fizetik ki a túlmunkáért, illetve helyettesítésért járó juttatásokat. (...)

A PSZ elfogadhatatlannak tartja a 4 százalékos béremelés és a 13. havi bér megvonását is. A megszorítások elleni november 29-ei közalkalmazotti demonstráció résztvevőjeként az oktatási tárca elé hívja a közoktatásban dolgozó valamennyi kollégát. (...)

(2008. XI. 17.)

Készülődés a november végi tiltakozó megmozdulásra

A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) továbbra is tiltakozik a közszolgálati dolgozók és a

nyugdíjasok jövedelmét negatívan befolyásoló kormányzati intézkedések ellen. Szombati rendkívüli közgyűlésükön ezért megerősítették az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság tevékenységének felújítását. Ez a testület ma újra tárgyal a *Csizmár Gábor* államtitkár vezette kormányküldöttséggel és e találkozó nyomán véglegesítik a november 29-ére, az Országgház elé meghirdetett tiltakozó demonstráció részleteit. (...)

Varga László elnök kifejtette: a SZEF tagsága most is kész újragondolni a közszolgálat szerepét, és azt is elfogadják, ha – széles körű vita után – ez számukra kellemetlen eredményt hoz. Viszont tiltakoznak az olyan döntés ellen, mint amilyen elé most állította őket a kormány a sztrájkbizottsággal kötött 2007-es megállapodás felrúgásával. (...)

NÉPSZABADSÁG

(2008. XI. 17.)

13 százalék és a 13. havi bér

(...) Feszült légkörben tartotta rendkívüli kongresszusát szombaton a közszférában szervező Szakszervezetek Együttműködési Fóruma. A közszolgálat úgy érzi, a válság miatt kialakult helyzet kedvezőtlen hatásainak mérséklésére tervezett megszorítások vesztesei ismét a köztisztviselők, a közalkalmazottak, a szolgálati viszonyban állók és a nyugdíjasok lennének. Keményen fogalmaztak a csaknem 700 ezer közszolga érdekeit képviselő, hiszen – a rendszerváltozás óta először – jövőre nem nő, hanem nominálisan csökken a fizetésük. A jövő évi béremelés törlése és a 13. havi illetmény felfüggesztése miatt 13 százalékkal lesz kevesebb a bérük. A küldöttek is megerősítették, hogy indokolt volt az egységes közszolgálati sztrájkbizottság működésének felújítása.

Varga László, a konföderáció és a sztrájkbizottság elnöke elfogadhatatlannak nevezte, hogy a válság várható veszteségeit kizárólag a munkavállalókra terhelik.

(2008. XII. 1.)

Sztrájk követi a tüntetést

(...) A petíció is tartalmazza, de *Varga László*, a tüntetést szervező sztrájkbizottság elnöke nyomatékosan megismételte: eltökéltek abban, hogy ha a kormány kikényszeríti, jogos követeléseik teljesítése érdekében január 12-én országsszerte sztrájkot tartanak.

A Kossuth téri demonstrációt a Himnusz elének-lésével nyitották meg, s a Szózzattal zárták. Rendbontás nem volt.

Nem sokkal később a Kormányzóvivői Iroda közleményben tudatta, hogy a mai tárgyaláson javaslatot tesz az alacsony fizetésűek kompenzációjára. (...)

KÖZNEVELÉS

(2008. XI. 21.)

A PSZ szükségesnek tartja a sztrájkbizottság tevékenységének felújítását

A Pedagógusok Szakszervezete Országos Vezetősége november 3-án állásfoglalást fogadott el a jövő évi költségvetési törvénnyel, a közszférát érintő megszorító intézkedésekkel kapcsolatban, amelyben leszögezik: a Pedagógusok Szakszervezete egyedül nem tekint a világban és hazánkban is zajló pénz- és tőkepiaci válságra. A PSZ elfogadhatatlannak tartja, hogy ezek terhei egyoldalúan csak a munkavállalókra nehezedjenek.

A PSZ Országos Vezetősége és tagsága megdöbbenéssel szemléli a betervezett 2009. évi költségvetési törvényjavaslat változásait, különösen a közszféra egészét érintő megszorító intézkedéseket. Az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság és a Kormány 2007. február 19-ei megállapodását, amely a 2009. évi béremelésekre vonatkozó előírásokat is tartalmazza, nem lehet egyoldalúan megváltoztatni. Ezért a PSZ is szükségesnek tartja a sztrájkbizottság tevékenységének felújítását, a megoldás célzó tárgyalások folytatását. (...)

HEVES MEGYEI HÍRLAP

(2008. XI. 17.)

Tiltakoznak a pedagógusok

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) Heves Megyei Bizottsága támogatja az országos vezetőség állásfoglalását, s egyetért az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság november 29-ére meghirdetett budapesti demonstrációjával.

Ennek keretében az Oktatási Minisztérium előtt a PSZ nagygyűlést tart a közoktatást és munkavállalóit érintő megszorítások ellen, majd csatlakoznak a közszféra Kossuth téri tüntetéséhez – tájékoztatott *dr. Németh Zoltánné* megyei titkár.

A PSZ aggodalommal tekint a pénz- és tőkepiaci válságra, ugyanakkor elfogadhatatlannak tartja, hogy ezek terhei egyoldalúan a munkavállalókra nehezedjenek. Országos vezetőségük és tagságuk egyaránt megdöbbenéssel szemléli a közszféra egészét érintő megszorító intézkedéseket. Megítélésük szerint az Egységes Közszolgálati Sztrájkbizottság és a kormány 2007. február 19-ei megállapodását – amely a jövő évi béremelésekre vonatkozó előírásokat is tartalmazza – nem lehet egyoldalúan megváltoztatni. (...)

24 ÓRA (Komárom-Esztergom megye)

(2008. XI. 27.)

Belső átcsoportosítással pótolják az elvonásokat

Értekezletet tartott tegnap a Pedagógusok Szakszervezetének megyei szervezete az Erkel-zeneiskolában. *Tatai-Tóth András*, az MSZP oktatáspolitikusa a költségvetés oktatási következményeiről számolt be. Elmondta, tény, hogy az eredeti számokhoz képest kevesebb pénz jut az oktatásra többek között a tizenharmadik havi fizetés elvételével, a lépés az ország gazdasági stabilitása érdekében történt. Az előremutató folyamatokat viszont nem állítják le, csak halasztják. A tárca pedig törekszik arra, hogy az elvont 4,2 milliárd forintot belső átcsoportosításokkal pótolja. Például a pályázati, információs, teljesítmény-motivációs alapot csökkentve lehetne visszajuttatni a pedagógusokhoz az elvonásokat. Kiemelte, hogy a változások csak az állami oldalt érintik, az amúgy is nehéz helyzetben lévő fenntartó önkormányzatok helyzetét nem súlyosbítják.

Szóba került a felsőoktatás és a közoktatás ellenérdekeltsége, a szakképzés problémája is.

TOLNAI NÉPÚJSÁG

(2008. XI. 11.)

A válság lecsap a megyére

(...) Ez a fokozott takarékoskodás az intézményeknél akár a feladatellátás színvonalát is csökkentheti: ennek tudatában kell fenntartani a működőképességet. *Fülöpné Szűcs Mária*, a munkavállalói oldal vezetője drasztikusnak nevezte a várható – a mindenképp a közalkalmazottakat sújtó – megszorításokat, melyekhez immár nemcsak kormányzati, de megyei szinten is kénytelenek hozzászokni. A munkavállalók mindkettőt visszatartás nélkül.

VESZPRÉM MEGYEI NAPLÓ

(2008. XII. 1.)

A közszolgálat és a szakszervezet

(*Bán Mihály írásából*)

(...) A közszolgálatban dolgozóknak többféle ok is van félni a közszféra ellehetlenítésétől, hiszen nekik ez adja a kenyerüket is. E munkahelyek megőrzése azonban mégsem nekik a legfontosabb. A jó közszolgálat közös kincsünk. Az emberek ott a legkiszolgáltatottabbak, ahol nem számíthatnak arra, hogy betegségük esetén elfogadhatatlan egészségügyi ellátást kapnak, hogy a gyerekek oktatásban részesülhet vagy ha gondjuk van, akkor ügyeiket tisztességesen elintézhetik. (...) *A. A.*

Nomen est omen - nevünkben a sorsunk

A nevünk olyan mágikus szó, amelyben benne van mindaz, amiért a világra jöttünk. Elárulja az életünk feladatát, utat mutat, és tisztában lehetünk azzal is, mi okozhatja végzetünket. Aki ismeri a neve jelentését, teljesebb életet élhet.

A HARMÓNIA VÁGYÓK (A többi kategória később következik.)

DIANA – *Feladata:* lemondás a szerelemtől a gyermekért. *Erőssége:* azon fáradozik, hogy boldog világot teremtsen tágabb környezetének is. *Gyengesége:* ha nem tud uralkodni a szenvedélyén, a vágyain, tönkreteseti magát, és azt is, akit szeret.

ETELKA – *Feladata:* békességben élni a szomszédsággal. *Erőssége:* bátorsággal, tudásával, adományaival hatást gyakorolhat a környezetében élőkre. *Gyengesége:* túlzott érzékenysége miatt a bolhából elefántot csinál.

ÉVA – *Feladata:* az érzelmi függetlenség megteremtése. *Erőssége:* olyan kapcsolatokat létesít, ahol nem szorul háttérbe, nem kell szélsőséges helyzeteket megélnie. *Gyengesége:* érzelmileg szeretne mindenkit magához kötni, ily módon irányítani.

FLÓRA – *Feladata:* a finom nőiesség gyakorlása. *Erőssége:* nőies varázserjét beveti, és férjével együtt gyarapítja a családi vagyont. *Gyengesége:* pénzéhségre, hatalomvágyra válik, és nőiesség helyett férfias jelleget ölt.

TÍMEA – *Feladata:* jó kapcsolat kialakítása a környezetével, megbocsátani egy rokonnak. *Erőssége:* a szépsége, a vidámsága, a simulékonysága és a nyájas beszédstílus meggyőző teszik. *Gyengesége:* túlzásba viszi a szórakozást.

DÁVID – *Feladata:* a béke teremtése, a diplomácia. *Erőssége:* szeretetreméltó stílusával, szavai meggyőző erejével elsimíthatja a viszályokat. *Gyengesége:* mindig tökéletes teljesítményt vár önmagától és másoktól.

JÁNOS – *Feladata:* a párkapcsolatban teljesebbé válik. *Erőssége:* megengedi, hogy a társa, akinek ad a véleményére, olykor nyíltan, mások előtt irányítsa. *Gyengesége:* felnőtként is enged az anyja befolyásának.

NÁNDOR – *Feladata:* párjának, gyermekének biztonságot nyújtani. *Erőssége:* sok időt tölt a családdal, és biztosítja őket: úgy jók a számára, ahogy vannak. *Gyengesége:* az érzékenység, a bujaság csábításának engedve elkalandozik a családtól.

SIMON – *Feladata:* elfogadni, hogy a szerelme nem lesz olyan, mint az anyja. *Erőssége:* egyedül dönt, vállalja tetteért a felelősséget, hisz a saját erejében. *Gyengesége:* kritizálás, makacskodás, mások összehasonlítása.

A hónap névnapja: Miklós

Eredete: niké-laosz (görög). *Jelentése:* „győztes nép”. *Névnap:* december 6. *Változatok:* Nicholas, Nikolas, Nikolaus, Klaus, Nicolas, Nicola, Nicolás, Nyikoláj.

Miklós kettős személyiséget mondhat magáénak: az egyik erős, higgadt, józan és magabiztos, a másik gyenge, túlérzékeny, aggodalmas. Erősebbik éne elszánt, talpraesett és munkabíró, ám szűk látókörű, a gyengébbik kis teherbírási, viszont fantáziadús, kreatív és szeretetteljes. Isten tudja, mikor melyik éne kerekedik felül, ezért teljesítménye ingadozó, emberi reakciói előre jelezhetetlenek. E tulajdonságaiból fakadóan az önálló, megbízásos munkát kedveli, ilyen körülmények között képes figyelemre méltó eredményekre. Vonzódik az alkotó jellegű tevékenységekhez, bár, minthogy kitartása kérdéses, nem mindig jut pályája csúcspontjára: lehet, hogy menet közben feladja elképzelését, vagy megelégszik egy alacsonyabb szinttel. Kettős természete miatt magánélete sem felhőtlen: hozzátartozóival szemben roppant lekiismeretes és kiváló családfenntartó lehet, ugyanakkor hajlamos a labilis, energiahányos állapotokból fakadó érzelmi kitörésekre, feltéennykedésre stb. A név Mikulás változata a legközismertebb és közkedveltebb, hiszen a Téliapától december 6-án mindenki ajándékot vár és talán kap is.

A hónap vicei

Lárfári – A könyvkereskedésben egy férfi odamegy az eladóhoz és megkérdezi: – *A férfit az erősebb nem* című könyvet keresem. Hol találom? – Javasolom, próbálja meg a meseosztályunkon!

Két szőke nő beszélget – Olvastad már Shakespeare-t? – Nem, ki írta?

Szilveszterj – Paprikáné megkérdezi az urát: – Hogy van az, Jenő, hogy te éjfél után, újkörön olyan szomorú vagy?

Paprika búsan legyint: – Mert arra gondolok, hogy az évek egyre újabbak lesznek, te pedig egyre régiebb.

Könyv a karácsonyfa alatt

A könyv, az olvasás az oktatás-nevelés egyik legfontosabb eszköze volt és ma, a XXI. század elektronikus világában is nélkülözhetetlen. Mi, pedagógusok, éppen ezért nagyra becsüljük és naponta használjuk a könyvet. Igyekezzünk tanítványainkat is erre nevelni, bár mai világunkban ezt sok minden akadályozza. Ennek ellenére azt reméljük, hogy a karácsonyi ajándékok között szép számmal lesznek könyvek is, amelyek nemcsak a polcra kerülnek, hanem a fiatalok és az idősebbek is egyaránt elolvassák őket. Gyűjteményünkben tudósok, írók, költők könyvekkel kapcsolatos bölcs megállapításait idézzük, valamint magyar szólásokat adunk közre. **Ezzel kívánunk minden olvasónknak kellemes karácsonyi ünnepeket és boldog új esztendőt, s nem utolsósorban nagyszerű, bölcs és szórakoztató könyveket!** (Ajánlatainkat lásd a 2. és a 12. oldalon!)

SZOMORÚ ÉJ (részlet)

Apám, apám, mért is taníttattál, Mért az eke mellett nem hagytál? A könyvet szép, de csalfa tündér lakja: Ha fölnyitod, megkapja szívedet, És fölvisz a legragyogóbb csillagra, De le nem hoz... a magasból levét.	Inkább a napba, mint a könyvbe nézz. A napvilágtól szemed fénye vész. Nem így a könyvvel: oly világ van ebben, Mely erősíti még szemeidet, S közel hoz mindent... s minden vajmi szebben Tűnik föl, hogyha távol nézheted.
---	---

(Petőfi Sándor, 1847)

- Sokat kell az embernek olvasni, hogy megtudja, milyen keveset tud. (Lao-ce)
 - Mi másért olvasunk könyveket, ha nem azért, hogy a jó példák látva a jót kövessük, a rosszat pedig kerüljük? (Hunyadi Mátyás)
 - Az olvasás nemcsak táplálja az elmét, de fel is üdíti fáradtságában. (Aretino)
 - Minden jó könyv olvasása olyan, mintha e könyvek szerzőivel, az elmúlt századok legkiválóbb embereivel társalkodnánk, mégpedig választékos társalgást folytatnánk, amelyben gondolataink legjavát közlik velünk. (Descartes)
 - A jó könyv egy emelkedettebb szellem lényege, amelyet gondosan összegyűjtöttek és bealmozgattak a halhatatlanságra. (Milton)
 - A könyv a legjobb, a legalkalmasabb barát. Akkor foglalkozik vele az ember, amikor akar, oly hosszan és annyiszor, ahányszor akar. Az olvasó ember olyan lesz, mint egy inycen – minden hangulatához a megfelelő ételeket választja ki, és sohasem csalódik. (Silesius)
 - Az ostoba egy jó könyvet sem ismer; az okos egy rosszat sem. (Diderot)
 - A legjobbak azok a könyvek, amelyeket az olvasók kiegészítenek. (Voltaire)
 - Régi könyveket és régi barátokat nagyon meg kell becsülni. (Chamfort)
 - Az ember a könyvtárban egy nagy tőke jelenlétében érzi magát, amely kiszámíthatatlan kamatokat osztogat nesztelenül. (Goethe)
 - Az olvasás által napról napra valami ragad az emberre, és utóbb azt veszi észre, hogy más emberek szinte szívesen hallgatják a beszédjét, mert igaz az, hogy aki tanult valamit, még a nyelve is könnyebben fordul a szájában, nem úgy, mint a tanulatlané, mert a tanulatlan még a jó napot is hóbögre mondja. (Arany János)
 - Könyv lehet írva a jövődéségnek, könyv lehet írva választottak kicsi számának; hírlapnál a létel feltétele: úgy ím, hogy sokak által olvastassék. (Kossuth Lajos)
 - Minden könyvem víz; a nagy zseniké bor. (Mark Twain)
 - Kevésre becsülöm azokat az írókat, akik egy könyv benyomása alatt lesznek írók. Egyetlen asszonyt szeretni egy életen át majdnem annyit jelent, mint nem ismerni az asszonyokat. Egyetlen művet hagyni dominálni magunk fölött, gyengeség jele. (Mikszáth Kálmán)
 - Azt hiszem, az emberiség jövőjének rendkívül fontos alapja a könyv. De hogy a könyv teljesíthesse ezt a mindjobban rá háruló feladatot, az kell, hogy az emberek bízzanak benne. (Móricz Zsigmond)
 - Hiszek a könyvek és a nevelés hatalmában mint a rettegés és gyűlölet ellenszerében. (Chaplin)
 - Az olvasás is gondolkodás, s az írás is beszéd. (Babits Mihály)
 - A könyv kenyér és bor. Táplál és elragad. Szándékosan mondom a két végletet, mert a könyv életet ad és életet felülit ad. Királyokká tesz bennünket, köldusokat. (Bibó Lajos)
 - A könyvtárra adott pénz mindig megtérül. (Czine Mihály)
 - Sok ember sorsát fiatalkori olvasmányai döntik el. Sokét meg éppen az, hogy nem voltak fiatalkori olvasmányai. (Fekete Gyula)
 - Minden jó könyv egy-egy tanítója a nemzetnek. (Gárdonyi Géza)
 - A könyvtár nemcsak a szobánk falait béleli, béleli a lelket is! (Szabó Lőrinc)
 - A világnak égetően szüksége van egy kis jószágra – és aki a könyveket szereti, rossz ember nem lehet. (Szerb Antal)
 - Az a nemzet, mely nem olvas, lemond arról, hogy Európához tartozzék. (Szini Gyula)
- Magyar szólások, mondások:** Eb a deák könyv nélkül. Könnyebb a könyv a kapánál (kalapácsnál). Hazudik, mintha könyvből olvasná. Könyv, pénz olvasva, rossz asszony verve jó. Könyve sincs, mégis tanulnak mondja magát. Könyvek sokasága, fej háborítása. Nem sokat gyertyázott a könyvek mellett. Nincs olyan hitvány könyv, amelyből az ember ne tanulhatna. Ritka könyv hiba nélkül. Ritka pap könyv nélkül. Se könyve, se esze (tudománya). Tudatlannak nem való a könyv. Szüntelen a könyvekben lakik. Nem hazudik az írás, hanem aki írja. Sok írás, kevés igazság. A. A.

PETÍCIÓ

a Magyar Köztársaság oktatási és kulturális miniszteréhez

Az oktatási ágazat munkavállalói nevében mi, a 2008. november 29-i tüntetés résztvevői, tiltakozásul a kilátásba helyezett megszorító intézkedések ellen és az oktatásra fordított költségek csökkentése miatt, petícióval fordulunk Önhez.

Elfogadhatatlan és tiltakozunk ellene:

- hogy a közsféra dolgozóinak reálkeresete kb. 14%-kal csökkenjen,
- hogy a teljesítménymutató 4%-os, a többi támogatás 5%-os csökkentésével folytatódik az önkormányzatok elszegényedése, ez újabb tanulói és óvodai csoportösszevonásokhoz, -megszüntetésekhöz, továbbá intézmények fenntartóváltásához, összevonásához és más oktatás-szervezési lépések megtételéhez vezet,
- hogy a napközis foglalkozások támogatásának alacsony szintje, a kollégiumi finanszírozás csökkentése a hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőtlenségét fokozza,
- hogy az „Új tudás”-programban meghirdetett osztályfőnöki pótlék alsó határa csak 8%-kal emelkedik, így a pótlék az OKM által meghirdetett 9 000 Ft helyett csak 7 600 Ft lesz.

Tűrhetetlen:

- hogy a finanszírozás jelenlegi módja a fenntartók ellehetetlenülése miatt most már a kötelező feladatok elhagyását, ezzel az esélyegyenlőtlenség növelését okozza,
- hogy a teljesített túlmunka kifizetésére a 2 havi munkaidőkeret miatt csak több hónap késéssel kerül sor,
- hogy a szakképzési reform tönkretette a valaha sikeres magyar szakképzést,
- hogy a tanulók nem kerülhetnek a 8. évfolyam elvégzése után rögtön szakmai képzést nyújtó intézményekbe,
- hogy jelenleg nincs kormányzati szándék új jogszabályokkal megállítani az iskolai agresszió, benne a tanárok bántalmazásának a terjedését,
- hogy az óraszám-emelkedés mellett az adminisztratív és más feladatok folyamatos növekedése kizsigereli a pedagógusokat,
- hogy a fenntartók gazdasági érdekből, kényszerből létrehozott társulásai nem mindig szolgálják a gyerek érdekét, sok pedagógus és más oktatási dolgozó válik munkanélkülivé.

Követeljük:

- hogy szülessen kiszámítható és garanciákat is magában foglaló hosszú távú oktatáspolitikai program, amely segíti az oktatással, neveléssel összefüggő alkotmányos jogok érvényesülését, az esélyegyenlőtlenségek megakadályozását, a kiszámítható foglalkoztatást, a privatizáció visszaszorítását, a közfeladatok közalkalmazottakkal való ellátása mértékének növekedését,
- hogy az oktatás ne csak választások előtt legyen stratégiai ágazat, hanem a megszorítások idején is, hiszen a holnap, a holnapután és a jövő függ eredményességétől.

Tóth József elnök
Magyar Közoktatási és Szakképzési
Szakszervezet

Galló Istvánné elnök
Pedagógusok Szakszervezete

– ... –

A petíciót a szakszervezetek vezetői a 2008. november 29-i országos tüntetésen, a pedagógusok OKM épülete előtt tartott tiltakozó nagygyűlését követően dr. Szüdi János államtitkárnak adták át.

A pedagógusok tiltakozó nagygyűlésén, a Szalay utcát zsúfolásig megtöltve, az ország minden részéből mintegy nyolcezer kollégánk vett részt. A tüntetőket a rossz időjárási viszonyok sem riasztották el. Sokan több száz kilométeres utazást vállalva jöttek a demonstrációra. Minden tüntetőnek ezúton is megköszönjük, hogy részvételével kifejezte jogos elégedetlenségünket, és kellő nyomtatékot adott követelésünknek. **KÖSZÖNJÜK! KÖSZÖNJÜK! KÖSZÖNJÜK!**

PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE

MUNKAJOGI KÉRDÉSEK

Ismét módosult a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. sz. törvény (Kjt.)

A módosításról rendelkező 2008. évi LXI. számú törvényt kihirdették a Magyar Közlöny 155. számában.

A módosítások többsége 2009. 01. 01. napján lép hatályba.

Íme, a leglényegesebb módosítások és indoklásuk:

A 20. § (2) és (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Közalkalmazotti jogviszony

a) büntetlen előéletű

b) tizennyolcadik életévét betöltött, továbbá

c) magyar állampolgárságú, **vagy külön jogszabály szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező, illetve bevándorolt vagy letelepedett személlyel létesíthető.**

(3) Végrehajtási jogszabály a jogviszony létesítéséhez

a) a (2) bekezdés b) és c) pontjában foglalt feltétel alól mentesítést adhat,

b) magyar állampolgárságot, magyar nyelvtudást, illetőleg cselekvő-képességet írhat elő.”

Hazánk uniós tagságával és ebből eredően a személyek szabad mozgásának alapelveivel összefüggésben a közalkalmazotti jogviszony létesítése nem korlátozható csak magyar állampolgárokra. A létesítés feltételeit ezen túlmenően a törvény szigorítja az életkor és a büntetlen előélet tekintetében, és végrehajtási rendeletben lehetővé teszi speciális szabályok megfogalmazását.

A Kjt. 20/A. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A 25. § (2) bekezdés b) pontja szerinti áthelyezés esetén pályázat kiírása nélkül létesíthető közalkalmazotti jogviszony akkor is, ha egyébként a munkakör betöltéséhez pályázat kiírása kötelező. Ezen túlmenően, a munkakör pályázat kiírása nélkül is betölthető

a) olyan munkakör vagy vezető megbízás esetén, amely tekintetében – kilencven napon belül – már legalább két alkalommal eredménytelenül került sor pályázati felhívás kiírására,

b) ha a munkakör haladéktalan betöltése a folyamatos ellátás biztonságos megszervezéséhez elengedhetetlenül szükséges, és a folyamatos működéshez szükséges személyi feltételek más munkaszervezési eszközökkel nem biztosíthatók, vagy

c) ha a munkáltatónál ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban legalább kilenc hónapig foglalkoztatott személlyel az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony megszűnését követő egy hónapon belül létesítenek közalkalmazotti jogviszonyt, feltéve, hogy az ösztöndíjas foglalkoztatottként ellátott feladatai részét képezték a kinevezésében foglalt munkakörének, és az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony nem a munkáltató azonnali hatályú felmondásával szűnt meg,

d) egy évet meg nem haladó határozott idejű közalkalmazotti jogviszony létesítése esetén, vagy

e) ha ezt végrehajtási jogszabály előírja.”

A Kjt. 20/A. §-ának (4)-(6) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek, egyúttal a 20/A. § a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A pályázati felhívást, **valamint a munkáltatónál közalkalmazotti jogviszony keretében pályázat nélkül betölthető munkakört és a kinevezés feltételeit (a továbbiakban: álláshirdetés)** a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ **(a továbbiakban: KSZK)** internetes oldalán kell közzétenni. **Emellett a pályázati felhívást, valamint az álláshirdetést**

a) ha a fenntartó önkormányzat székhelyén,

b) ha a fenntartó önkormányzati társulás, a társulásban részt vevő önkormányzatok székhelyén is, továbbá

c) a munkáltató a székhelye és telephelye szerinti településen a helyben szokásos módon köteles közzétenni. **Végrehajtási jogszabály hivatalos lapban vagy egyéb módon való közzétételt is előírhat. Ebben az esetben, továbbá az a-c pontban foglalt esetekben meg kell jelölni a KSZK honlapján való közzététel időpontját.** A pályázat benyújtásának, illetve az álláshirdetésre történő jelentkezésnek a határideje a pályázati felhívásnak, illetve az álláshirdetésnek a KSZK honlapján való elsődleges

közzétételétől számított tizenöt napnál – a munkáltató vezetésére kiírt pályázat esetén harminc napnál – **rövidebb nem lehet.**

(5) A pályázó – a (3) bekezdés d) pontja alapján meghatározottakon túlmenően – a pályázathoz csatolja

a) a munkáltató vezetésére kiírt pályázat esetén a munkáltató vezetésére, fejlesztésére vonatkozó programját,

b) arról szóló nyilatkozatát, hogy a pályázati anyagában foglalt személyes adatainak a pályázati eljárással összefüggésben szükséges kezeléséhez hozzájárul,

c) a külön jogszabályban vagy a pályázatban előírt további követelmények igazolására vonatkozó okiratokat.

(6) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a 23. § (2) bekezdés szerinti magasabb vezetői munkakörre vagy megbízásra kiírt pályázat esetén a pályázót a pályázati határidő lejártát követő huszonegy napon belül a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója által létrehozott legalább háromtagú, a betöltendő munkakör feladatait érintően szakértelemmel rendelkező bizottság hallgatja meg, melynek nem lehet tagja – a helyi önkormányzati képviselő-testület tagja kivételével – a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója. A kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója a bizottság írásba foglalt véleményét mérlegelve a pályázati határidő lejártát követő

a) hatvan napon belül, vagy

b) első ülésén, ha e jogot testület gyakorolja, dönt a közalkalmazotti jogviszony létesítéséről, illetve a vezetői megbízásról. Egyebekben a pályázat elbírálásának rendjét a munkáltató határozza meg.

(7) A benyújtott pályázat tartalma – törvény eltérő rendelkezése hiányában – csak a pályázó beleegyezésével közölhető harmadik személlyel. Sikertelen pályázat esetén a pályázó részére a pályázati anyagot vissza kell juttatni. Amennyiben a pályázó az általa benyújtott, személyes adatokat tartalmazó adathordozót a pályázat elbírálási határidejétől számított kilencven napon belül nem veszi át, azokat meg kell semmisíteni és személyes adatait törölni kell.”

Egyfelől a közalkalmazotti pályázatok és álláshirdetések közzétételére vonatkozó szabályok pontosítása indokolja a szabályozás módosítását, a gyakorlat számára egyértelműbbé téve a szabályozást. A pályázatokat elsődlegesen a Kormányzati Személyügyi Szolgáltató és Közigazgatási Képzési Központ (KSZK) honlapján kell közzétenni, innen számíthatóknak a határidők is, elősegítve az állampolgárok könnyebb tájékozódását a közzétételre vonatkozó pályázatok megismerésére. A módosítás végrehajtási rendeleti szintről törvényi szintre emeli továbbá a pályázattal kapcsolatos garanciális jelentőségű szabályokat, míg az ágazati végrehajtási rendeleteknek csak a közzététel további fórumaira nézve, valamint az egyéb jogszabályban előírt, a pályázati eljárásba bevonandó fórumok eljárásával kapcsolatosan ad felhatalmazást.

A Kjt. 21. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Közalkalmazotti jogviszony – ha törvény eltérően nem rendelkezik –

a) helyettesítés céljából,

b) meghatározott munka elvégzésére, illetve feladat ellátására, vagy

c) előadóművészeti intézménynél kinevezett vezetőként történő foglalkoztatásra, legfeljebb tízéves időtartamra létesíthető határozott időre történő kinevezéssel. Ezen túlmenően a határozatlan időre szóló közalkalmazotti jogviszony határozott idejűvé módosítandó, ha a közalkalmazott a prímiumévek programban történő részvételéhez hozzájárul.”

A Kjt. 21. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, egyúttal a 21. § a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A kinevezési okmányban tartalmaznia kell a közalkalmazott munkakörét, a besorolásának alapjául szolgáló fizetési osztályt és fokozatot **(kinevezett vezető esetén munkaköre osztályba sorolásának megjelölését)**, az illetményét és a munkavégzés helyét. **A kinevezési okmányban más, a közalkalmazotti jogviszonyt érintő kérdés is meghatározható.**

(4) Ha a kinevezés módosítása következtében

a) a **kinevezett vezető** alacsonyabb osztályba sorolt vezetői munkakört tölt be, illetményét a 66/A. §-a szerint, vagy

b) a korábbi **kinevezett vezető** nem vezetői munkakört tölt be, illetményét fizetési osztályának és fokozatának alapján kell megállapítani. Ha a kinevezésmódosítást megelőző illetmény összege az e törvény szerinti garantált mértéket meghaladta, a kinevezés módosításakor – a 30/C. § (3) bekezdésében foglalt kivételével – az illetmény összegét a megelőző illetmény és a garantált illetmény közötti eltérés százalékában meghatározott arányának megfelelően kell megállapítani.”

A határozott időre létesített jogviszony atipikus jogviszonynak tekintendő, garanciális okokból indokolt, hogy csak törvény térhessen el a Kjt.-ben megállapítottaktól.

A módosítás a vezetőkre vonatkozó szabályokkal összefüggésben a kinevezett vezetők kinevezésének tartalmát is szabályozza.

A Kjt. 22. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A gyakornoki idő tartalmát a kinevezéskor kell előírni. A **gyakornoki idő megszűnik**,

a) a közalkalmazotti jogviszony határozott idejűre történő módosításakor, vagy

b) ha a közalkalmazott munkaköre úgy változik, hogy az (1)-(3) bekezdés alapján nem lenne kötelező a gyakornoki idő kikötése.”

A Kjt. 22. § (9)-(12) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek, ezzel egyidejűleg a 22. § a következő (13)-(16) bekezdéssel egészül ki:

„(9) A gyakornoki idő kikötésekor a munkáltató köteles tájékoztatni a közalkalmazottat a gyakornoki idő alatti szakmai segítő személyéről. Másik szakmai segítőket kell kijelölni, ha a kinevezésben a munkavégzés helyének vagy a munkakörök módosítása ezt indokoltá teszi.

(10) A gyakornokkal szembeni szakmai követelmények biztosítják a munkakör ellátásához szükséges gyakorlati ismeretek elsajátítását. A végrehajtási rendelet a gyakornoki idő szakmai követelményeit részletesen megállapíthatja.

(11) A szakmai segítő

a) figyelemmel kíséri a gyakornok tevékenységét,

b) segíti a gyakornoki követelmények teljesítését,

c) félévente, illetve a szakmai segítő személyének a (9) bekezdés szerinti változása előtt írásban értékeli a gyakornok munkavégzését.

(12) Az értékeléshez a gyakornok írásban észrevételt tehet.

(13) A szakmai követelményekre figyelemmel a munkáltató gyakornoki szabályzatában állapítja meg a gyakornoki idővel kapcsolatos kötelezettségeket, különösen:

a) a szakmai követelmények részletes tartalmát,

b) a gyakornok és a szakmai segítő egyes kötelezettségeit,

c) a gyakornoki idő alatti számonkérés feltételeit,

d) az értékelés részletes szabályait.

(14) A gyakornoknak és szakmai segítőjének munkavégzési kötelezettségét úgy kell megállapítani, hogy ennek teljesítése mellett rendes munkaidőben a gyakornoki idővel kapcsolatos kötelezettségének is eleget tehesen.

(15) A gyakornoki idő lejártának hónapjában a közalkalmazottat minősíteni kell. A minősítés során a 40. §-t azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy

a) a munkáltatói jogkör gyakorlója a közalkalmazott közvetlen felettese véleménye mellett – ha személyük nem azonos – a szakmai segítő értékelését is köteles mérlegelni, valamint

b) a minősítés eredményeként „megfelelt” és „nem megfelelt” eredmény adható.

(16) A közalkalmazotti jogviszony e törvény erejénél fogva megszűnik, ha a közalkalmazott „nem megfelelt” minősítést kap. A közalkalmazotti jogviszony a minősítés eredményének 40. § (5) bekezdése szerinti ismertetését követő tizedik napon szűnik meg.”

A gyakornokkal szembeni követelmények – melyeket eddig végrehajtási szabályok ágazatonként részben eltérően határoztak meg – egységesen törvényi szinten kerülnek meghatározásra. A módosítás szabályozza a szakmai segítő feladatait, az értékelési tevékenységet, a minősítést, valamint a munkáltató által megalkotandó gyakornoki szabályzat tartalmi elemeit.

A Kjt. 23. §-ának (1)-(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A magasabb vezetői, illetve vezetői feladat ellátása önálló munkakörben (a továbbiakban: kinevezett vezető), illetőleg magasabb vezető, illetve vezető megbízással (a továbbiakban: megbízott vezető) történik. A magasabb vezető, illetve vezető megbízás feltétele, hogy a

közalkalmazott – a kinevezés szerinti munkaköre mellett – látja el a magasabb vezetői, illetve vezetői beosztásból eredő feladatait. Magasabb vezető csak felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező közalkalmazott lehet. A megbízást és annak elfogadását írásba kell foglalni. Nem lehet kinevezett vagy megbízott vezető a közalkalmazott a gyakornoki idő tartama alatt.

(2) A munkáltató vezetője és helyettese, valamint a munkáltató működése szempontjából meghatározó jelentőségű feladatot ellátó vezető magasabb vezetőnek minősül. A magasabb vezető, valamint a vezető munkaköröket, illetve megbízásokat, továbbá a kinevezés, illetve a megbízás feltételeit a végrehajtási rendelet határozza meg. A magasabb vezető munkakör betöltésére, illetőleg ilyen megbízás ellátására pályázatot kell kiírni. Ha a 20/B. § alapján a pályázat kiírása nem kötelező, a munkáltató állapíthatja meg azt a vezető megbízást, illetőleg munkakört, amely betöltése pályázat alapján történik. Ha a magasabb vezető munkakör, illetve az ilyen megbízás, valamint a vezető megbízás betöltésére pályázatot kell kiírni, ennek során alkalmazni kell a 20/A. § (2) bekezdésének a) és b) pontját.

(3) A magasabb vezető, valamint a vezető beosztás ellátásával történő megbízás határozatlan időre szól. Jogszabály legfeljebb tíz évig terjedő határozott időre szóló megbízást is előírhat.

(4) A megbízás visszavonását – a közalkalmazott kérelmére – indokolni kell. Az indokolásból a visszavonás okának világosan ki kell tűnnie. Vita esetén a visszavonás indokának valóságát és okszerűségét a munkáltatónak kell bizonyítania. A közalkalmazott az indokolást a visszavonás kézbesítésétől számított **három munkanapon** belül, írásban kérheti. **Ha a közalkalmazott a kérelmet menthető okból e határidőn belül nem tudja benyújtani, az akadály elhárultától számított három munkanapon belül ezt pótolhatja.** A munkáltató az indokolást a kérelem benyújtásától számított **öt munkanapon** belül köteles a közalkalmazott részére írásban megadni.”

A módosítás egyértelmű fogalomhasználatot vezet be a kinevezett és a megbízott vezetőre nézve. Előbbi esetben a vezetői feladatok teljesen önálló munkakört fednek le, míg az utóbbi esetben a saját (beosztotti) munkakör mellett, megbízás alapján történik a vezetői feladatok ellátása. A módosítás a törvényi keretek között lehetővé teszi ágazatonként az egyes vezetői posztok megjelölését.

Intézményvezető csak felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező személy lehet.

Az egységesség érdekében a módosítás általános jelleggel ad lehetőséget jogszabálynak a határozott idejű vezetői megbízás meghatározására, és törvényi keretek közé szorítja a megbízás időtartamát.

A vezetői megbízás visszavonásakor a vezető indokolási kérelmének határidejével kapcsolatosan a módosítás által beiktatott szabály lehetővé teszi, hogy a vezető akadályoztatása esetén se essen el a kérelmezés lehetőségétől.

A Kjt. 24. §-a (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A közalkalmazotti jogviszony tekintetében a Munka törvénykönyvének

a) a munkaviszony alanyairól, a munkaviszony létesítéséről és a munkaszerződés módosításáról szóló rendelkezései (harmadik rész, I-III. fejezet) közül a 71. §-a, a 76. §-ának (1)-(2) és (5) bekezdése, a 79. §-ának (1) és (4) bekezdése, (7) bekezdésének első fordulata, valamint 80-81. §-a nem alkalmazható, továbbá

b) 79. § (5) bekezdése törvény eltérő rendelkezése hiányában alkalmazható,

c) 72. § (1), (4) valamint (7) bekezdése abban az esetben alkalmazható, ha végrehajtási rendelet a közalkalmazotti jogviszony létesítési feltételeként a tizennyolcadik életév betöltése alól mentesítést adott.”

A módosítás a módosításokkal összefüggésben meghatározza, hogy a Munka törvénykönyve mely rendelkezéseit kell a közalkalmazottakra is irányadónak tekinteni.

A Kjt. 27. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A határozott idejű közalkalmazotti jogviszonyt a 30. § (1) bekezdésének a)-d) pontjában foglalt okok alapján a munkáltató azonnali hatállyal megszüntetheti; a közalkalmazott részére azonban egyévi, ha a határozott időből még hátralévő idő egy évnél rövidebb, a hátralévő időre jutó átlagkeresetét köteles előre megfizetni. **Ettől eltérően**, ha a megszüntetésre a 30. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott, a közalkalmazott nem megfelelő munkavégzése vagy – nem egészségügyi okkal összefüggő

– alkalmatlansága miatt került sor, a közalkalmazottat egyhavi átlagkereset illeti meg. **Ha ekkor a határozott időből még hátralévő idő egy hónapnál rövidebb, a munkáltató a hátralévő időre járó átlagkeresetet kötele megfizetni.**”

A módosítás – a bekezdés utolsó mondatának beiktatásával – pontosítja a közalkalmazottnak felróható módon történő, határozott idejű közalkalmazotti jogviszony munkáltatói megszüntetése esetén járó díjazásra vonatkozó szabályt.

A Kjt. 30. § (1) bekezdésének e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyt – a 30/A-30/B. §-ban foglalt korlátozással – felmentéssel akkor szüntetheti meg, ha]

„e) az előrehozott öregségi nyugdíj jogosultság életkori, valamint szolgálati idővel kapcsolatos feltételeivel **legkésőbb** a felmentési idő utolsó napján rendelkező közalkalmazott azt írásban kérelmezi.”

A nyugdíjazással összefüggő felmentési okra vonatkozó szabály módosításának indoka az, hogy a közalkalmazott ne essen el nyugdíja meghatározott részétől. Mivel az új nyugdíjszabályok szerint csak az jogosult nyugdíjra, akinek nem áll fenn biztosítással járó jogviszonya, emellett a Kjt. korábbi rendelkezései csak akkor tették lehetővé a nyugdíjazás miatti felmentést, amikor a nyugdíj életkorral és szolgálati idővel összefüggő feltételei már teljesültek, a felmentési idő arra az időszakra esett, amikor az érintett már a nyugdíját is felvehetette volna. Ezért a felmentési idő alatt a közalkalmazott a nyugdíját még nem vehette igénybe. Az új szabály lehetővé teszi, hogy a felmentési idő véget érjen addigra, amikortól a nyugdíj folyósítása megkezdődhet.

A Kjt. 37. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Végkielégítés illeti meg a közalkalmazottat, ha közalkalmazotti jogviszonya

- a) felmentés,
- b) rendkívüli lemondás
- c) a munkáltató jogutód nélküli megszűnése következtében vagy
- d) a (3) bekezdés szerint, a határozott idő lejártával szűnik meg.”

A Kjt. 37. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Ha a közalkalmazottal ugyanazon munkáltató legalább két alkalommal határozott időre szóló közalkalmazotti jogviszonyt létesít, és a korábbi közalkalmazotti jogviszony megszűnése, valamint az újabb közalkalmazotti jogviszony létesítésének időpontja között hat hónapnál hosszabb idő nem telt el, a közalkalmazott végkielégítésre jogosult, feltéve, hogy közalkalmazotti jogviszonya a 27. § (2) bekezdés szerinti eljárásban, a 30. § (1) bekezdés a) vagy b) pontjában foglalt okok alapján kerül megszüntetésre, vagy a 25. § (1) bekezdés a) pontja szerint szűnik meg. Kettőnél több határozott idejű közalkalmazotti jogviszony esetén a hat hónapnál hosszabb megszakítás előtt fennállt jogviszonyok időtartamát nem lehet figyelembe venni. A végkielégítésre való jogosultság megállapításakor a (6) bekezdést kell alkalmazni azzal, hogy az e bekezdés szerinti jogcímen megszűnt vagy megszüntetett határozott idejű jogviszonyok időtartamát kell összeszámítani. Ha az első mondatban szereplő okokra alapított megszüntetés vagy megszűnés alapján a közalkalmazott végkielégítésre vált jogosulttá, az azonos felek közötti újabb határozott idejű kinevezés esetén a végkielégítésre való jogosultság megállapításakor figyelmen kívül kell hagyni azon közalkalmazotti jogviszonyok időtartamát, amelyekre tekintettel a korábbi végkielégítés kifizetése megtörtént.”

A 37. § (3) bekezdésében szereplő végrehajtási rendeletalkotásra vonatkozó felhatalmazás megszüntetésével egyidejűleg a módosítás törvényi szinten állapítja meg a határozott idejű közalkalmazotti jogviszony megszűnésével, megszüntetésével kapcsolatos végkielégítésre való jogosultság feltételeit, rendezve azt, hogy miképp kell eljárni több, azonos felek között létesített közalkalmazotti jogviszony esetén.

A Kjt. 40. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„40. § (1) A közalkalmazottat

a) kinevezett, illetőleg megbízott vezetőként a vezetői kinevezést vagy megbízást követő második év elteltével, valamint a határozott idejű magasabb vezetői vagy vezetői megbízás lejártáig legalább három hónappal,

b) a várakozási idő 65. § (3) bekezdés szerinti csökkentése előtt, kivéve, ha a várakozási idő csökkentése kötelező,

c) a 66. § (1)-(3) bekezdés 66/A. § (1) bekezdés illetve a 79/E. § szerinti garantáltnál magasabb összegű illetmény megállapítása előtt,

d) a 66. § (8) bekezdés szerinti esetben, illetve

e) kérésére, legkorábban közalkalmazotti jogviszonyának keletkezését, illetve a korábbi minősítését követő három évet követően, illetve közalkalmazotti jogviszonyának megszűnése esetén,

f) címadományozást megelőzően, illetve

g) gyakornoki ideje alatt a 22. § (15) bekezdésében foglalt esetben minősíteni kell.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően, a munkáltató mérlegelési jogkörében eljárva is minősítheti a közalkalmazottat.

(3) Nem kerülhet sor a közalkalmazott minősítésére – az (1) bekezdés e) pontban és a (2) bekezdésben foglaltak kivételével –, ha korábbi minősítésének, illetve a közalkalmazotti jogviszonya létesítésének időpontjától tizenkét hónap nem telt el. Ez esetben a korábbi minősítés eredményét kell irányadónak tekinteni.

(4) A minősítés célja a közalkalmazott munkaköri feladatai ellátásának megítélése, az ezt befolyásoló ismeretek, képességek, személyi tulajdonságok értékelése, továbbá a szakmai fejlődés elősegítése.

(5) A minősítés a munkáltatói jogkör gyakorlójának feladata. A minősítést az 1. számú melléklet szerinti minősítési lap alkalmazásával kell elvégezni. Végrehajtási rendelet munkakörönként meghatározza a mellékletben foglaltakhoz képest az ágazatba tartozó munkakörhöz kapcsolódó további, illetve a minősítésből kizárt szempontokat.

(6) A minősítés a közalkalmazott személyi adatain túl csak a munkakör betöltésével kapcsolatos tényeket és a ténymegállapításokon alapuló értékelést tartalmazhat. A minősített alkalmasságának megítélését a minősítő írásban indokolni köteles.

(7) A minősítés során az egyes minősítési szempontok értékelésekor a következő pontszámokat kell alkalmazni:

- kiemelkedő minősítés három pont,
- megfelelő minősítés kettő pont,
- kevésbé alkalmas minősítés egy pont,
- nem megfelelő minősítés nulla pont.

(8) A közalkalmazott minősítésének eredményeként kiválóan alkalmas, alkalmas, kevésbé alkalmas illetve alkalmatlan minősítést kaphat. A minősítés eredményét az egyes minősítési szempontok értékelésekor adható maximális pontszámoknak a ténylegesen adott pontszámokhoz viszonyított aránya alapján a következők szerint kell megállapítani:

- nyolcvantól száz százalékig kiválóan alkalmas,
- hatvantól hetvenkilenc százalékig alkalmas,
- harminctől ötvenkilenc százalékig kevésbé alkalmas,
- harminc százalék alatt alkalmatlan

minősítést kap a közalkalmazott. Ettől eltérően a közalkalmazott alkalmatlan minősítést kap, ha legalább egy minősítési szempont értékelése nem megfelelő.

(9) A közalkalmazottal minősítését ismertetni kell, és annak egy példányát az ismertetésekor a közalkalmazottnak át kell adni. A megismerés tényét a közalkalmazott a minősítésen aláírásával igazolja, továbbá feltehetően esetleges észrevételeit is.

(10) A minősítési lap egy példányát a közalkalmazotti alapnyilvántartás tartalmazza.

(11) A közalkalmazott a minősítés hibás vagy valótlan ténymegállapításának, személyiségi jogát sértő megállapításának megsemmisítését a minősítés közlésétől számított harminc napon belül a bíróságtól kérheti.

(12) Az e §-ban foglaltakat nem kell alkalmazni, **ha törvény** a munka értékelésével kapcsolatosan e szabályoktól eltérő rendelkezéseket állapít meg a közalkalmazottak tekintetében, és végrehajtási rendelet a (8) bekezdésben foglaltak szerint meghatározza a minősítési eredménnyel való egyenértékűség feltételeit.”

A közalkalmazotti pályán történő előrelépés, a törvényi garantált illetménytől való eltérés rendeltetésszerű alkalmazása érdekében a módosítás – megváltoztatva a minősítés korábbi szabályait – előírja a minősítés kötelező eseteit, lehetséges eredményeit, továbbá törvényi szinten szabályoz bizonyos garanciális kérdéseket. A minősítés szabályait valamennyi közalkalmazottra nézve egységesen indokolt megállapítani, ezért az ezzel kapcsolatos, egymástól jelentős mértékben eltérő végrehajtási szintű szabályok helyett a Kjt. tartalmazza az ezzel összefüggő anyagi és eljárási szabályokat.

A Kjt. 41. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„41. § (1) A közalkalmazott nem létesíthet munkavégzésre irányuló további jogviszonyt, ha az a közalkalmazotti jogviszonya alapján betöltött munkakörével összeférhetetlen.

(2) A magasabb vezető, továbbá a pénzügyi kötelezettségvállalásra jogosult közalkalmazott munkakörével, vezető megbízásával összeférhetetlen

a) az olyan további munkavégzésre irányuló jogviszony, amelyben közeli hozzátartozójával [Mt. 139. § (2) bekezdés] irányítási (felügyeleti), ellenőrzési vagy elszámolási kapcsolatba kerülne,

b) gazdasági társaságban vezető tisztségviselői, felügyelőbizottsági tagi minőség, kivéve, ha a gazdasági társaság önkormányzati, köztisztviselői többségi tulajdonban vagy tartósan állami tulajdonban van, vagy az állami tulajdonos különleges jogokat biztosító részvény alapján delegálja, továbbá, ha a társaságban az állami közvetlen vagy közvetett befolyás mértéke – a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény rendelkezései alapján számítva – legalább ötven százalék.

(3) A (2) bekezdés b) pontjától eltérően a kinevezett illetve megbízott magasabb vezető és vezető az ott meghatározott feltételek esetén sem lehet vezető tisztségviselője a munkáltató tevékenységével azonos tevékenységet folytató vagy az intézménnyel gazdasági kapcsolatban álló gazdasági társaságnak.”

Kizárólag törvényi szintű szabályozás tekinthető alkotmányosnak az összeférhetlenséggel összefüggésben, emellett az összeférhetlenség szabályait valamennyi közalkalmazottra nézve egységesen indokolt megállapítani, ezért az eddigi végrehajtási szintű szabályok helyett a Kjt. tartalmazza az ezzel összefüggő általános, valamint ágazatonkénti különös, továbbá anyagi és eljárási szabályokat.

A Kjt. 55/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„55/A. § (1) A kinevezett magasabb vezető a munkaidő beosztását, valamint a pihenőidő (szabadság) igénybevételét – a kinevezésben foglaltak szerint – maga állapítja meg.

(2) A közalkalmazottat, ha a készenlét alatt munkavégzés nem történt, a készenléte követően nem illeti meg pihenőidő.”

Az intézményvezetőknek és helyetteseiknek maguknak kell szervezniük munka- és pihenőidejüket, tekintettel arra, hogy a munkaszervezetben ilyen jogkörök gyakorló feleltesnek.

Ez egyúttal a Kjt. 55/A. §-ának jelenlegi szabályát, az évi 280 óra rendkívüli munkaidő-maximumra vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi. Indokolatlan, hogy ne az általános munkajogi szabályokban meghatározott 300 óra legyen alkalmazandó a közalkalmazotti területen.

A készenléte követő pihenőidő alóli kivételeket eddig végrehajtási rendelet határozta meg. Az egységesítés érdekében a törvény tartalmazza – általános jelleggel – azt a kivételes esetet, amikor a készenlét alatt munkavégzés nem történt, a közalkalmazott pihenhetett, erre tekintettel nem indokolt további pihenőidő kötelező előírása. Ezzel összefüggésben a felhatalmazás eltörlésére kerül sor.

A Kjt. a következő 57/A. §-sal egészül ki:

„57/A. § (1) Az 56. §-tól eltérően a magasabb vezető munkakörre kinevezett közalkalmazottat naptári évenként harmincöt, a vezetői munkakörre kinevezett közalkalmazottat harminc munkanap alapszabadság illeti meg.

(2) A kinevezett vezető az 57. § (1) és (2) bekezdés, valamint a (4)-(6) bekezdés szerinti **pótszabadságra** nem jogosult.”

A vezetői munkakör bevezetésével összefüggésben meg kell alkotni a státust betöltőkre irányadó önálló, a rendes szabadságot érintő szabályokat.

A Kjt. 59. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A Munka törvénykönyve 134. § (4) bekezdésétől eltérően a munkáltató a közalkalmazott **kérése nélkül kettőnél több, legfeljebb négy részletben is kiadhatja a szabadságot az 57. § (3) bekezdés szerinti pótszabadságra jogosító munkakört betöltő közalkalmazott esetében.**”

A módosítás olyan esetekben, ahol a Kjt. a kötelező iskolai szünetekre figyelemmel 25 munkanap pótszabadságot biztosít, mellőzi az Mt. általános szabályát, mivel a szabadság kettőnél több részletben csak közalkalmazotti kérelemre történő kiadása lehetetlenül tenné az iskolai szünetek tartamának teljes körű, szabadsággal történő elszámolását.

Figyelem! A szabály lehetőség és nem kötelezettséget jelent!

A Kjt. 61. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az Országos Képzési Jegyzék szerinti emelt szintű szakképesítést az (1) bekezdés, valamint a 66. § (2) bekezdésének alkalmazásakor felső-

fokú szakképesítésnek, a középszintű szakképesítést középfokú szakképesítésnek kell tekinteni.”

A Kjt. 61. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Végrehajtási jogszabály rendelkezhet az egyes munkakörök betöltéséhez szükséges iskolai végzettség, illetve szakképesítés, szak-képzettség megszerzése alóli végleges mentesítés szabályairól.”

Az Országos Képzési Jegyzék változásaihoz a Kjt. besorolási szabályai eddig nem fűztek alkalmazási útmutatást, a módosítás ezt pótolja.

A Kjt. 65. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A közalkalmazott várakozási ideje tartósan magas színvonalú munkavégzése esetén csökkenthető. A tartósan magas színvonalú munkavégzés megállapításához kiválóan alkalmas vagy alkalmas eredményű minősítés szükséges. A várakozási időt csökkenteni kell, ha a közalkalmazott miniszteri vagy állami kiténtetésben részesült.”

A Kjt. 65. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A várakozási idő csökkentése esetén az annak megfelelő időpontban a közalkalmazott egyvel magasabb fizetési fokozatba lép.”

A várakozási idő csökkentését megfelelő eredményű minősítésnek kell megelőznie. Ezen túlmenően, törvényi szinten egységesíteni indokolt a várakozási idő csökkentésének kötelező eseteit. [Az (5) bekezdés a korábbi (3) bekezdés változatlan szövegét tartalmazza.]

A Kjt. 66. §-a a következő (7) és (8) bekezdéssel egészül ki:

„(7) Az (1)–(5) bekezdésben, a 66/A. § (1) bekezdésben, illetve a 79/E. §-ban foglalt alkalmazásával meghatározott illetményénél (garantált illetmény) magasabb összegű illetmény akkor állapítható meg, ha a közalkalmazott kiválóan alkalmas vagy alkalmas minősítést kapott.

(8) A (7) bekezdéstől eltérően, a közalkalmazotti jogviszony létesítésekor a garantált illetményénél magasabb összegű illetmény megállapítható, azzal, hogy – az egy évet meg nem haladó időtartamú határozott idejű közalkalmazotti jogviszony kivételével – egy év elteltével a közalkalmazottat minősíteni kell. Ha ekkor a közalkalmazott alkalmatlan vagy kevésbé alkalmas minősítést kapott, illetményét – e törvény erejénél fogva a besorolása szerinti – garantált mértékre kell csökkenteni.”

A garantált illetményénél magasabb összegű illetményemelésre csak a módosítás szerinti minősítést követően kerülhet sor.

Annak érdekében, hogy a közszférába minőségi munkaerőt lehessen vonzani, a módosítás lehetővé teszi az újonnan létesített közalkalmazotti jogviszonyok esetén a minősítés mellőzésével a garantált illetményénél magasabb illetménnyel való alkalmazást, azonban előírja, hogy egy év elteltével a minősítést végre kell hajtani, és további eltérítésre csak így nyílik lehetőség.

A Kjt. a következő 66/A. §-sal egészül ki:

„66/A. § (1) A kinevezett vezető garantált illetménye a vezetői illetményalap és a vezetői munkakör képzettségi osztályához tartozó szorzószám szorzatából áll.

(2) A vezetői illetményalapot évente az állami költségvetésről szóló törvény állapítja meg úgy, hogy az nem lehet alacsonyabb, mint az előző évi illetményalap.

(3) A kinevezett vezetői munkakört:

a) a középfokú képzettségi osztályba kell sorolni, ha betöltéséhez a 61. § (1) bekezdés d) és e) pontjába tartozó,

b) a felsőfokú 1. képzettségi osztályba kell sorolni, ha betöltéséhez a 61. § (1) bekezdés f) és g) pontjába tartozó,

c) a felsőfokú 2. képzettségi osztályba kell sorolni, ha betöltéséhez a 61. § (1) bekezdés h)–j) pontjába tartozó iskolai végzettség, szakképzettség szükséges.

(4) A képzettségi osztályokhoz tartozó, a kinevezett magasabb vezetőre, illetve a vezetőre vonatkozó szorzószámokat a 3. számú melléklet tartalmazza.”

A módosítás szerinti új rendelkezések törvénybe iktatása a vezetői pozíció munkakörre és beosztásra történő kettéosztásából következik.

A Kjt. 66/A. §-a határozza meg a vezetői munkakörben foglalkoztatottra vonatkozó önálló illetményrendszer. Ennek indoka az, hogy kinevezésük kizárólag vezetői munkakör ellátására szól (nem működnek közre közvetlenül az intézmény szakmai feladatainak ellátásában), tevékenységüket ezért kiemelt vezetői felelősséggel és önállósággal látják el, velük szemben magasabb követelmények támaszthatók. A módosítás önálló vezetői illetményalapot határoz meg, és tartalmazza az önálló vezetői be-

soroláson nyugvó illetménytáblát, ezzel párhuzamosan megszüntetve az általános szabályok szerinti besoroláson alapuló illetmény és az erre rakódó vezetői pótlék intézményét. A – közalkalmazotti illetményrendszerben általános alapelvként érvényesülő – alsóhatáros módon meghatározott tábla szerinti vezetői illetménytől felfelé csak minősítés eredményeként lehet eltéreni.

A Kjt. 70. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„70. § (1) A megbízott vezetőt vezetői pótlék illeti meg.

(2) A pótlék mértéke

a) magasabb vezető megbízással rendelkező közalkalmazott esetén a pótlékalap száz-ötven százalék, a

b) vezető megbízással rendelkező közalkalmazott esetén a pótlékalap száz-kétszázötven százaléka.

(3) A pótlék mértékét a (2) bekezdésben foglalt keretek között végrehajtási rendelet állapítja meg.”

A módosítás a kinevezett vezető intézménye, továbbá ehhez kapcsolódva a kinevezett vezető díjazásának speciális szabályai bevezetésével összefüggésben egyértelművé teszi, hogy vezetői pótlék csak a megbízott vezetőt (magasabb vezetőt) illeti meg. A módosítás növeli a megbízott vezető pótlékát, törvényi keretet határozva meg a végrehajtási szabályok számára.

Tekintve, hogy a módosítás rendezi a vezetők jutalmazását, indokolt a beosztott közalkalmazottak jutalmazásának szabályait is megállapítani.

A Kjt. 75. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Végrehajtási rendelet a 69–74. § rendelkezéseiben foglaltakon túl ágazati, szakmai sajátosságokra tekintettel további illetménypótlékot állapíthat meg, ha ezt a munkakörbe tartozó, valamely, az általánostól eltérő munkafeltétel indokolja.”

Az illetménypótlék az általánostól eltérő munkaköri feladatok jellegére, a feladat ellátásának speciális körülményeire, illetve a munkavégzés helyére tekintettel járó illetményelem. Tekintettel arra, hogy a végrehajtási rendeletekben bizonyos esetekben pótléknak nevezett, de ezen feltételnek meg nem felelő illetményelemekről is történt rendelkezés, a törvénynek szükséges a felhatalmazás kereteit pontosabban megadni.

A Kjt. 76. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„76. § Nem jár rendkívüli munkaidőben végzett munkáért díjazás

a) a munkáltató vezetőjének és helyettesének, ha e feladatát önálló munkakörben látja el, továbbá

b) az olyan munkakört betöltő közalkalmazottnak, aki a munkaideje beosztását, illetve felhasználását maga határozza meg.”

A módosítás pontosítja a rendkívüli munkavégzés díjazására nem jogosultakra vonatkozó szabályt. Egyúttal eltörli annak lehetőségét, hogy az ilyen közalkalmazottnak mégis járjon rendkívüli munkavégzésért pótlék, mivel ez idegen a jogintézmény lényegétől. A módosítás a korábbi 76. § (2) bekezdését azért helyezi hatályon kívül, mivel nem indokolt, hogy a rendkívüli munkavégzésért ágazatonként eltérő díjazás illesse meg a közalkalmazottakat. A 76. § (3) bekezdésben foglalt, az egészségügyi ügyelet eltérő szabályaira adott felhatalmazás pedig azért vált feleslegessé, mert ezt a kérdést már az egészségügyi tevékenységről szóló külön törvény rendezi.

A Kjt. 77. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A kiemelkedő, illetőleg tartósan jó munkát végző közalkalmazottat a munkáltató jutalomban részesítheti. Naptári évenként a jutalom összege nem haladhatja meg a közalkalmazott – tizenharmadik havi illetmény nélkül számított – tárgyévi illetményének harminc százalékát.”

A Kjt. a következő 77/A–77/C. §-sal egészül ki:

„77/A. § (1) A kinevezett vezető számára a kinevezési jogkör gyakorlójára évente, legkésőbb március 31-ig – március 1-je utáni, de legkésőbb szeptember 30-áig történő magasabb vezetői, illetve vezetői kinevezés vagy a kinevezés ilyen tartalmú módosítása esetén a kinevezéstől számított 30 napon belül – írásban foglaltan prémiumfeladatot tűzhet ki. Prémiumfeladatként a kinevezett vezető munkakörével – a 77/B. § alkalmazása esetén a magasabb vezetői, illetve a vezetői megbízással – kapcsolatos, előre meghatározott feladat teljesítése, illetőleg teljesítmény elérése határozható meg. Prémiumfeladat kitűzése esetén rendelkezni kell a teljesítési és az értékelési határidőről. Az értékelési határidő nem lehet korábbi a tárgyévi november tizenötödikénél.

(2) A prémiumfeladat kitűzésekor meg kell határozni, hogy részteljesítés esetén a vezető jogosult-e a teljesítés mértékével arányos összegű prémiumra, valamint a részteljesítés esetén járó prémium összegét. Több

prémiumfeladat kitűzésekor külön-külön meg kell határozni a teljesítés esetén járó prémiumot. A prémiumfeladat teljesítését írásban értékelni kell.

(3) A prémium – ideértve a több feladatért megállapított prémiumot is – mértéke naptári évenként nem haladhatja meg a kinevezett magasabb vezető, illetve vezető – tizenharmadik havi illetmény nélkül számított – tárgyévi illetményének negyven százalékát.

(4) A prémiumot a teljesítés értékelését követően, legkésőbb a tárgyévet követő évben a március havi illetménnyel együtt kell kifizetni. Ev közben prémiumelőleg fizethető. Ha a vezető közalkalmazotti jogviszonya a prémiumfeladat teljesítése előtt megszűnik, az értékelés és a részteljesítés esetén megállapított jogosultság alapján az arányos mértékű prémiumot legkésőbb a közalkalmazotti jogviszony megszűnésekor kell kifizetni.

(5) A kinevezett vezető keresetkiegészítésben és jutalomban nem részesíthető.

77/B. § (1) A megbízott vezető részére a vezetői tevékenység ellátásával összefüggésben prémiumfeladat tűzhető ki. A prémiumfeladat kitűzésével, a prémiumra való jogosultság megállapításával és a prémium kifizetésével kapcsolatban megfelelően alkalmazni kell a 77/A. § (1)–(4) bekezdését azzal az eltéréssel, hogy a prémium – ideértve a több feladatért megállapított prémiumot is – mértéke naptári évenként nem haladhatja meg

a) a magasabb vezetői megbízással rendelkező közalkalmazott esetén az egy naptári évre számított illetményének tíz százalékát,

b) a vezetői megbízással rendelkező közalkalmazott esetén az egy naptári évre számított illetményének öt százalékát.

(2) A magasabb vezetői és a vezetői megbízással rendelkező közalkalmazott – nem a vezetői tevékenységbe tartozó feladatok ellátásáért – jutalomban részesíthető. A jutalom és prémium együttes összege naptári évenként nem haladhatja meg a megbízott magasabb vezetői, illetve vezetői megbízással rendelkező közalkalmazott – tizenharmadik havi illetmény nélkül számított – tárgyévi illetményének harminc százalékát. Az egy naptári évre számított illetmény összegének meghatározásakor a 70. § szerinti illetménypótlékot is figyelembe kell venni.

(3) A vezetői tevékenységbe tartozó feladatok ellátásáért a megbízott vezető jutalomban és keresetkiegészítésben nem részesíthető.

77/C. § (1) A kinevezett vezetőre a 70. és 71. §, 74. és 75. §, 77. §, valamint a 79/B–79/E. § nem alkalmazható.

(2) A megbízott vezetőre a vezetői feladatokkal összefüggő munkateljesítmény, illetve az átmeneti többletfeladatok elismerésére vonatkozóan a 77. § nem alkalmazható.

(3) Azoknál a munkáltatóknál, amelyek tekintetében a költségvetési törvény meghatározott feltételek teljesülése esetére jutalom fizetését teszi lehetővé, a 77/A. és 77/B. § szerinti jutalom, illetve prémium fizetésére nem kerülhet sor.

(4) A 77. § (3) bekezdésének, a 77/A. § (3) bekezdésének, valamint a 77/B. § (1) és (2) bekezdésének alkalmazásakor a prémium, illetve jutalom kifizetésének esedékességének időpontjában irányadó illetmény összegét kell alapul venni.”

A módosítás szintén a vezetői munkakörben foglalkoztatottak teljesítményének ösztönzése céljából a honorálásuk, illetmény melletti másik jelentős elemét, a teljesítménytől függő prémiumot szabályozza. A kinevezett vezetők számára a rendszeres juttatáson felüli díjazás csak előre meghatározott módon, prémiumként fizethető, munkáltatói mérlegelési jogon alapuló jutalomban nem részesíthetők. A jutalmazás a megbízott vezetők számára fennálló lehetőség, de csak a szakmai („beosztotti”) feladataik ellentételezésére szolgálhat. A jutalom és prémium maximális mértékére vonatkozó szabályokat a módosítás egy-egyesen állapítja meg. A feladatokat és teljesítésüket minden esetben dokumentálni szükséges.

A módosítás a fentiekkel összefüggésben kizárja a közalkalmazottak besorolására és pótlékaira vonatkozó általános szabályok alkalmazását a vezetői munkakörben foglalkoztatottakra nézve.

A Kjt. 79. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Végrehajtási rendelet előírhatja a munka jellegére tekintettel biztosítandó formaruha-juttatást.”

A munkaruha juttatása az általános munkajogi szabályok szerint minden olyan munkakörben kötelező, ahol a munkavégzés miatt a ruházat védelme szükséges. Ez nem függhet attól, hogy végrehajtási jogszabály előírja-e ezt vagy sem. Ezért a felhatalmazás csak a formaruhára terjed ki, a munkaruha vonatkozásában pedig a közalkalmazottakra is az Mt. 165. § (2)

bevezetését kell alkalmazni, mely szerint a munkaruhát, ha a viselés feltételei fennállnak, kötelező biztosítani.

A Kjt. a következő 81/A. §-sal egészül ki:

„81/A. § (1) A magasabb vezető a vezetői tevékenységének keretében gondatlanul okozott károkért teljes mértékben felel.

(2) A magasabb vezető által a vezetői tevékenység keretében szándékosan okozott kárért, illetve a nem vezetői tevékenysége keretében okozott kárért az általános kárfelelősségi szabályok (Munka törvénykönyve Harmadik rész, VIII. fejezet) az irányadóak azzal az eltéréssel, hogy gondatlan károkozás esetén a felelősség mértéke a vezető hathavi átlagkeresetéig terjedhet.

(3) Ha a magasabb vezető a közalkalmazotti jogviszonyát jogellenesen szünteti meg – a 35. § (1) bekezdésétől eltérően – hathavi átlagkeresetével felel.”

Összefüggésben a költségvetési vagyon védelmével, hatékony felhasználásával, valamint a költségvetési szervek jogállásának és gazdálkodásának felülvizsgálatára irányuló törekvésekkel, indokolt, hogy a vezetői kárfelelősség a korábbinál szélesebb körű és jobban körülhatárolt legyen.

A Kjt. 83/A. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az önkormányzattal közalkalmazotti jogviszonyban állók esetében – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a kinevezés és felmentés, a fegyelmi eljárás megindítása, a fegyelmi büntetés kiszabása és az állásból való felfüggesztés a képviselő-testület kizárólagos hatáskörébe tartozik, az egyéb munkáltatói jogokat a polgármester gyakorolja.”

A módosítás pontosító szabályokat fogalmaz meg a közvetlenül az önkormányzattal közalkalmazotti jogviszonyban állók feletti munkáltatói jogok gyakorlása vonatkozásában.

A módosítás a Kjt. felhatalmazó rendelkezéseit (Kjt. 85. §) az új alkotmányossági, jogalkotási követelményeknek megfelelően teljes körűen újraalkotja. A felhatalmazások, pontosan megfogalmazva, nemcsak szabályozási lehetőséget jelentenek, hanem jogalkotási kötelezettséget is keletkeztetnek, ezért a módosítás meghatározza, melyik felhatalmazással melyik ágazat tekintetében kell és lehet élni.

A módosítás záró rendelkezései tartalmazzák:

- a hatályba lépéstől,
- a hatályon kívül helyezett rendelkezéseket.

Itt tanulmányozható többek között:

1. az Mt. (1992. évi XXII. sz. törvény);
2. a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. számú törvény;
3. a prémiumévek programról és különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. sz. törvény módosítása.

ad. 1. Az Mt. 119. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:

„119. § (1) A munkáltató a munkaidőt a munka jellegére, valamint az egészséges és biztonságos munkavégzés követelményére figyelemmel osztja be.

(2) A munkaidő-beosztást – kollektív szerződés eltérő rendelkezése hiányában – legalább hét nappal korábban, legalább egy hétre a 118/A. § (4) bekezdésében meghatározott módon kell közölni. Ennek hiányában az utolsó munkaidő-beosztás az irányadó.

(3) A munkavállaló beosztás szerinti

a) napi munkaideje a tizenkét, készenléti jellegű munkakörben a huszonnégy órát,

b) heti munkaideje a negyvennyolc, készenléti jellegű munkakörben a hetvenkét órát

nem haladhatja meg. A beosztás szerinti napi, illetve a heti munkaidő mértékébe az elrendelt rendkívüli munkavégzés időtartamát be kell számítani.

(4) A jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között foglalkoztatott munkavállaló beosztás szerinti napi munkaideje az éjszakai munkavégzés során a nyolc órát nem haladhatja meg.

(5) A munkavállaló beosztás szerinti munkaideje a napi tizenkét órát, készenléti jellegű munkakör esetén a napi huszonnégy órát legfeljebb egy órával haladhatja meg, ha a téli időszámítás kezdetének időpontja a munkaidő-beosztás szerinti rendes munkaidő tartamára esik.

(6) Ügyelet elrendelése esetén a (3) bekezdés szerinti heti munkaidő leghosszabb tartamába az ügyelet időtartamát is be kell számítani. A napi munkaidő tekintetében az ügyelet teljes tartamát munkaidőként kell figyelembe venni, ha az ügyelet alatt a rendkívüli munkavégzés időtartama nem mérhető. Az elrendelt ügyelet tartama nem haladhatja meg a huszonnégy órát azzal, hogy ennek tartamába az ügyelet megkezdésének napjára eső

beosztás szerinti napi munkaidő tartamát be kell számítani. Az ügyelet elrendelésekor megfelelően alkalmazni kell az (5) bekezdésben foglaltakat.

(7) Munkaidőkeret esetén a (3) és (6) bekezdés rendelkezését azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a beosztás szerinti heti munkaidő mértékét a munkaidőkeret átlagában kell figyelembe venni.

(8) Az (1) és a (3)–(7) bekezdés rendelkezéseitől érvényesen eltérni nem lehet.”

Az Mt. 123. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A munkavállaló részére a napi munkájának befejezése és a másnapi munkakezdés között legalább tizenegy óra egybefüggő pihenőidőt kell biztosítani. Ettől eltérően osztott napi munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló esetében legalább nyolc óra egybefüggő pihenőidő biztosítandó.”

Az Mt. 125. §-ának (1), valamint (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Munkaszüneti napon – a 127. § (1) bekezdésének második mondatában meghatározott kivétellel – a munkavállaló

a) a megszakítás nélküli munkarendben vagy a rendeltetése folytán e napon is működő munkáltatónál, illetve munkakörben,

b) a külföldre történő szolgáltatás nyújtásához – a szolgáltatás jellegéből eredően, a munkaszervezéstől függetlenül – e napon szükséges, információtechnológiai és informatikai eszközzel történő munkavégzés esetén, illetve

c) – ha a kiküldetés helye szerint irányadó jog alapján e napra munkavégzés rendelhető el – külföldi kiküldetés során foglalkoztatható. Ettől érvényesen eltérni nem lehet.”

„(5) Felhatalmazást kap a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, hogy a munkaidő-beosztásban a munkaszüneti napok miatt indokolt változtatását évenkénti rendeletben szabályozza. E változtatás során a vasárnap nem nyilvánítható munkanappá.”

Az Mt. 134. § (3) bekezdésének utolsó mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„A b) pontban szereplő rendelkezéstől érvényesen eltérni nem lehet, azonban az esedékesség évében kiadottak kell tekinteni azt a szabadságot, amelynek megszakítás nélküli tartama – az esedékesség évében történő megkezdése esetén – a következő évben jár le, és a következő évre átnyúló szabadságrész nem haladja meg az öt munkanapot.”

(6) Az Mt. 29. § (3) bekezdésében az „érvénytelen” szövegrész helyébe az „eredménytelen” szövegrész, a 124/A. § (1) bekezdés c) pontjában a „124. § (5)–(6) bekezdésében” szövegrész helyébe a „124. § (3)–(6) bekezdésében” szöveg lép.

A Munka törvénykönyve 119. § (3) bekezdésébe visszakerülő második mondat egy korábban is hatályos pontosító jellegű rendelkezés jogalkalmazást segítő beiktatása.

A 123. § módosítása a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003/88/EK irányelv által biztosított rugalmas foglalkoztatási lehetőség kihasználása érdekében teszi lehetővé az osztott napi munkaidő esetén a napi pihenőidő általánostól eltérő szabályainak alkalmazását.

Az éves munkanap-átrendezésről szóló, a Munka törvénykönyvében szereplő miniszteri rendeletre adott felhatalmazást a módosítás az újszerű jogalkotási követelményeknek megfelelően fogalmazza meg.

Az alkotmányos követelményeknek való ésszerű megfelelést szolgálja a módosítás, mely szerint, ha a munkáltató még az esedékesség évében megkezdte a szabadság kiadását, annak az új évre átnyúló részét a tárgyévben kiadott szabadsághoz kell számítani.

A Munka törvénykönyve 29. § (3) bekezdése utal az Mt. 51. § (5) bekezdésére, az azonban nem az érvénytelen, hanem az eredménytelen üzemtanács-választásról rendelkezik, a módosítás korrigálja a hivatkozást, érdemi-tartalmi változtatást nem jelent.

ad. 2. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban: Kt.) 15. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A közoktatási intézményben történő foglalkoztatás esetén a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 41. § (2) bekezdésének a) pontja nem alkalmazható.”

A Kt. 40. § (11) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(11) Az intézményi minőségirányítási program határozza meg az intézmény működésének hosszú távra szóló elveit és a megvalósítását szolgáló elképzeléseket. Az intézményi minőségirányítási programban meg kell határozni az intézmény működésének folyamatát, ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési, értékelési feladatok

végrehajtását. Az intézményi minőségirányítási programnak tartalmaznia kell az intézményben vezetői feladatokat ellátók, továbbá az alkalmazottak teljesítményértékelésének szempontjait és az értékelés rendjét azzal, hogy a teljesítményértékelés kiválóan alkalmas, alkalmas, kevéssé alkalmas, illetve alkalmatlan eredménnyel zárulhat. A minőségirányítási programban rögzíteni kell a teljes körű intézményi önértékelés periódusát, módszereit és a fenntartói minőségirányítási rendszerrel való kapcsolatát. A minőségirányítási program végrehajtása során figyelembe kell venni az országos mérés és értékelés eredményeit. A nevelőtestület a szülői szervezet (közösség) véleményének kikérésével évente értékeli az intézményi minőségirányítási program végrehajtását, az országos mérés, értékelés eredményeit, figyelembe véve a tanulók egyéni fejlődését és az egyes osztályok teljesítményét.

A közoktatási törvény módosítása mindössze annyi új elemet tartalmaz, hogy az értékelés rendjét azzal kell meghatározni, hogy a teljesítményértékelés kiválóan alkalmas, alkalmas, kevéssé alkalmas, illetve alkalmatlan eredménnyel zárulhat. Erre azért van szükség, mert biztosítani kell, hogy ahol a közalkalmazotti minősítés helyett más teljesítményértékelési rendszert alkalmaznak, annak eredménye a minősítés eredményének megfelelően legyen, és így alapul szolgálhasson a Kjt. szerinti illetményeltérítésnek.

ad. 3. A prémiumévek programról és a különleges foglalkoztatási állományról szóló 2004. évi CXXII. törvény (Péptv.) 4. § (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[4. § (1) A 3. § (1) bekezdés d) pontja szerinti határozott időre szóló foglalkoztatásra irányuló jogviszony nem szüntethető meg felmentéssel a 3. § (1) bekezdés c) pontjában szereplő okból. A foglalkoztatásra irányuló jogviszonyra vonatkozó jogszabályokban foglaltakon túl a jogviszony megszűnik továbbá]

„b) új munkaviszony, közalkalmazotti, közszolgálati jogviszony, állami vezetői szolgálati viszony létesítésével, kivéve a munkáltató jogutód nélküli megszűnése miatti, a megszűnést megelőzően legfeljebb 30 nappal végrehajtott áthelyezés esetét.”

A Péptv. 4. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A programban részt vevő foglalkoztatásra irányuló jogviszonyára a Ktv., a Kjt., illetőleg az Mt. rendelkezéseit – a díjazásra és egyéb juttatásokra, valamint az illetmény- és előmeneteli rendszere vonatkozó szabályok kivételével – megfelelően alkalmazni kell. A programban részt vevőt a számára foglalkoztatásra irányuló jogviszonya alapján járó természetbeni étkezés vagy étkezési hozzájárulás, továbbá – ha a munkáltató a foglalkoztatottak részére egyébként ilyen juttatást biztosít – ruházati költségtérítés harminc százaléka illeti meg. A jubileumi jutalomra való jogosultság tekintetében a programban való részvétellel összefüggésben foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban töltött idő jogszerző időnek számít, a jubileumi jutalom összegét a (4) bekezdésben meghatározott juttatás alapulvételével kell megállapítani. A programban részt vevő tizenharmadik havi juttatásra a (6) bekezdésben foglaltak szerint jogosult. A programban részt vevőt utazási költségeinek megtérítése címén a havonta munkában töltött munkanapokkal arányos juttatás illeti meg. Ahol a foglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó szabályok távolléti díj, illetmény vagy azokon alapuló juttatás fizetését írják elő, a programban részt vevőt a (4) bekezdésben meghatározott juttatás illeti meg, melynek kifizetésére az illetmény kifizetésének szabályait kell megfelelően alkalmazni.”

A Péptv. 4. §-a a következő új (6) bekezdéssel egészül ki, és ezzel egyidejűleg az eredeti (6)–(10) bekezdés számozása (7)–(11) bekezdésre változik:

„(6) A tizenharmadik havi juttatás összege – ha a programban való részvétel a tárgyévben folyamatosan fennállt – a (4) bekezdésben foglalt juttatás egyhavi összegének harminc százalékával egyezik meg. A tizenharmadik havi juttatás a programban részt vevőt időarányosan illeti meg, amennyiben a tárgyévben legalább kilencven nap időtartamban vett részt a

programban. Ha a programba való belépésre év közben került sor, a belépés időpontjáig járó tizenharmadik havi illetmény összegét hozzá kell számítani a tizenharmadik havi juttatáshoz. A tizenharmadik havi juttatást a tárgyév december hónap huszadik napjáig a programban részt vevő számára ki kell fizetni. Ha a jogviszony év közben szűnik meg, akkor a tizenharmadik havi juttatás időarányos részét az utolsó munkában töltött napon kell kifizetni a programban részt vevő részére.”

A Péptv. 6. § (1) bekezdésének felvezető szövege, valamint b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„(1) A 4. § (4)–(6), továbbá (8) és (9) bekezdése, valamint az 5. § (4) bekezdése szerinti juttatás – kivéve a ruházati költségtérítést – és munkáltatói közterhei összegét a munkáltató számára a központi költségvetés a (2) bekezdés alapján megtéríti, annak forrása:

[a) 2005. évre a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetéséről szóló törvény által a X. Miniszterelnökség fejezetben szereplő Különféle személyi kifizetések jogcímcsoport, valamint a helyi önkormányzatokra vonatkozó célelőirányzat;]

b) a 2006–2015. évekre vonatkozóan az éves költségvetési törvényben meghatározott forrás.”

A Péptv. 6. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Költségvetési megtérítés iránt az a munkáltató nyújthat be igényt, amely vállalja, hogy a prémiumévek programban való részvétellel, illetőleg a különleges foglalkoztatási állománnyal összefüggő kinevezés-módosítást megelőző hónapi meglévő költségvetési engedélyezett létszámkeretét a kinevezés-módosítás időpontjától számított tizennyolc hónapig nem emeli fel. Nem számít a vállalat megszűnésének, ha a létszám emelésére jogszabályban előírt feladat teljesítése miatt kerül sor.”

A Péptv. 7. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) E törvény alapján a 3. és 4. §-ban szabályozott prémiumévek programba történő belépésre, illetve a különleges foglalkoztatási állományba helyezésre 2005. január 1-je és 2010. december 31-e között kerülhet sor. Ettől eltérően, a 4/A. §-ban szabályozott prémiumévek programba 2008. december 31-ig lehet belépni.”

A prémiumévekkel kapcsolatosan a módosítás egyértelműbbé teszi a jogszabály szövegét az egyéb juttatásokra való jogosultság kérdésére vonatkozóan.

A prémiumévek programban részt vevőnek – hiszen illetmény helyett 70%-os ún. juttatás illeti meg – 13. havi illetmény sem jár. Helyette a módosítás egy ún. 13. havi juttatás jogcímet határoz meg, melyre való jogosultság a programban részt vevőnek a tárgyévben prémiumévek programban töltött idejétől függ. A ruházati költségtérítésnél – hasonlóan az étkezési költségtérítéshez – szintén annak 30%-a illeti meg a programban részt vevőt (feltéve, hogy ilyen juttatás egyébként is jár a munkáltatónál a többi dolgozó részére).

A 6. § (1) bekezdésének módosítása, mely a program finanszírozásáról szól, a 4. § (8)–(9) bekezdésére való utalással – motiválandó, hogy a 24. hónap lejártá előtt minél többen létesítsenek a közszférán kívül munkaviszonyt – lehetővé teszi, hogy ilyen, egyébként elenyésző számú esetekben a program időtartamából még hátralévő időre járó juttatások eddig is kötelező kifizetése a költségvetési előirányzat terhére történjen.

* * *

A Kjt. módosítása nem könnyű olvasmány. A teljesség igénye nélkül összeállított ismertetéssel elsősorban a munkáltatói jogkör gyakorlóinak kívántam segítséget nyújtani. A jogalkalmazás közben felmerülő értelmezési kérdésekre természetesen a továbbiakban is készséggel válaszolok.

Dr. Selmečiné dr. Csordás Mária
vezető jogtanácsos, ILO közvetítő és döntőbíró

Ha velünk léPSZ, ha együtt léPSZ, többre mész!

A PSZ országos és európai hatáskörű, reprezentatív érdekvédelmi szervezet, alapítója az Oktatási Internacionálnak, tagja az Európai Szakszervezeti Szövetségnek. Tagjainknak szükség esetén jogsegélyszolgálatot, jogi képviselést biztosítunk.

A KÖZVETÍTŐI TEVÉKENYSÉGRŐL

A közoktatásról szóló, 1993. évi LXXIX. törvény megemlíti az új programfaisai között az oktatásügyi közvetítói hálózatot.

Többen kérdezték, mit jelent ez.

A közvetítő tevékenység a kialakult konfliktus feloldására szolgáló eljárás, amelynek alapja az önkéntesség és a bizalom, a peren kívüli megegyezés. Alapjában a **közvetítői tevékenységről szóló, 2002. évi LV. törvény** szabályozza.

A törvény célja az, hogy elősegítse a természetes személyek és más személyek személyi és vagyoni jogaival kapcsolatban felmerült azon polgári jogviták rendezését, amelyekben a felek rendelkezési jogát törvény nem korlátozza. A törvény hatálya nem terjed ki a külön törvényben szabályozott más közvetítői vagy békéltetői eljárásra, továbbá a választott bírósági eljárás keretében lefolytatandó közvetítésre. Továbbá nincs helye e törvény szerinti közvetítői eljárásnak a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) több fejezete alá tartozó ügyekben.

A törvényben meghatározott fogalma szerint a közvetítés e törvény alapján folytatott olyan sajátos, permegelőző, konfliktuskezelő, vitarendező eljárás, amelynek célja – összhangban a törvény céljában foglaltakkal – a vitában érdekelt felek kölcsönös megegyezése alapján, a vitában nem érintett harmadik személy (a továbbiakban: közvetítő) bevonása mellett, a felek közötti vita rendezésének megoldását tartalmazó írásbeli megállapodás létrehozása.

A közvetítő feladata: a közvetítés segítségével pártatlanul, lelkiismeretesen, legjobb tudása szerint közreműködjön a felek közötti vitát lezáró megállapodás létrehozásában. A közvetítő az lehet, akit a közvetítői jegyzékbe felvettek. Erről az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium honlapján illetve az interneten lehet érdeklődni.

A fenti eljárás hasznos lehet munkajogi vitákban is. A szakszervezeti tisztségviselők vagy akár mi, jogászok is ezt anélkül használjuk, hogy kimondanánk: közvetítünk. Nagyon jól ismerjük azt, amikor a konfliktus hátterében meghúzódó mozgatórugók feltárása nélkül nem jutunk előbbre.

Ugyanakkor az intézményekben elharapódzott fenyegető magatartások, tettegességig fajuló cselekmények és anyagi károkozások kapcsán ez az eljárás nemcsak hogy hasznos, hanem igen célravezető is, mert kiderülhetnek azok a pszichológiai motivációk is, amelyek feltárása nyomán a felek jobban megnyugodnak azzal, hogy megértik egymás álláspontját, még ha el nem is fogadják. Kutatások bizonyítják, hogy a fiatalokú bűnelkövetők számára nemcsak ideális, hanem preventív is ez a megoldás. Többen épp ezáltal kerülnek el a börtönt és maradnak meg a diákkori csínytevés szintjén. A Büntető törvénykönyv egyes esetekben ugyanis a közvetítő eljárást engedi alkalmazni. Természetesen itt mindent

szigorúan dokumentálni szükséges A büntető ügyekben alkalmazható közvetítői eljárásról szóló 2006. évi CXXIII. törvény alapján.

Néhány fontos dolgot tehát az eljárásról átfogóan.

A közvetítői eljárásban való részvétel teljes mértékben önkéntes. Hozzájárulását az illető az eljárás közben bármikor – akár a későbbi szakaszában is – visszavonhatja.

Az önkéntesség mellett a közvetítői eljárás másik alapelve a bizalom. Ennek megfelelően minden információra, amelyet a fél az eljárás alatt a közvetítővel vagy más résztvevővel megoszt, titoktartás vonatkozik, hacsak nem engedélyezi az ellenkezőjét. Az eljárás egyetlen nyilvános dokumentációja a felek között létrejött írásbeli megállapodás. A közvetítői folyamatban elhangzottak semmilyen módon nem használhatók fel bizonyítási eszközként. A személyes adatokat végig bizalmasan kell kezelni. A közvetítő titoktartási kötelezettsége a közvetítői tevékenység megszűnése után is fennáll.

Az eljárásban a felek jogosultak jogi képviselő meghatalmazására. Adott esetben konzultációs céllal javasoljuk is. Ugyanakkor a közvetítői megbeszéléseken a főszerep a feleké, a cselekmény, adott esetben a bűncselekmény részleteinek és következményeinek megbeszélésében közvetlenül önmaguk képviselhetik érdekeiket és elvárásaikat. Az ügyvéd megfigyelőként vehet részt a folyamatban, illetve szükség esetén a megbeszélésen is biztosítható vele a konzultációs lehetőség.

A közvetítés lényege és előnye az alábbiakban foglalható össze:

- 1) a panaszos sérelmeire jóvátételt lehet kapni (pl. iskolai rongálás);
- 2) az eljárás gyorsan lezárulhat;
- 3) amennyiben kérdései vannak az eseménnyel kapcsolatosan (vagy adott esetben a bűncselekménnyel kapcsolatosan), közvetlenül felteheti őket a másik félnek;
- 4) összességében pedig aktív részese és alakítója büntető eljárásnak;

5) bűncselekmény elkövetésével kapcsolatban (pl. betörés, verekedés, testi sértés) az elkövetővel való találkozás segíthet a bűncselekmény okozta trauma feldolgozásában, és abban is, hogy a sértett a jövőben ne válhasson újabb bűncselekmény áldozatává.

Ajánlott irodalom:

- 1) Barcy M., Szamos E. (2002) „Mediare necesse est” Mediációs technikák a gyakorlatban. Animula Kiadó, Budapest
- 2) Barabás A. T. (2004) Börtön helyett egyezés? Meditáció és más alternatív szankciók Európában. KJK-Kerszöv Kiadó, Budapest
- 3) Eörsi M., Ábrahm Z. (2003) Pereskedni rossz! Mediáció: a szelíd konfliktuskezelés. Minerva Kiadó, Budapest.

Dr. Dudás Lilian jogtanácsos

A távolléti díjról

Ezt a fogalmat többen kérdezték tőlem az előadásokon. A **Munka törvénykönyvéről** szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt) **151. § (1) bekezdése** értelmében, ha munkaviszonyra (=közalkalmazotti jogviszonyra) vonatkozó szabály elrendeli, a munkavállaló munkabérént távolléti díjára ki kell egészíteni, illetve munkavégzés hiányában távolléti díjat kell fizetni. Távolléti díjat kell fizetni akkor is, ha munkaviszonyra vonatkozó szabály munkavégzés nélkül munkabér fizetését írja elő, mértékének meghatározása nélkül. **A 151. § (2) bekezdés e) pontja** értelmében a szabadságra távolléti díj jár.

Az Mt. **151/A. § (1) bekezdése** szerint „ha a munkavállalónak távolléti díjat kell fizetni, részére a távollét idején (időszakában) érvényes személyi alaphére, rendszeres bérpótléka(i), valamint a (4) bekezdés szerinti - a munkaidő-beosztástól eltérő, illetve a munkaidőkereten felül elrendelt - rendkívüli munkavégzés miatti kiegészítő pótlék együttes összegének a távollét idejére számított időarányos átlaga jár.

(2) A távolléti díj számításánál rendszeres bérpótlék alatt a munkaviszonyra vonatkozó szabályban, illetőleg a munkaszerződésben rögzített azon bérpótlékok értendők, amelyek a

munkavállalót munkavégzés esetén folyamatosan megilletik. (...)

(4) Ha a munkavállaló a tárgyévét megelőző évben több mint ötven óra - a munkaidő-beosztástól eltérő, illetve a munkaidőkereten felül elrendelt - rendkívüli munkavégzést teljesített, távolléti díja megállapításánál rendkívüli munkavégzés miatti kiegészítő pótlékot kell figyelembe venni. A kiegészítő pótlék mértéke, ha az irányadó időszakban - a munkaidő-beosztástól eltérő, illetve a munkaidőkereten felül elrendelt - rendkívüli munkavégzés száz óránál kevesebb volt, a személyi alaphére három százaléka; ha száz óra, vagy ennél több volt, a személyi alaphére öt százaléka. A rendkívüli munkavégzés időtartamának megállapításakor a heti pihenőnapon és a munkaszüneti napon végzett rendkívüli munkavégzés mértékét figyelmen kívül kell hagyni. Ha a munkaviszony a tárgyévét megelőző évben létesült, az óraszámhatárokat arányosan kell figyelembe venni.”

Az Mt. **151/A. § A. § (4) bekezdésében** foglalt kiegészítő pótlék tehát egy része a távolléti díjnak. Jogi álláspontom szerint, ha a közalkalmazottnak a Mt. **151/A. § (4) bekezdése** szerinti nem teljesülnek, annak ellenére jár a távolléti díj, ezen kiegészítő pótlék nélkül.